

REVISTA BIBLIOTECILOR

I. M. F. TIRCU-MURES
BIBLIOTECA

3
1967

S U M A R

Florin ANCA: <i>Problematika educării și informării politice a cititorilor</i>	120
George VLĂDESCU: <i>Completarea colecțiilor în prezent și în perspectivă</i>	133
Nedeleu OPREA: <i>Preocupări metodice ale Bibliotecii regionale Galați</i>	139
Horia NESTORESCU: <i>Durata împrumuturilor și circulația cărții în Biblioteca comunală Racovița</i>	144
Matei DORIN: <i>Un serviciu de bibliografie și documentare în plină dezvoltare</i>	113
Autoaneta TOFAN, Maria SENCUC: <i>Starea cataloagelor din bibliotecile regionale (III)</i>	153
Virgiliu ENE: <i>Colecții pentru școlari în Editura tinetului</i>	157

Experiența noastră

Anna RĂDULESCU: <i>Coordonarea activității bibliotecilor mobile</i>	159
Il. IARAI: <i>Colecții de articole decupate și albume la o bibliotecă comunală</i>	160
C. N. Ezpoziția: <i>Istoria limbii și literaturii române</i>	161

Mică enciclopedie bibliologică

Mircea TOMESCU: <i>Bibliologie</i>	102
--	-----

Ion STOICA: <i>Vocabular de bibliologie</i>	167
---	-----

Istoria cărții și a bibliotecilor

Dan SIMIONESCU: <i>Tăblițe de lut cu scrieri pictografice și etnografice descoperite în Transilvania</i>	168
--	-----

Dr. EMIL PRECUP

<i>Cronica</i>	172
--------------------------	-----

Lucrări de specialitate

<i>Teatrul național „Vasile Alecsandri” Iași, 1945-1966. Bibliografie; Repertoriul colectiv al revistelor străine intrate în bibliotecile din Iași în anul 1965; Professional and Non-Professional Duties in Libraries</i>	174
--	-----

Fișier

Mars, K. și Engels, Fr. <i>Opere</i> , Vol. 27; Boiangiu, Constantin, Epureanu, Mircea și Rob, Mihai, <i>Protecția muncii în Republica Socialistă România și sarcinile sindicatelor; Spicuri din planul de apariții pe anul 1967 al Editurii științifice; Cartea tehnică în 1967; Istrati, Panait, Opere</i> , Vol. 1-2; Perpessicius, <i>Opere</i> , Vol. 1; Tepe-neag, Dumitru, <i>Exerciții</i>	177
--	-----

<i>Calendar</i> (aprilie, mai, iunie, 1957)	183
---	-----

Consultații

M. PĂPURICĂ: <i>Profilul colecțiilor bibliotecii</i>	185
Vasile RADO: <i>Mobilier pentru expoziție de cărți</i>	190

ANUL XX
Nr. 3
MARTIE, 1967

REDACȚIA
Strada Biserica Amzei 5-7,
Raionul „30 Decembrie”
București, Oficiul poștal 22
Telefon 13.94.04

Problematica educării și informării politice a cititorilor

În ansamblul muncii ideologice pe care o desfășoară organele și organizațiile de partid, activitatea de informare și educare politică a oamenilor muncii ocupă un loc central. Atenția deosebită care se acordă acestei activități se explică prin aceea că ea are un rol determinant în formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor, în mobilizarea lor pentru o participare activă și conștientă la edificarea noii orânduirii în patria noastră, la îndeplinirea exemplară a îndatoririlor care le revin în procesul de producție și în viața socială.

Formele și mijloacele prin care partidul și, sub conducerea lui, Uniunea Tineretului Comunist, organizațiile de masă și obștești, presa, radioul, televiziunea etc. fac educația politică a maselor sint multiple și variate. Îmbunătățindu-și continuu metodele de activitate, bibliotecile aduc și ele o însemnată contribuție la informarea și educarea politică a celor ce muncesc. În ce constă această contribuție?

După cum se știe, în întreprinderi, în instituții, la sate funcționează o rețea largă de cursuri și cercuri ale învățămîntului de partid. Periodic, în fața diferitelor categorii de oameni ai muncii, lectorii și propagandiștii fac expuneri pe teme politice; tot mai des, se organizează simpozioane, se dau răspunsuri la întrebările pe care le pun oamenii muncii de la orașe și sate. Mulți dintre cei care participă la lecții, conferințe, dezbateri, universități muncitorești și populare etc., fie la recomandarea lectorilor și propagandiștilor, fie din proprie inițiativă, se adresează bibliotecilor, solicitându-le literatura referitoare la una sau alta dintre problemele politicii interne sau externe a partidului și statului nostru, în legătură cu care doresc să dobîndească, prin studiu individual, cunoștințe mai profunde. De asemenea, mulți lectori și propagandiști apelează la ajutorul bibliotecilor în procurarea literaturii și materialului documentar de care au nevoie la elaborarea lecțiilor, conferințelor. Toate acestea au făcut ca, în cadrul bibliotecilor, să sporească preocuparea pentru satisfacerea cât mai deplină a cerințelor pe care le reclamă intensificarea activității de informare și educare politică a maselor.

Pornind de la faptul că principalul obiectiv al muncii ideologice îl constituie popularizarea politicii interne și externe a partidului, bibliotecile se străduiesc să asigure, în colecțiile lor, în primul rînd cele mai noi documente de partid — hotărîrile și rezoluțiile adoptate de Congresul al IX-lea al partidului, de plenarele C.C. al P.C.R. care i-au urmat, rapoartele și cuvîntările secretarului general al C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, ale celorlalți conducători de partid și de stat. Nevoile muncii de informare și educare politică a maselor cer, de asemenea, ca în biblioteci să se găsească o serie de materiale ajutătoare, cum ar fi broșuri, culegeri de lecții și alte lucrări în care sînt abordate diverse aspecte ale politicii partidului, ziare și reviste, în principal Știința, Lupta de clasă, Munca de partid, Analele Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., Probleme economice, Viața economică, Revista de filozofie, comunicatele Comitetului de Stat al Planificării și ale Direcției Centrale de Statistică, anuarele statistice etc.

În ultimul timp, sistemul învățămîntului de partid s-a diversificat foarte mult. Funcționează numeroase forme de studiu cu programe diferite, fiecare destinată unei anumite categorii de oameni. Pentru ca orice lector sau propagandist, cursant sau participant la un ciclu de conferințe să poată găsi documentele de partid, broșurile, cărțile, ziarele etc. de care au nevoie, este recomandabil ca bibliotecarii să fie bine informați asupra programelor cercurilor, cursurilor, ciclurilor de conferințe etc. și, în funcție de nevoile concrete ale muncii ideologice din fiecare loc, să procure literatura necesară.

Aportul bibliotecilor poate fi și mai eficient dacă literatura și materialul documentar pe care îl posedă vor fi organizate din punct de vedere tematic și dezvoltate prin cataloage, fișiere tematice etc., corespunzător programelor cercurilor, cursurilor, ciclurilor de conferințe, precum și programele altor diverse activități care se organizează pentru informarea și educarea politică a maselor.

În cele ce urmează, vom evidenția, pe scurt, principalele probleme care fac obiectul lecțiilor, conferințelor, dezbaterilor, simpoziunilor și în funcție de care bibliotecile sunt chemate să procure literatura corespunzătoare, să o popularizeze și să o pună la îndemina tuturor celor ce o solicită.

Principalul domeniu al activității partidului îl constituie cel al construcției economice, domeniu hotărâtor al progresului multilateral al țării. De aceea, și în activitatea ideologică, popularizarea politicii economice a partidului și statului nostru ocupă locul principal.

În centrul politicii economice a partidului se află industrializarea socialistă a țării. Este deci firesc ca problema industrializării să fie abordată în numeroase publicații, expuneri, conferințe, dezbateri. Fiind o problemă complexă, cu multe implicații de ordin economic, social și politic, industrializarea socialistă este tratată nu numai sub aspectul ei general; de multe ori, lecțiile, dezbaterile se axează pe una sau alta dintre laturile acestui proces, evidențiindu-se astfel efectele lui multilaterale. Sînt des întîlnite asemenea teme de expuneri cum ar fi: necesitatea obiectivă a industrializării socialiste a României; rolul industrializării în creșterea rapidă a forțelor de producție, în dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului; industrializarea, condiție hotărâtoare în făurirea unei agriculturi moderne de înaltă productivitate, în ridicarea economică și social-culturală a satului la nivelul orașului; însemnătatea industrializării în repartizarea rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării și în ridicarea social-economică a tuturor regiunilor și raioanelor; rolul industrializării în promovarea tehnicii moderne în economia națională și, legat de aceasta, însemnătatea pe care o are dezvoltarea cercetării științifice; condițiile pe care le creează industrializarea pentru folosirea eficientă a forței de muncă, pentru dezvoltarea orașelor și transformarea lor în puternice centre economice și culturale; rolul hotărâtor al industrializării în întărirea și consolidarea independenței și suveranității naționale. Numai simpla enumerare a acestor teme arată cât de complexă trebuie să fie activitatea bibliotecilor privind achiziționarea și sistematizarea tematică a literaturii pentru a răspunde cerințelor celor care își propun să aprofundeze mai temeinic politica partidului de industrializare socialistă.

În toate satele țării, se desfășoară o intensă activitate ideologică, al cărei obiectiv principal este popularizarea politicii agrare a partidului. Organele și organizațiile de partid, propagandistii și lectorii, toți cei care desfășoară activitatea propagandistică la sate urmăresc informarea maselor asupra directivelor și hotărârilor partidului, a măsurilor întreprinse în ultima perioadă pentru îndeplinirea politicii partidului de dezvoltare intensivă și multilaterală a agriculturii. Astfel, țărănilor cooperatori, lucrătorilor din gospodăriile agricole de stat și stațiunile de mașini și tractoare li se vorbește despre eforturile pe care le face statul în vederea dezvoltării unei puternice și moderne baze tehnico-materiale în agricultură, în vederea ridicării gradului de mecanizare și chimizare, a creșterii capacității de producție a pămîntului, despre sarcinile care stau în fața țărănilor cooperatori pentru sporirea producției agricole vegetale și animale, întărirea proprietății obștești, dezvoltarea democrației cooperatiste, despre însemnătatea creării uniunilor cooperatiste, a introducerii sistemului de pensionare a țărănilor cooperatori etc. Un loc important în munca politică îl ocupă, în prezent, explicarea însemnătății unei judicioase normări a muncii în cooperativele agricole de producție, stabilirii unui raport rațional între cooperatorii care muncesc direct în producția materială și cei din aparatul administrativ.

În decembrie 1966, au avut loc Plenara C.C. al P.C.R. și Sesiunea Marii Adunări Naționale. Mersul înainte al României socialiste, s-a subliniat la plenară, este condiționat de ridicarea calitativă a întregii activități economice. Diversificarea producției, ridicarea nivelului tehnic al industriei, în mod deosebit al industriei constructoare de mașini, creșterea eficienței economice în toate ramurile industriale și în toate întreprinderile, îmbunătățirea activității de planificare și conducere a economiei naționale reprezintă principalele obiective stabilite de Plenara C.C. al P.C.R., de a căror îndeplinire depinde trecerea la o etapă nouă, calitativ superioară în dezvoltarea industrială a țării.

Pentru ca masele să participe cu toate eforturile la îndeplinirea hotărârilor adoptate de Plenara din decembrie a C.C. al P.C.R., se desfășoară, în prezent, o intensă

activitate politică, ideologică. Astfel, oamenilor muncii li se explică faptul că anul acesta, ca și în anii următori ai cincinalului, eforturile trebuie să fie îndreptate spre lichidarea unor rămăneri în urmă în industria grea, cu deosebire în sectorul construcțiilor de mașini și al siderurgiei. În legătură cu aceasta, presa, expunerile, conferințele, dezbaterile se referă la sarcinile mari care se pun pe linia sporirii producției de oțeluri speciale și valorificării superioare a metalului, ridicării gradului de tehnicitate a industriei constructoare de mașini, intensificării cercetărilor științifice pentru a se determina sporirea producției de mecanică fină, de instalații electrice, de mașini-unelte, de mijloace și aparatură pentru automatizarea producției, a tuturor ramurilor care au un rol hotărâtor în prelucrarea complexă și la un nivel superior a resurselor naturale, în sporirea randamentului economiei naționale. De asemenea, oamenii muncii sînt informați despre preocupările partidului pentru asigurarea unei dezvoltări proporționale a tuturor ramurilor economiei naționale și, legat de aceasta, despre atenția sporită care se acordă, în perioada actuală, dezvoltării industriei bunurilor de consum. Pentru recuperarea rămănerilor în urmă în ceea ce privește executarea planului de investiții pe anul trecut, pentru realizarea obiectivelor industriale și social-culturale stabilite pe 1967 la termenele planificate și atingerea în cel mai scurt timp a parametrilor tehnico-economici proiectați la noile uzine, pe lângă alte măsuri de ordin tehnic și organizatoric, pe fiecare șantier se desfășoară o intensă activitate politică în cadrul căreia accentul principal cade pe ridicarea eficienței economice a investițiilor.

Subliniind că proporția exagerată a cheltuielilor de producție duce la micșorarea acumulărilor socialiste, influențează negativ asupra producției socialiste lărgite, asupra creșterii nivelului de trai al populației, plenara a cerut tuturor comisiunilor, întregului popor să descopere și să înlăture cauzele care duc la scumpirea producției, să-și intensifice eforturile pentru reducerea cheltuielilor de producție, micșorarea consumurilor de materii prime și materiale, îndeosebi a consumului de metal, să găsească noi și noi căi pentru lichidarea reburilor, pentru ridicarea rentabilității fiecărei întreprinderi, a fiecărui produs. Avînd ca scop mobilizarea maselor la îndeplinirea uneia dintre sarcinile fundamentale stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966 — și anume creșterea productivității muncii sociale — în cadrul muncii politice se insistă asupra căilor de îndeplinire a acestui obiectiv: organizarea științifică a producției și a muncii, introducerea largă în producție a științei și tehnicii, creșterea necentenită a nivelului de calificare a cadrelor, ridicarea gradului de folosire a forței de muncă.

O importanță deosebită se acordă, de asemenea, popularizării hotărîrilor adoptate la Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966 referitoare la economia agrară, accentul principal punîndu-se pe relevarea rezervelor de care dispune agricultura pentru a realiza producții superioare celor stabilite în planul cincinal, pentru a contribui în mai mare măsură la creșterea venitului național, a acumulărilor socialiste. În toate satele, se dezbate, în prezent, măsurile adoptate de partid privind protecția și îmbunătățirea fondului funciar — combaterea eroziunii, ridicarea fertilității, irigații, desecări, îndiguiri — menite să ducă la intensificarea producției agricole, la dezvoltarea multilaterală a acesteia. Totodată, în conferințe, convorbiri, se scoate în evidență importanța pe care o au utilizarea mai rațională și mai eficientă a pămîntului, acțiunea de zonare a culturilor, aplicarea întregului complex de măsuri agrotehnice recomandat de știința și practica înaintată, în condițiile creșterii gradului de mecanizare și chimizare a agriculturii.

Problemele economice abordate la Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966 sînt oglindite în presa centrală și locală de partid, în revistele de specialitate, prin numeroase articole. Urmărirea permanentă a presei și sistematizarea materialelor celor mai actuale sînt o condiție elementară pentru orice activitate de informare calificată într-un domeniu în care problemele se află într-o continuă evoluție și progres. Constituirea unor fișiere tematice ale celor mai importante articole, organizarea colecțiilor de articole decupate din ziare, gruparea lor pe teme corespunzător problematicii principale care formează obiectul activității politice a colectivității deservite de bibliotecă reprezintă un sprijin efectiv în educarea politică a cititorilor. De multe ori, articolele din presă sînt însoțite de exemple concrete, de calcule prin care se demonstrează eficiența îndeplinirii unei măsuri stabilite de partid sau daunele pe care le aduce economiei naționale unul sau altul din neajunsurile ce se manifestă în întreprinderi, gospodării agricole de stat, cooperative agricole de producție, de comparații între situația economică din trecut și cea prezentă, dintre ceea ce s-a realizat în țara noastră și ceea ce mai avem de făcut pentru a ajunge la nivelul statelor cu o economie dezvoltată etc. Folosirea unor astfel de materiale imprimă lecțiilor, expunerilor un caracter combativ, mobilizator,

determină pe oameni să gândească mai profund, să acționeze cu mai multă hotărâre pentru înfăptuirea politicii partidului. De aceea, materialele documentare de felul celor amintite sînt alte de căutate de lectori și propagandiști, de aceea este necesar ca ele să poată fi găsite în orice bibliotecă.

Ideile, tezele, aprecierile referitoare la orînduirea noastră socialistă, la stat și națiune cuprinse în documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. și în alte documente de partid au stîrnit un viu interes în rîndurile oamenilor muncii. De aceea, lectorii și propagandiștii se străduiesc să dea oamenilor explicații cît mai detaliate despre victoria deplină și definitivă a socialismului, despre principalele caracteristici ale orînduirii noastre, despre structura economică și socială a țării, despre caracterul puterii în România, despre formarea națiunii române și a statului național, despre rolul națiunii socialiste în procesul de construire a socialismului și comunismului în patria noastră, despre suveranitatea și independența națională, despre democrația socialistă, despre politica națională a partidului nostru etc.

Cu mult interes sînt primite acele acțiuni de educare politică în care se vorbește despre rolul conducător al partidului nostru în revoluția și construcția socialistă, despre făurirea și întărirea unității întregului popor în jurul partidului, despre cauzele care determină necesitatea creșterii rolului partidului pe măsura înaintării țării noastre pe calea desăvîrșirii construcției socialismului și a trecerii treptate la comunism.

O mare atenție se acordă educării patriotice a maselor. Numeroase și diverse activități sînt consacrate popularizării trecutului de luptă eroică a poporului nostru pentru independență și suveranitate națională, pentru progres social, tradițiilor mișcării democratice și muncitorești, luptei glorioase, incununate de succes, duse de partidul nostru în fruntea maselor pentru eliberarea națională și socială a patriei, popularizării victoriilor dobîndite de poporul nostru în făurirea noii orînduirii.

Pe arena mondială se petrec, în prezent, importante evenimente. Este firesc, prin urmare, ca în activitatea de educare politică a maselor un loc de seamă să-l ocupe problemele situației internaționale, lămurirea sensului și conținutului fenomenelor și proceselor economice, politice și sociale care se petrec în lume, relevarea poziției partidului și statului nostru față de acestea. Cele mai multe acțiuni de educare politică sînt consacrate, evident, popularizării activității statului nostru pe arena mondială, contribuției României la rezolvarea problemelor din viața internațională, aplicării principiilor politice externe a țării noastre.

Problemele schițate mai sus nu epuizează bîncînțele, tematica activității de educare politică și ideologică a maselor, ea fiind mult mai largă, mai variată. De asemenea, trebuie menționat că alături de tematica, cît și formele și mijloacele prin care se realizează activitatea de educare politică diferă de la un loc la altul, în funcție de gradul de pregătire al oamenilor, de domeniul în care activează, de preocupările, de preferințele acestora. Activitatea de propagandă a literaturii politice trebuie să se desfășoare, deci, în mod diferențial, nu numai potrivit pregătirii diferitelor grupe de cititori, ci și în funcție de aceste cerințe. Bibliotecile au îndatorirea să susțină, prin mijloacele specifice care le stau la dispoziție, alături de informarea propagandiștilor, cit și a maselor largi de cititori. Pentru că activitatea bibliotecilor să răspundă cît mai bine cerințelor concrete ale muncii ideologice din fiecare localitate, întreprindere etc., este necesar ca bibliotecarii să solicite permanent ajutorul organelor și organizațiilor de partid, în vederea cunoașterii cît mai profunde a problematicii, a orientării activității politice care se desfășoară, iar procurarea literaturii social-politice, tematica, formele și metodele propagandei acestei literaturi, ale muncii cu cititorii trebuie să corespundă acestei problematici. Firește, activitatea cu cartea în această direcție nu va fi privită îngust de bibliotecari. Sînt lucrări de tehnică, de propagandă agricolă care, deși nu fac parte din literatura politică, vin în sprijinul rezolvării sarcinilor economice pentru a căror realizare militează munca politico-educativă.

Desigur, interesul pentru literatura politică este stîrnit prin ansamblul muncii ideologice desfășurate de partid. Bibliotecarul nu numai că satisface aceste cerințe, ci are o contribuție activă, stîrnind el însuși noi interese de lectură pe linia preocupărilor generale politico-educative. Formele de propagandă a cărții sînt, în genere, cunoscute bibliotecarilor și nu e cazul să ne oprim asupra lor. Aplicarea acestor forme, ca și întreaga activitate de propagandă a cărții politico-ideologice trebuie să se bazeze însă pe un contact viu, permanent cu lectorii și propagandiștii de la învățămîntul de partid și, totodată, pe cunoașterea activităților politico-educative la care participă cititorii.

Florian ANCA

Completarea colecțiilor

în prezent și în perspectivă

Colaborarea dintre edituri, organe de difuzare a cărții și biblioteci constituie o preocupare de actualitate a Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă. În scopul perfecționării sistemului actual de înzestrare a bibliotecilor noastre cu publicațiile necesare, completarea colecțiilor a format, în ultima vreme, obiectul multor dezbateri. În presa centrală și de specialitate, au fost publicate o seamă de articole pe această temă. Amintim, în acest sens, ancheta realizată de ziarul *Scinteia*, intitulată *Biblioteca publică — un laborator al culturii moderne*¹), în care se acordă un spațiu larg problemelor referitoare la completarea fondurilor bibliotecilor. Analiza unor aspecte legate de sistemul achizițiilor de publicații, precum și discuțiile care au avut loc între reprezentanții instituțiilor angrenate în acest sistem s-au reflectat în mai multe materiale publicate în revista noastră²). Completarea colecțiilor a fost dezbătută și cu prilejul Sesiunii de comunicări și referate a Asociației bibliotecarilor, care a avut loc anul trecut, la București.

Toate problemele subliniate cu prilejul dezbaterilor amintite converg spre concluzia că actuala formă de organizare a sistemului de completare a colecțiilor prezintă deficiențe și că este necesar să fie aduse îmbunătățiri reglementărilor în vigoare, în scopul înlăturării neajunsurilor semnalate. În paginile care urmează, ne-am propus să efectuăm o analiză succintă a problemelor de primă importanță ale completării, și anume informarea necesară alcătuirii planului de completare al bibliotecii și colaborarea, pe plan local, între bibliotecile din diferite rețele și colecturi. Datele pe care se bazează analiza noastră, referitoare la anii 1966 și 1967, au fost extrase din evidențele bibliotecilor din regiunile Bacău și Galați și ale colecturilor regionale din aceste centre, cu prilejul întocmirii, în toamna anului trecut, a planurilor de completare. Și, pentru a avea o viziune de ansamblu asupra perspectivelor pentru anul acesta, am consultat situația centralizată pe țară a comenzilor, din care reiese că, în privința liniilor principale ale mecanismului achizițiilor, stările de fapt din diferitele regiuni ale țării sînt asemănătoare.

¹ *Biblioteca publică — un laborator al culturii moderne*. *Scinteia*, 36, nr. 6908, 3 mar 1966, p. 4. (Ancheta „Scintei”).

² La „masa-rotundă” a redacției: *Bibliotecari și editori-față în față*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 9, sep 1966, p. 529—537; Păpurică, Mihai. *Considerații asupra profilării bibliotecilor*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 10, oct 1966, p. 577—582; Popescu Gh. *Finanțarea completării colecțiilor din bibliotecile publice*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 10, oct 1966, p. 583—586; Tofan, Antoaneta. *Cărți pentru copii care nu se găsesc în bibliotecile publice*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 11, nov 1966, p. 659—668; Farkaș, Barbara. *Organizarea achizițiilor de cărți la Biblioteca rațională Arad*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 11, nov 1966, p. 669—671; Trancă, D. *Raționalizarea sistemului de completare a bibliotecilor*. Revista bibliotecilor, 20, nr. 2, feb 1967, p. 86—90.

Informarea în procesul completării fondurilor

Discuțiile în legătură cu perfecționarea sistemului de informare asupra producției editoriale au fost concentrate în jurul instrumentelor de informare. Cel mai adesea, referirile s-au îndreptat asupra proiectelor de planuri editoriale, care, practic, reprezintă instrumentul de bază al informării în vederea alcătuirii planului de completare.

Proiectele planurilor editoriale difuzate în toamna anului 1966 au marcat îmbunătățiri vizibile față de cele trimise în 1965. În primul rând, s-a înregistrat o creștere însemnată a numărului de proiecte de planuri editoriale expediate bibliotecilor. Prin grija Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă și a Fondului de Stat al Cărții, bibliotecilor din rețeaua așezămintelor culturale le-au fost trimise 26 500 de exemplare (echivalând cu 3 312 seturi complete*), față de cele 11 287 de exemplare în 1965. Bibliotecile din regiunea Bacău au primit 166 de seturi complete (față de numai 40 de seturi în 1965), iar cele din regiunea Galați 230 de seturi complete (față de 20 de seturi în 1965). Cu toate acestea, există unele biblioteci comunale care nu au primit proiectele planurilor editoriale și a căror informare nu a putut fi astfel asigurată. De asemenea, în bibliotecile din celelalte rețele, în special în bibliotecile școlilor generale de 8 ani și ale sindicatelor, numărul proiectelor de planuri editoriale primite nu a sporit față de anul 1965. Și în 1966, proiectele planurilor editoriale au fost consultate de foarte puține bibliotecari din aceste unități. Pentru bibliotecile de învățământ superior, tehnice, ale liceelor, ale școlilor generale și ale sindicatelor din regiunea Galați, la colectura regională s-au primit, ca și în 1965, numai 250 de seturi de proiecte ale planurilor editoriale. Din această cantitate, rareori revin proiecte de planuri bibliotecilor școlare și bibliotecilor sindicatelor (cu excepția citorva unități mai mari). Pentru informarea bibliotecarilor din școlile generale și a celor din bibliotecile mai mici ale sindicatelor, consultarea sumară a proiectelor planurilor editoriale, în cadrul unei ședințe de lucru la secțiile raionale de învățământ sau la consiliile locale ale sindicatelor, nu este de ajuns. Oricărui bibliotecar, indiferent de tipul bibliotecii în care lucrează, îi este necesar să se afle din vreme în posesia instrumentului principal de informare în vederea alcătuirii planului de completare — proiectele planurilor editoriale.

În scopul sprijinirii mai eficiente a întocmirii planului de completare în bibliotecile mici, Fondul de Stat al Cărții și Biblioteca Centrală de Stat au recomandat, spre a fi achiziționate, un număr de titluri din domeniul literaturii social-politice și al beletristicii. Sprijinul dat activității de completare prin aceste recomandări cu caracter orientativ a fost de mare ajutor multor bibliotecari. Au existat însă și unele obiecții. Bibliotecarii din regiunea Galați, de pildă, sînt de părere că unele titluri recomandate depășesc profilul și nevoile bibliotecilor de la sațe (spre exemplu, *Studii literare* de Vladimir Streinu, *Studii și articole din literatura universală* de G. Călinescu, din seria „Studii“), în schimb nu au fost recomandate volumele *Poezii* de Lucian Blaga (Biblioteca pentru toți), *La Medeleni* de Ionel Teodoreanu (3 vol., Biblioteca pentru toți) sau *Poezia română modernă. Antologie. 1910—1944* (Biblioteca pentru toți). Bibliotecarii propun ca recomandările să fie extinse și asupra lucrărilor care trebuie să intre în fondurile de bază ale bibliotecilor raionale și, de asemenea, asupra lucrărilor de referință care nu pot lipsi din bibliotecile publice. Recomandările din partea unor foruri centrale, care sînt la curent cu ansamblul producției editoriale, au adus un plus de siguranță în stabilirea comenzilor, apariția titlurilor recomandate fiind mai certă decît a celorlalte. Ar fi de dorit ca editurile să considere drept comenzi ferme comenzile pentru titlurile recomandate. Totodată, ar fi util ca acțiunea de recomandare a lucrărilor care nu pot lipsi din fondurile bibliotecilor să fie extinsă și în alte rețele.

Spre deosebire de anii precedenți, în 1966, proiectele planurilor editoriale au marcat îmbunătățiri și în ceea ce privește modul de grupare și de prezentare a lucrărilor. Totuși schema de clasificare folosită în practica editurilor și a comerțului de carte fiind diferită de cea folosită în biblioteci, deseori bronșurile de popularizare a științei sînt încadrate la lucrări de informare, iar biografiile unor oameni de știință apar într-un capitol al literaturii române. Adnotările unor titluri din planurile editoriale, asupra conținutului și nivelului de tratare a problematicii cărților, continuă să rămînă insuficient de edificatoare și nu oferă informații suficiente pentru stabilirea comenzilor. Termenul de apariție a proiectelor de planuri editoriale nu este încă corespunzător. În ciuda promisiunilor, acest instrument de lucru nu a ajuns în biblioteci, nici în anul care a trecut, mai devreme de sfîrșitul lunii sep-

* Un set complet de proiecte ale planurilor editoriale cuprinde cite un volum pentru fiecare grupă de materii: literatură politică și social-economică, beletristică etc.

tembră, bibliotecarii neavînd posibilitatea de a reflecta îndeajuns asupra precomezilor întocmite de ei. Primirea din vreme a proiectelor planurilor editoriale poate avea urmări pozitive nu numai asupra informării propriu-zise, ci și asupra finanțării completării colecțiilor. Din discuțiile purtate pe această temă cu bibliotecarii, reținem părerea că, în cazul efectuării mai din timp a precomezilor, sfaturile populare ar avea la dispoziție o documentație convingătoare pentru fixarea, în planul bugetar al anului următor, a alocațiilor destinate achizițiilor de cărți.

Îmbunătățirea proiectelor planurilor editoriale se impune și din motivul că lipsesc, deocamdată, alte instrumente eficiente de informare anticipată. Buletinul lunar *Cărți noi* — deși este de dorit să-și dezvolte rubrica destinată semnalării viitoarelor apariții, incluzînd și adnotări mai cuprinzătoare — nu poate să ofere informații pentru întocmirea planului de completare pe un an întreg.

Se pune, firește, întrebarea: cum s-a reflectat îmbunătățirea instrumentelor de informare în alcătuirea planurilor de completare pe anul 1967? Care este aspectul precomezilor pentru acest an?

La întrebările de mai sus, ne răspund sondajele efectuate în regiunile Bacău și Galați, în perioada imediat următoare întocmirii planului de completare pe 1967. Încă de la început, vom preciza că, din motive obiective, datele vor fi prezentate separat pe rețele de bibliotecă.

În bibliotecile din rețeaua așezămintelor culturale, completarea fondurilor apare ca un proces în continuă perfecționare, bazat pe experiența acumulată în ultimii ani. Mai mult ca în orice alt an, în 1966 au fost antrenate în activitatea de alcătuire a planului de completare pe anul 1967, cu foarte puține excepții, toate bibliotecile din rețea, în special bibliotecile comunale și sătești. Întocmite în urma informării anticipate și a consultărilor la nivelul bibliotecilor raionale și regionale și respectînd indicațiile din proiectele planurilor editoriale, precomezile pentru anul acesta se prezintă la un nivel superior față de alți ani. Ele sînt alcătuite din titlurile care au corespuns, în general, în urma unei selecții atente, profilului bibliotecii și intereselor de lectură ale cititorilor acesteia. Cu acest prilej, merită a fi subliniat volumul mare de muncă efectuat cu competență de către colectivele bibliotecilor regionale, în vederea antrenării tuturor bibliotecilor raionale și comunale în procesul de completare a colecțiilor, precum și în vederea centralizării planurilor de completare ale acestor bibliotecă într-un singur plan pe regiune. Aceasta demonstrează avantajele pe care le prezintă coordonarea muncii de completare de către un for metodic regional și folosirea unui sistem organizat de muncă. În Bacău și Galați, ca și în alte regiuni, după difuzarea proiectelor planurilor editoriale la toate bibliotecile din rețea, precomezile bibliotecilor comunale sînt discutate și centralizate la bibliotecile raionale, înainte de a avea loc centralizarea pe regiune. Pentru a avea o evidență clară și ușor de urmărit, bibliotecile regionale efectuează, paralel cu alcătuirea planului propriu de completare, centralizarea, pe titluri, a comenzilor, folosind fișe carotate, de model conceput pe plan local. Pe aceste fișe, sînt înscrise indicațiile bibliotecilor din întreaga regiune (vezi fișa centralizată a Bibliotecii regionale Galați, fig. 1), bibliotecile fiind numerotate de la 1 în continuare. (Numărul 1 corespunde bibliotecii regionale, după care, în ordine, sînt trecute bibliotecile raionale, bibliotecile comunale și sătești).

Evidența descrisă mai sus servește nu numai pentru centralizarea precomezilor; o dată cu achiziționarea titlurilor, fișele respective sînt scoase din fișierul precomezilor și alcătuiesc fișierul titlurilor intrate în bibliotecile din regiune. Păstrate pe mai mulți ani, fișierele regionale ale achizițiilor devin instrumente utile în munca de completare a colecțiilor bibliotecilor dintr-o regiune și îndeplinesc, parțial, funcțiile unui catalog colectiv.

În rețeaua bibliotecilor școlare și ale sindicatelor, se observă preocupări sporite din partea forurilor care tutelează aceste bibliotecă, în privința completării colecțiilor. Întocmirea planurilor de completare nu se bazează însă pe informare, din timp, a fiecărui bibliotecar asupra producției editoriale. În toamna anului 1966, bibliotecarii de la școlile generale din regiunea Galați au luat cunoștință de proiectele planurilor editoriale doar cu prilejul unei ședințe de lucru organizate în fiecare raion de către secțiile de învățămînt, în vederea stabilirii precomezilor. Tot astfel s-au informat asupra producției editoriale pe 1967 și bibliotecarii din majoritatea bibliotecilor sindicatelor, cu prilejul ședințelor organizate de consiliile sindicale locale.

AUTOR.....TITLU.....An apariție.....Ediția.....
 Cantit. precomandată.....Cantit. intrată în colecтурă.....Cantit. achiziționată.....

Repartizate pe unități	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45
	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75
	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105
	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120
	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135
	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150
	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165
	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180
	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195
	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210
	211	212	213	214	215	216				217	218	219	220	221	222
	223	224	225	226	227	228				229	230	231	232	233	234
				235	236	237				238	239	240			

Tabelul nr. 1

Cărți apărute în anul 1966	Tiraj	Exemplare comandate	Exemplare livrate
G. Călinescu, <i>Viața lui M. Eminescu.</i>	100 140	600	50
<i>Basme populare</i> (Biblioteca pentru toți).	150 120	1 000	500
R. Kipling, <i>Cartea junglei.</i>	100 160	1 000	320
L. Feuchtwanger, <i>Vulpile în vie.</i>	67 080	500	250
J. Verne, <i>Hector Servadac.</i>	60 160	1 000	500
A. Conan Doyle, <i>Coama leului.</i>	80 150	1 000	400
A. Marino, <i>Viața lui Alex. Macedonski.</i>	12 160	350	100
I. Vrancea, <i>Eugen Lovinescu.</i>	12 160	300	120

Deși se depun eforturi considerabile pentru eliminarea din practica muncii de completare a achizițiilor neritnice, care nu sînt bazate pe precomenzi, Colecțura regională Galați mai deservește 95 de biblioteci care nu au întocmit precomenzi pentru anul 1967, urmînd ca acestea să achiziționeze publicații ocazional de la colecțură.

În cele ce urmează, se va observa că neajunsurile semnalate aici, în privința informării și a alcătuirii planului de completare, continuă să dea naștere unor greutăți în relațiile de colaborare dintre biblioteci și colecțuri. Cooperarea între bibliote-

cile din toate rețelele, în domeniul completării colecțiilor, ar putea contribui în mare măsură la înlăturarea acestor neajunsuri, dând un nou aspect relațiilor dintre biblioteci și colecturi.

Colaborarea dintre biblioteci și organele locale de difuzare a cărții

Realizarea în practică a planurilor de completare a colecțiilor se concretizează în achizițiile de publicații din producția editorială curentă. Relațiile de colaborare între biblioteci și colecturi, la nivelul beneficiar-furnizor, sînt acum în curs de perfecționare, în sensul respectării, de către fiecare, a responsabilităților pe care le au în procesul completării colecțiilor bibliotecilor. În această direcție, în practica muncii sînt cerute reglementări care să stabilească cu claritate atît sarcinile beneficiarilor (obligația întocmirii din vreme a planurilor de achiziții, pe baza consultării proiectelor de planuri editoriale; încheierea, la începutul fiecărui an, a contractului de achiziții cu colectura regională etc.), cit și ale furnizorului (difuzarea proiectelor planurilor editoriale; difuzarea materialelor informativе asupra producției editoriale, pe parcursul realizării acesteia; obligația respectării comenzilor, prin livrarea, în cantitățile cerute, a titlurilor precomandate; expedierea promptă către biblioteci a cărților intrate în colectură etc.).

În mecanismul achizițiilor de cărți prin colecturile regionale, se manifestă încă unele greutăți. Una dintre ele, întîlnită în perioada definitivării planurilor editoriale, este generală de modificările aduse acestora în cursul realizării lor, fapt care creează incertitudini asupra apariției multor titluri.

O altă greutate o constituie persistența achizițiilor neplanificate. Există un număr destul de mare de biblioteci, care, deși efectuează achiziții prin colecturile regionale, nu și-au întocmit planul de completare pe 1967 și nu au făcut precomenzi la colectură. Achizițiile acestor unități, în cazul — deja obișnuit pentru ele — în care bibliotecarii trec sporadic pe la colectură și comandă pe loc din lucrările apărute, nu corespund, de cele mai multe ori, cerințelor bibliotecilor în cauză. În aceeași situație se găsesc și achizițiile acelor biblioteci care nu alocă ritmic sumele contractate cu colectura. Dar sînt și cazuri în care precomenzile bibliotecilor depășesc cu mult, ca valoare globală, sumele alocate la articolul 7 din bugetul lor anual.

Se observă preocupări sporite din partea colecturilor pentru a veni în ajutorul unei cit mai bune completări a fondurilor bibliotecilor contractante. Pe baza precomenzilor, colecturile regionale se străduiesc, în genere, să livreze beneficiarilor lor, cu o ritmicitate prestabilă în funcție de tipul bibliotecii, lucrările care apar.

Nerespectarea comenzilor din partea editurilor continuă să creeze greutăți și neajunsuri. Se cunoaște bine faptul că de această situație nu colecturile se fac vinovate. Cauza continuă să fie livrările necorespunzătoare comenzilor, datorate, pe de o parte, traijelor insuficiente și reducerii cantității destinate bibliotecilor (în cazul unor succese de librărie), iar pe de altă parte, aparițiilor peste plan, reeditărilor nesemnlate în planurile editoriale și, mai ales, lucrărilor care nu apar. Numărul insuficient de exemplare la unele titluri apărute în 1966 și primirea la colectură a unor cantități mici de exemplare din unele titluri cerute mult în librării au determinat colecturile din Bacău și Galați să nu respecte comenzile bibliotecilor. Tabelul nr. 1 înfățișează, prin cîteva exemple, o astfel de situație întîlnită în regiunea Bacău, în septembrie 1966, pentru livrările către bibliotecile din rețeaua așezămintelor culturale.

Biblioteca regională Galați a achiziționat pentru unitățile din rețea numai 50 de exemplare din lucrarea *Participarea poporului român la războiul antihitlerist* (comandă 248 de exemplare), 58 de exemplare din volumul de *Versuri* al lui Lucian Blaga (în loc de 251 de exemplare comandate), 100 de exemplare din volumul *Friguri* de Marin Preda (în loc de 237 de exemplare comandate) etc. Discordanța între proiectele planurilor editoriale și planurile definitive (prin urmare, între precomenzi și livrări efective) persistă și, în ciuda îmbunătățirii sistemului de relații dintre colecturi și biblioteci, continuă să aibă efecte negative asupra constituirii colecțiilor bibliotecilor. Nu există încă un sistem de informare operativă asupra acestor flucuații ale producției editoriale; suplimentele la planurile editoriale și instrumentele de informare asupra lucrărilor apărute în afara producției editoriale ajung tîrziu în regiuni și nu la toate bibliotecile. Necesitatea unei informări operative asupra schimbărilor survenite în producția editorială față de plan e dovedită prin cifre. Pentru anul 1966, planurile editoriale au semnalat apariția a 2 079 de titluri. În afara planurilor editoriale, a fost anunțat un număr destul de mare de apariții. Din toate acestea, în Biblioteca regională Galați, de pildă, au intrat, pînă în luna decembrie 1966, doar 1 624

de titluri, la care se adaugă 319 titluri apărute în 1966 din producția anului 1965. Definițivarea planurilor editoriale pe 1967 a adus o seamă de modificări față de proiectele trimise bibliotecilor în vederea informării. Astfel, în planurile definitive nu mai figurează 511 titluri cuprinse în proiecte, în schimb au fost introduse 109 titluri noi; pentru 19 titluri din proiecte, a fost restrinsă aria tematică, iar prețul a 50 de lucrări a fost modificat; în sfârșit, din titlurile planificate să apară în 1967, au și apărut, până la 20 decembrie 1966, 19 cărți. Bibliotecile mici, în condițiile actuale de informare, nu iau cunoștință de aceste schimbări și bibliotecile regionale fac eforturi pentru a comanda, în ultimul moment, lucrările necesare unităților din rețeaua bibliotecilor publice, bazându-se pe cunoașterea cât mai exactă a datelor cu privire la colecțiile acestora și la cerințele cititorilor. În alte rețele, unde nu există asemenea date centralizate, livrarea titlurilor care nu figurează în planurile editoriale are loc, de cele mai multe ori, fără consultarea bibliotecarilor.

Alături de colaborarea bibliotecii-colecturi, o problemă actuală a perfecționării procesului de completare a colecțiilor este organizarea cooperării între biblioteci și între rețelele de biblioteci în definițivarea planurilor de completare, în asigurarea unei arii tematice cât mai variate și în evitarea paralelismelor din profilul colecțiilor bibliotecilor aflate într-o localitate. Înființarea comisiilor regionale de completare a colecțiilor din biblioteci — care se preconizează acum — reprezintă un pas înainte în această direcție. Pentru viitor, în stadiul realizării acestei cerințe și al extinderii cooperării interbibliotecare pe plan național, se prevede și formarea unei comisii asemănătoare pe țară.

★

Analiza situației actuale a completării fondurilor relevă preocuparea permanentă, din partea forurilor și organelor interesate, pentru perfecționarea sistemului actual și oferă posibilitatea de a privi mai departe spre unele probleme care își vor găsi rezolvarea în viitor.

Procedeele de muncă folosite în anul 1966 pentru a pune bazele completării pe 1967 reprezintă un progres față de anii anteriori, atât prin îmbunătățirile aduse procesului muncii de completare, cât și prin îndepărtarea unor deficiențe.

Rămân deschise, în continuare, câteva probleme, pentru a căror rezolvare sînt chemate a da sprijinul toate instituțiile preocupate de completarea fondurilor bibliotecilor. Astfel, a devenit foarte actuală stabilirea exactă a profilului fiecărui tip de bibliotecă și deci al colecțiilor lor, deoarece numai pe baza cunoașterii unor elemente precise cu privire la structura și la perspectivele de dezvoltare ale colecțiilor se poate orienta în mod științific politica de completare. Pe această bază, vor putea fi dezvoltate recomandările consemnate de Biblioteca Centrală de Stat și de Fondul de Stat al Cărții în planurile editoriale, referitoare la lucrările care trebuie să intre în fondul de bază al bibliotecilor. Alcătuirii unui instrument de lucru mai eficace și mai propriu muncii de completare, și anume catalogul tip al bibliotecilor comunale și raionale (aflat în lucru, la Biblioteca Centrală de Stat), va contribui la corectarea unor greșeli de completare din trecut.

Se simte tot mai pregnant nevoia asigurării unei informări operative curente asupra cărților nesemnătate în planurile editoriale (cărți care apar fie în afara producției editoriale curente, fie în urma unor modificări sau adaosuri la planul editorial). Așa cum și este de dorit, în urma unei astfel de informări, bibliotecile se vor putea afla față de colecturi în relații asemănătoare celor dintre cumpărător și librărie. Rezolvarea o vedem prin continua perfecționare a instrumentelor actuale de informare, cărora să li se adauge un buletin trimestrial pentru aparițiile sigure din perioada respectivă.

În discuțiile dintre editori și bibliotecari și în articolele despre completarea colecțiilor, se subliniază tot mai stăruitor importanța revizuirii sistemului actual de finanțare a achizițiilor de cărți (în sensul calculării alocățiilor după numărul locuitorilor deservite de bibliotecile publice), precum și necesitatea acceptării posibilităților de transferare a sumelor necheltuite de la un trimestru la altul, în cazul producției editoriale nerentabile.

O ultimă problemă care reclamă rezolvarea în timp este realizarea treptată a unei evidențe centralizate, pe plan rațional sau regional, a fondurilor bibliotecilor. Aceasta va furniza editurilor informații utile, în scopul acoperirii golurilor tematice din colecțiile bibliotecilor. Realizarea acestei evidențe va oferi posibilitatea cunoașterii cerințelor reale ale bibliotecilor, în vederea alcătuirii unor planuri de completare de perspectivă, pe o durată de mai mulți ani.

George VLĂDESCU

Preocupări metodice ale Bibliotecii regionale Galați

În centrul atenției — calitatea colecțiilor

Exigențele activității de propagandă a cărții cer ca fondurile de publicații să corespundă, în mai mare măsură, îndatoririlor care revin bibliotecilor, de a contribui la îndeplinirea sarcinilor economice, la sporirea cunoștințelor de cultură generală și profesionale ale oamenilor muncii. Ținându-se seama de specificul economico-geografic al regiunii Galați, în urma unei ample documentații (s-a întocmit o fișă pentru fiecare unitate administrativă, cu date economice, geografice, demografice și culturale), bibliotecile au fost grupate în patru mari zone, după ramurile economice dominante: zona industrială — cuprinzând orașele și 4 comune industriale, zona de cîmp — cu subzona legumicolă (raioanele Brăila, Făurei și o parte din raioanele Bujor, Focșani, Galați, Panciu și Tecuci), zona de deal — pomi-viticolă (o parte din raioanele Bujor, Focșani, Panciu și Tecuci) și zona muntoasă, cuprinzînd ținutul Vrancei și 5 comune din raionul Panciu. În interiorul fiecărei zone, a fost stabilită o ierarhizare, determinată de numărul populației, al întreprinderilor, instituțiilor etc.

O dată stabilită această grupare, colectivul metodic al bibliotecii regionale a întreprins, în anul 1964, un sondaj în 5-6 biblioteci din fiecare raion, pentru a constata în ce măsură colecțiile bibliotecilor corespund — tematic și cantitativ — profilului economic și cultural al localității deservite. Rezultatele cercetării au relevat faptul că, în multe biblioteci, există, în număr mare, publicații care nu circulă și constituie un ballast pentru colecții, fie din pricină că sînt depășite din punct de vedere științific, fie că modul de tratare sau tematica lor nu corespund cerințelor cititorilor. Cauzele acestei situații sînt multiple: lipsa unui plan de completare (în trecut), paralelismul în achiziții, fluctuația bibliotecarilor. Trebuie luate în considerare și schimbările survenite în structura și nivelul profesional al locuitorilor, urbanizarea satelor limitrofe orașelor, ceea ce a determinat modificarea intereselor de lectură ale populației.

Acțiunea de redistribuire a fost experimentată în anul 1965, în raionul Făurei, retrăgîndu-se de la 37 de biblioteci comunale și de la biblioteca raională, aproape 40 000 de volume, din care au fost redistribuite doar 10 000. În anul 1966, au fost centralizate dubletele de la bibliotecile din raioanele Galați, Făurei și Tecuci, iar în 1967 va fi organizată redistribuirea acestor dublete. Stringerea și redistribuirea fondurilor nefolosite și a dubletelor va continua în raioanele Bujor, Brăila, Focșani. Într-un viitor apropiat se va constitui un depozit general pentru redistribuirea dubletelor, la nivelul regiunii.

Pentru organizarea unor studii privind componența colecțiilor, dirijarea procesului de completare și a schimbului interbibliotecar, încă din anul 1963, s-a întocmit o fișă pentru fiecare titlu achiziționat de către bibliotecile raionale și comunale, cu indicarea titlului și a numărului de exemplare repartizate. Aceste fișe sînt constituite într-un catalog colectiv al bibliotecilor așezămintelor culturale din regiune, care va fi completat cu fișele publicațiilor intrate în biblioteci înainte de anul 1963.

Aceste măsuri se referă la restructurarea fondurilor și vor duce, neîndoios, la îmbunătățirea compoziției tematică a colecțiilor bibliotecilor, mai ales ale celor comunale, vor vitaliza schimbul și împrumutul interbibliotecar în regiune. Paralel cu aceasta, este în pregătire un plan de perspectivă pentru completarea colecțiilor bibliotecilor. S-a pornit de la considerentul că mărimea fondurilor să fie în raport

cu numărul populației și este necesar să se asigure un fond de cărți suficient de mare și de variat în fiecare comună. Deci, creșterea colecțiilor trebuie să fie relativ mai rapidă în comunele cu populație mai redusă. S-a preconizat ca fondurile să crească, în următorii 5-6 ani, până la 2,5-3 volume pe cap de locuitor în comunele cu până la 3 000 de locuitori, 2 volume în comunele cu 4 000-7 000 de locuitori, 1,5 volume în cele cu peste 7 000 de locuitori. Plecând de la aceste criterii se va prezenta Sfatului popular regional o documentație privind situația actuală a fondurilor, a condițiilor de spațiu și mobilier ale bibliotecilor, precum și planificarea anuală a confecționării mobilierului.

Perspectivile activității de cercetare

Stabilirea criteriilor de constituire, creștere și reprofilare a colecțiilor, deși se bazează pe o documentare temeinică, nu este singurul element care acționează asupra formării fondurilor din biblioteci. Cerințele cititorilor, sfera lor de lectură și informare, constituie un factor determinant al utilității și circulației colecțiilor, reprezintă temelul orientării propagandei cărții, al activității cu cititorii. În scopul cercetării și cunoașterii acestor factori, s-a trecut, încă din anul 1966, la efectuarea unor studii și analize, elaborate pe câțiva ani.

În anul 1967, se desfășoară o astfel de cercetare în comuna Tudor Vladimirescu — Galați (zonă de câmp) și vor începe cercetări similare în comunele Buciumeni-Teocuci, Movilița-Panciu (zonă de deal) și Năruja-Focșani (zonă muntoasă). În aceste biblioteci, a fost introdusă fișa cărții, pe baza căreia se va urmări circulația fiecărui titlu, se vor face notări cu privire la preferințele, obiceiurile de lectură ale cititorilor și, după un plan stabilit, se vor organiza sondaje în rândul populației de diferite vârste și profesii. Cu ajutorul cadrelor didactice, se vor purta convorbiri cu locuitorii care nu frecventează biblioteca. Bibliotecile alese pentru cercetare funcționează în condiții optime, sînt situate în centrul comunelor respective, au 2—3 încăperi, săli de împrumut cu acces liber, săli de lectură și sînt conduse de cadre cu o vechime de 2 pînă la 10 ani.

În anul 1967, Biblioteca regională Galați va organiza discuții cu bibliotecarii pe următoarele teme: folosirea colecțiilor bibliotecilor comunale de către intelectuali și de către cadrele de conducere din cooperativele agricole de producție și modul cum sînt satisfăcute cerințele acestora de către bibliotecile din Făurei; în ce măsură corespund colecțiile bibliotecilor comunale din raionul Brăila sarcinilor de răspîndire a cunoștințelor agrozootehnice; aportul bibliotecilor din raionul Tecuci, la răspîndirea cunoștințelor științifico-ateiste. În urma acestor discuții, vor fi aduse unele îmbunătățiri în constituirea colecțiilor, în dezvoltarea împrumutului interbibliotecar, în întocmirea instrumentelor de informare și în organizarea acțiunilor de popularizare a publicațiilor.

Slaba frecvență a unor biblioteci de către anumite categorii ale publicului, a determinat introducerea, în planul activității metodice pe anul 1967, a unor sondaje în rândurile personalului mediu și superior tehnic și ale personalului mediu și superior medical, la Galați, în rândurile tineretului de diferite ocupații și grade de instrucție, la Brăila. Scopul sondajelor este de a găsi metodele cele mai adecvate de apropiere a acestor categorii ale populației de biblioteci.

Același scop are și „masa rotundă” pe tema *carte-biblioteca-cititor*, cu participarea unor cititori reprezentînd diferite categorii sociale și profesionale, a delegaților instituțiilor de cultură și organizațiilor de masă, a unor redactori de la ziarul *Viața nouă*, care va avea loc în anul 1967, la biblioteca regională. Vor fi dezbătute probleme privind completarea fondurilor, circulația publicațiilor din diferite domenii, activitatea de informare. Cititorii vor fi consultați cu privire la organizarea și programul

de funcționare al bibliotecii regionale. Intenția colectivului bibliotecii regionale este de a confrunta sugestiile obținute în urma acestor dezbateri cu rezultatele oferite de studierea repartiției teritoriale a bibliotecilor și cititorilor din orașul Galați, a componenței și accesibilității colecțiilor acestor biblioteci, pentru organizarea mai judicioasă a filialelor în oraș, vizând mai ales cartierele noi și pe cele depărtate de biblioteca regională. Evidențele bibliotecii regionale, chiar după prima lună a acestui an, când s-au înscris 4 000 de cititori, din care 2 500 adulți, furnizează de pe acum date interesante. Unii cetățeni care locuiesc în imediata apropiere a bibliotecii nu sînt cititorii acesteia. În schimb, alții, care stau în cartiere foarte depărtate (2-3 km), frecventează biblioteca regională. Din unele blocuri, aflate la o jumătate de km de filiala bibliotecii regionale, numai 8-10 persoane sînt înscrise la bibliotecă. Pe de altă parte, unii cititori care locuiesc în centrul orașului, sînt înscrși la filiala Țiglina (chiar și elevi care domiciliază și învață în centru) și invers. Cauzele acestor „curiozități” pot fi multe. Cercetările care se vor întreprinde, le vor lămurii, probabil.

Atragerea elevilor la o lectură mai sistematică este o altă preocupare a colectivului bibliotecii (în anul 1966, biblioteca regională a fost frecventată de 2 000 de elevi). În anul 1968, în colaborare cu catedra de pedagogie a Institutului pedagogic și cu Secția de învățămînt a orașului Galați, biblioteca regională va efectua o cercetare al cărei obiectiv va fi studierea lecturii elevilor în biblioteca școlară și în afara acesteia.

De pe acum, au fost luate unele măsuri de pregătire pentru buna desfășurare a studiului: ținerea unei evidențe stricte a elevilor pe școli și clase, a cererilor lor, a recomandărilor de cărți făcute de către profesori, a literurilor solicitate în diferite perioade ale anului etc. Va fi vizitată fiecare bibliotecă școlară, vor fi solicitati bibliotecarii, pentru înregistrarea unor date care să ajute la desfășurarea studiului. Concluziile cercetării vor servi drept bază pentru unele măsuri pe care le va lua Statul popular regional în scopul îmbunătățirii muncii cu copiii în bibliotecă.

Cresțerea activității bibliotecilor comunale

În atenția colectivelor metodice ale bibliotecilor din regiunea Galați stau, în acest an, două categorii de biblioteci comunale. În prima categorie, sînt grupate bibliotecile comunale care au înregistrat, în anul 1966, pînă la 700 de cititori (47 de biblioteci, din 218), pentru o analiză a cauzelor care au determinat obținerea unor indici de activitate scăzuți.

În cea de-a doua categorie, au fost incluse bibliotecile care deservesc localități cu o populație relativ densă (8 000-10 000 de locuitori), dar care au înregistrat între 1 200 și 2 100 de cititori. Organizarea activității cu cartea în aceste comune (Iliești, Pechea, Matca, Cudalbi) va sta în atenția metodiștilor. Datele oferite de aceste cercetări ar putea fi folosite și pentru cercetarea situației existente în bibliotecile din alte localități. Concluziile acestor analize vor fi comunicate Statului popular regional și Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, însoțite de propuneri cu privire la elaborarea unor norme de muncă și, pe această bază, folosirea mai judicioasă a cadrelor de bibliotecari.

Verficarea în practică a eficienței metodei accesului liber la raft în bibliotecile comunale a determinat introducerea acestui sistem, în fiecare an, în 3-5 biblioteci din fiecare raion. În anul 1970, metoda va fi aproape generalizată. Pînă acum, în regiunea Galați, 140 de biblioteci sînt organizate pe principiile accesului liber la raft. Întocmirea cataloagelor a stat, de asemenea, în atenția colectivelor de metodiști. Volumul de lucru pe care-l necesită organizarea cataloagelor, a determinat studierea normelor de muncă pe baza organizării cataloagelor din 3 biblioteci comunale, cu partici-

parea efectivă a unui grup de metodisți de la biblioteca regională. Această analiză ur mărește, în detaliu, folosirea timpului de muncă al bibliotecarului, pentru a se stabili o normă care poate fi îndeplinită, ținându-se seama și de timpul afectat activității cu cititorii. S-a ajuns la concluzia că, într-o bibliotecă comunală care are 6 000—7 000 de volume și este abonată la fișele tipărite editate de Biblioteca Centrală de Stat (din care sînt folosite, de obicei, doar o treime), trebuie să se lucreze, exclusiv pentru cataloage, 140 de zile, termen în care intră și pregătirea teoretică și practică a bibliotecarului în vederea realizării acestei lucrări. Teoretic, în 2—3 ani ar putea fi întocmite cataloage în toate bibliotecile comunale. Fluctuația cadrelor însă, face iluzorie planificarea organizării cataloagelor, în unele biblioteci. În acest an, va fi studiată, deocamdată, utilizarea cataloagelor de către cititori și bibliotecari și a găsirii celui mai accesibil tip de catalog, pe fișe sau în volum, pe baza *catalogului tip* editat de Biblioteca Centrală de Stat.

Formarea cadrelor de bibliotecari

Pregătirea profesională a cadrelor, în condițiile unor fluctuații de proporții (anual, se schimbă, în medie, 70 de bibliotecari comunali, iar în bibliotecile raionale și în cea regională, cite 1-4 cadre), constituie o sarcină de mare acuitate a muncii metodice. Toț ceea ce cuprind planurile de muncă trebuie să fie realizat de către bibliotecari iar pregătirea profesională și experiența acestora își pun pecetea pe calitatea realizărilor obținute de biblioteci. În lipsa unor manuale și a unor lucrări metodice de bază, inițierea și perfecționarea profesională a bibliotecarilor devin, aproape în exclusivitate, sarcina metodiștilor.

Locul principal în planul de activitate pe anul 1967 al Bibliotecii regionale Galați îl ocupă organizarea cursurilor de pregătire, alăt pentru începători, cit și pentru bibliotecarii cu vechime, în conformitate cu planul de învățămînt elaborat de Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă.

În luna iulie a anului 1967, va avea loc un curs de instruire cu 60 de bibliotecari din biblioteca regională și din bibliotecile raionale, iar în luna august va fi organizat un curs asemănător cu bibliotecarii comunali, cu durata de 7 zile. La aceste cursuri vor fi predate cunoștințe de biblioteconomie, cu referiri la practica bibliotecilor din regiunea Galați. În luna octombrie a anului 1967, se va desfășura cursul anual de inițiere pentru bibliotecarii începători, cu durata de 30 de zile. Anul acesta, acordăm o mai mare atenție laturii practice, urmînd ca pregătirea teoretică a bibliotecarilor să fie completată prin studiu individual. Alăt pentru cursuri, cit și pentru studiul individual, se proiectează întocmirea unei bibliografii ample pe bază fișierului bibliologic existent la biblioteca regională și a Buletinului de informare în bibliologie. Materialele bibliografiate vor fi procurate de la Biblioteca Centrală de Stat și multiplicare pentru toate bibliotecile.

Systemul de pregătire a cadrelor este completat cu practica de bibliotecă, pentru începători, cu ședințele lunare de lucru, care se organizează aproape în toate raioanele, cu seminariile raionale și schimburile de experiență. În anul 1967, seminariile vor fi axate, în mai mare măsură, pe probleme de practică bibliotecară. Din indicațiile Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă privind seminariile raionale, au fost alese temele care răspund unor probleme de actualitate pentru bibliotecile gălățene: activitatea cu cartea în rîndul copiilor; munca bibliotecii în rîndul tîneretului; menținerea tîneretului în bibliotecă după absolvirea școlii de cultură generală; legătura bibliotecii cu școala în orientarea lecturii elevilor. Pe marginea acestor teme, vor fi organizate dezbateri cu bibliotecarii, urmate de schimburi de experiență. Consecința acestor acțiuni va fi declanșarea unui complex de măsuri menite să lărgască sfera de lectură a elevilor, în special a celor din ultimele clase.

Realizarea sarcinilor propuse în planul de perspectivă al bibliotecilor din regiunea Galați depinde, în mare măsură, de modul de organizare a muncii metodice, atât la biblioteca regională, cât și la cele raionale, de pregătirea ideologică, profesională, de specializarea metodiștilor și de forțele antrenate în această activitate.

Există o practică, impusă nu de bibliotecari, de a se pune accentul, în activitatea metodiștilor, pe „munca de teren”, care seamănă de multe ori cu o cursă de alergări, de multe ori, ineficientă. După concepția unora, biblioteca rațională înseamnă „teritoriu”. Și, în consecință, toți salariații, inclusiv bibliotecarii ajutori, au „obligatii de teren”. Din această cauză, uneori, seminariile raionale, ca să vorbim numai de acestea, se reduc la o „întâlnire” cu bibliotecarii comunali între două trenuri.

Paralel cu deplasările pe teren, prin care se va realiza controlul activității bibliotecilor, vor fi organizate cercetări, analize, schimburi de experiență, vor fi elaborate materiale metodice. Constatările și concluziile, în urma cercetărilor, precum și măsurile luate, vor fi împărtășite bibliotecarilor, comitetelor pentru cultură și artă și sfaturilor populare.

Coordonarea planurilor de activitate ale bibliotecilor este condiția principală a realizării planului de muncă anual și a celui de perspectivă. La începutul anului 1967 a fost organizată o întâlnire cu directorii și metodiștii bibliotecilor raionale. Cu acest prilej, a fost stabilit graficul de desfășurare a muncii metodice în regiune. Lunar, vor avea loc consfătuiri cu directorii bibliotecilor raionale, în cadrul cărora se vor aduce corective acestui grafic. Tot lunar, metodiștii de la biblioteca regională vor face deplasări la bibliotecile raionale, participând direct la desfășurarea acțiunilor propuse în planurile acestora.

Un rol principal în ridicarea activității bibliotecilor îl are pregătirea metodiștilor, specializarea lor. Experiența a arătat că nu oricine poate fi metodist, că pentru aceasta este necesară o pregătire specială, teoretică și practică și că a venit vremea „profesionalizării” muncii metodice. Sigur că această problemă trebuie să fie privită dintr-un context mai larg, pe plan național. Este evidentă necesitatea unei pregătiri teoretice speciale a metodiștilor, înarmarea lor, alături de pregătirea bibliotecară temeinică, cu unele cunoștințe de sociologie. Metodistul nu poate avea numai o „specialitate îngustă” bibliotecară, cu toate că va trebui să cunoască mai bine o latură a activității bibliotecare, legată de problemele pe care le urmărește în cadrul serviciului sau în studiile de care se ocupă. Specialitatea lui rămâne însă *metodica*, iar pentru însușirea ei, s-a făcut până acum prea puțin. În regiunea Galați, au existat încercări pentru lărgirea permanentă a ariei de cunoștințe de specialitate a metodiștilor. Aceștia își încep pregătirea prin cunoașterea întregului proces de muncă al bibliotecii regionale, prin activitatea în fiecare serviciu și secție. Studiul materialelor teoretice și participarea la diferite activități practice ajută pe metodist să cunoască problemele bibliotecii. Lectura unor materiale de practică și teorie culturală în general și de biblioteconomie în special, participarea la unele acțiuni metodice, la schimburi de experiență pe teme metodice vin să contribuie la formarea metodistului. Dar, toate acestea reprezintă prea puțin. Munca de pregătire a metodiștilor trebuie să ocupe un spațiu mai larg în pregătirea cadrelor pe plan național. Cursurile de 10—15 zile prevăzute de Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, din doi în doi ani, pentru perfecționarea metodiștilor vor putea să-i pună pe aceștia la curent doar cu unele probleme ale muncii. Participarea metodiștilor, pe grupe, la acțiuni anuale organizate special de Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă în 3—4 regiuni, desfășurarea unor acțiuni coordonate, atragerea metodiștilor la elaborarea unor lucrări de practică bibliotecară și a unor studii teoretice, ar putea să contribuie la transformarea muncii metodice într-o profesie, la ridicarea generală a muncii bibliotecare.

Nedelcu OPREA

Durata împrumuturilor și circulația cărții în Biblioteca comunală Racovița

Statisticile înregistrează, an de an, o solicitare de carte tot mai intensă și în mediul rural. Doi sînt indicii care evidențiază cel mai pregnant aceasta: *diluzarea cărții prin vânzare*, în magazinele cooperatției, și *împrumutul organizat de către bibliotecă*. Nu ne propunem să reflectăm, în articolul de față, interacțiunea dintre acești indici. Cîteva date sînt însă absolut necesare pentru a se reliefa locul pe care îl ocupă răspîndirea cărții prin intermediul bibliotecarilor.

Din datele furnizate de cooperatie rezultă că, în ultimii cinci ani — 1962—1966 — în comuna Racovița (raionul Pitești) au fost vindute cărți în valoare totală de aproape 100 000 de lei. Singură bibliotecara Elena Tomescu — care, plină în vara anului trecut, era și difuzor voluntar al cooperatției, avînd standul amenajat în localul bibliotecii — a vîndut, între anii 1963 și 1966, cărți în valoare de 23 000 de lei. Se poate spune, fără exagerare, că în comună nu există familie fără bibliotecă personală.

Cresterea numărului bibliotecilor personale nu a dus la scăderea numărului cititorilor din bibliotecile de stat și sindicale, ci dimpotrivă. Cele patru biblioteci: comunală, școlară, a spitalului și a sindicatatului *Uzinei de piese auto Colibași (U.P.A.C.)*¹⁾ cunosc o afluentă permanentă de cititori. În cursul anului trecut, ele au difuzat aproape 13 600 de volume²⁾.

O anchetă realizată în rîndul unor cititori care posedă biblioteci personale mai mari de 50 de volume ne-a demonstrat că 44% dintre ei au cumpărat, în anul 1966, de două ori mai multe cărți decît au împrumutat. În aceeași perioadă de timp, de la bibliotecă, 33% au cumpărat tot atîtea cite au împrumutat, iar ceilalți 23% au împrumutat mai multe cărți decît au cumpărat.

¹⁾ La această din urmă bibliotecă, au fost luați în considerare numai cititorii domiciliuți în comuna Racovița.

²⁾ Detaliat, situația se prezintă astfel: biblioteca comunală — 1 163 de cititori și 11 803 volume eliberate; biblioteca școlii generale — 88 de cititori și 484 de volume eliberate; biblioteca spitalului — 269 de cititori și 636 de volume eliberate; biblioteca sindicatatului *Uzinei de piese auto Colibași* — 132 de cititori și 498 de volume eliberate. (În total, biblioteca sindicatatului U.P.A.C. a înscris, în anul trecut, 2 158 de cititori și a eliberat 13 856 de volume).

În studiul de față, ne-am propus a analiza, așa cum se arată și în titlul articolului, numai interdependența dintre circulația cărții și durata împrumuturilor. De obicei, în articolele referitoare la circulația cărții, autorii analizează, cu precădere, *indicele de circulație*. Dar acesta exprimă numai un anumit aspect și anume gradul de utilizare a colecției de publicații a bibliotecii. Tot atît de important pentru activitatea practică din fiecare bibliotecă poate fi însă și un studiu despre *viteza de circulație* a colecției și factorii de care aceasta este influențată.

Biblioteca comunală Racovița posedă peste 6 100 de volume, ceea ce înseamnă că, în medie, revin două cărți la un locuitor. În anul 1966, ea a înscris 1 163 de cititori; așadar, fondul bibliotecii poate asigura cel puțin cinci cărți la un cititor. Numărul cititorilor înscrisi este elocvent nu prin el însuși, ci în măsura în care frecvența acestora exprimă un grad mai mare al permanentizării lor, al abasamentului față de bibliotecă.

Studiul datelor oferite de statistica frecvenței cititorilor la Biblioteca comunală Racovița (tabelul nr. 1) și al datelor privind volumul lecturii (tabelul nr. 2) reflectă o situație care, fără îndoială, trebuie să dea de gîndit, cu atît mai mult cu cît fenomenul pare a nu fi izolat.

Calculule comparative *frecvență-volum* împrumutate scot în evidență numărul destul de mare al cititorilor ocazionali, care, totuși, figurează, an de an, în evidențele bibliotecii.

Din cei 900 de cititori³⁾ înscrisi la biblioteca comunală în anul 1966 și ale căror fișe au făcut obiectul analizei noastre, 47% au trecut pragul bibliotecii numai la data înscrierii. În rest, procentele se împart, aproape egal, între o frecvență de 3—5 și una de peste 6 ori. *În calcul, am avut în vedere numai frecvența urmată de împrumut*; nu am inclus, deci, cititorii de la sala de lectură și nici frecvența neurmată de împrumut (cînd cititorul vine să restituie cărțile fără să împrumute altele sau nu găsește cărțile dorite).

³⁾ Cifra se referă exclusiv la cititorii care au fișă la biblioteca comunală.

— în procente —

Componenta cititorilor	Numărul cititorilor	Total frecvență în anul 1966	au frecvențat biblioteca :						
			o dată	De 2 ori	De 3 ori	De 4 ori	De 5 ori	De 6-10 ori	Peste 10 ori
Muncitori	128	274	46,9	32,0	6,2	5,5	2,3	6,2	0,9
Țărani	348	793	47,4	32,2	8,0	0,9	3,2	7,2	1,1
Elevi	360	1138	38,0	27,2	8,9	4,7	5,9	11,2	4,2
Alții	64	136	56,2	20,3	7,8	3,1	6,3	6,3	—

Tabelul nr. 2

— în procente —

Componenta cititorilor	Numărul cititorilor	Volumul împrumutate	Au împrumutat :							
			1 vol.	2 vol.	3 vol.	4 vol.	5 vol.	6-10 vol.	11-15 vol.	Peste 15 vol.
Muncitori	128	517	17,2	28,1	17,2	11,7	3,9	15,6	4,7	1,6
Țărani	348	1457	18,4	26,4	21,6	11,2	6,6	8,6	4,0	3,2
Elevi	360	2080	14,4	24,7	13,6	12,0	5,0	16,1	6,4	7,8
Alții	64	306	18,8	17,1	17,1	7,8	11,0	20,3	1,6	6,3

Procentul ridicat al cititorilor care au frecvențat biblioteca o dată sau de două ori pe an se reflectă negativ și asupra numărului volumelor eliberate. O frecvență mare are ca rezultat firesc un volum mai mare de cărți împrumutate. Este explicabil, deci, faptul că 41,3% dintre cititorii acestei biblioteci au împrumutat, în întreg anul 1966, cel mult două cărți.

Fenomenul este general și cuprinde toate grupele de cititori. Numărul mic al muncitorilor înscrși la biblioteca comunală se explică, într-un fel, și prin gradul ridicat de atracție pe care îl exercită colecțiile bibliotecii sindicatului U.P.A.C., bibliotecă cu un fond de două ori mai bogat decât al bibliotecii comunale (13 856 de volume). În plus, acestor cititori le este mult mai ușor, mai comod, să împrumute cărți (în pauze, la începutul sau la sfârșitul schimbului) de la biblioteca sindicatului, decât să se deplaseze la biblioteca comunală, seara

tirziu, după o zi de muncă, mai cu seamă că distanța de la domiciliu până la această bibliotecă este de câțiva kilometri.

O notă aparte fac, de asemenea, elevii, la care indicele de frecvență este mai ridicat, ca urmare, firește, a cerințelor programei de învățămînt.

Toate acestea demonstrează că circulația cărții la Biblioteca comunală Racoți nu stă în raport direct cu numărul cititorilor înscrși. Evident, există realizări însemnate, meritorii, în atragerea publicului la lectură și în lărgirea sferei de activitate a bibliotecii. Totuși, metoda muncii cu cititorii, contactul strîns cu aceștia nu sînt la înălțime.

★

Factorii remarcați mai sus și, în esență, întreaga activitate de răspîndire a cărții prin intermediul bibliotecii sînt influențați de durata împrumuturilor. Despre reversul acestui fenomen — recupe-

Componența cititorilor	Total împrumuturi	Durata împrumutului:								
		Sub o lună +)	Peste termen	din care:						
				1-2 luni	3-4 luni	5-6 luni	7-8 luni	9-10 luni	11 luni	
Muncitori	274	47,81	52,19	14,6	9,8	4,9	18,2	39,9	12,6	
Țărani	793	52,20	47,80	13,2	9,8	4,7	23,7	37,5	11,1	
Elevi	1138	62,91	37,09	24,4	12,8	10,9	13,0	28,5	10,4	
Alții	136	50,00	50,00	14,7	16,2	5,8	20,6	38,3	4,4	

+) O lună este termenul de împrumut stabilit de biblioteca comună.

rarea cărților împrumutate și nerestituite — ne-am spus părerea cu alte prilejuri⁴⁾. În articolul de față, vom arăta cât de dăunătoare este prelungirea duratei împrumuturilor peste termenele stabilite de bibliotecă.

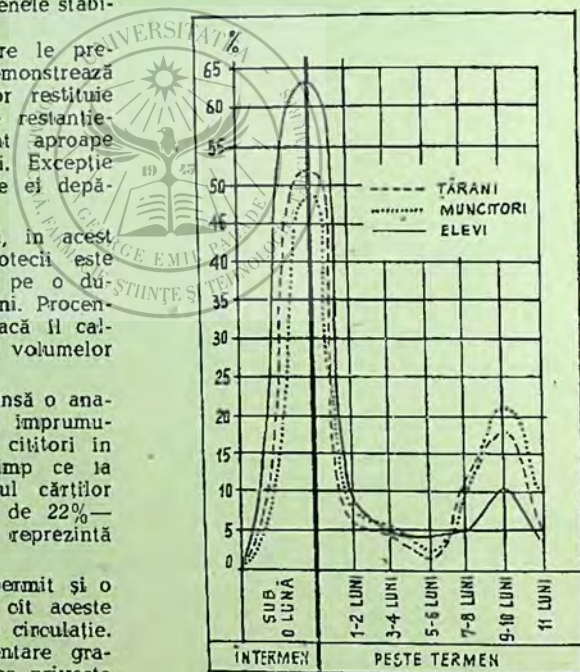
Calculule statistice pe care le prezentăm în tabelul nr. 3 demonstrează că 53% din totalul cititorilor restituie cărțile la timp. Cit privește restanțierii, se observă un procent aproape egal pe categorii de cititori. Excepție fac elevii: numai 37% dintre ei depășesc termenul de restituire.

Un calcul sumar arată că, în acest fel, 11% din fondul bibliotecii este scos, practic, din circulație pe o durată variind între 2 și 11 luni. Procentul este mult mai ridicat dacă îl calculăm în raport cu numărul volumelor eliberate (15,3%).

Mai elocventă ni se pare însă o analiză a numărului de volume împrumutate de fiecare categorie de cititori în parte. Se observă că în timp ce la țărani și muncitori procentul cărților nerestituite în termen este de 22%—25%, la elevi acest procent reprezintă numai 7%.

Datele din tabelul nr. 3 permit și o analiză detaliată a timpului cit acestor cărți sînt scoase, practic, din circulație. Le completăm cu o reprezentare grafică, mai sugestivă în ceea ce privește evoluția duratei împrumuturilor.

Așadar, cele mai multe cărți nerestituite la timp sînt predate bibliotecii comunale după 7—8 luni de la data împrumutului și chiar după 9—10 luni.

Procentul ridicat al celor care nu restituie cărțile în termen duce la sărăcirea colecției de publicații, la vitregirea celorlalți cititori de cele mai solicitate lucrări. O statistică a publicațiilor nerestituite — pe care parțial o reflectăm în tabelul nr. 4 — înregist-

4) *Ancheta noastră. Recuperarea cărților împrumutate.* Călușa bibliotecarului, 18, nr. 11, nov 1965, p. 662—665; *Recuperarea cărților împrumutate. Aplicarea H.C.M. nr. 583 din 1960.* Călușa bibliotecarului, 18, nr. 12, dec 1965, p. 747—751.

Autorul și titlul cărții	No. volumelor nerestituite	din care, de către:			
		țărani	muncitorii	elevi	alții
Creangă, Ion. <i>Povestiri.</i> ++)	16	6	—	8	2
Eminescu, Mihai. <i>Poezii.</i> ++)	14	4	2	7	1
Alecsandri, Vasile. <i>Poezii.</i> ++)	7	3	1	3	—
Slavici, Ion. <i>Nuvele.</i> ++)	7	4	—	3	—
Caragiale, Ion Luca. <i>Momente și schițe.</i> ++)	6	2	—	4	—
Arghezi, Tudor. <i>Versuri.</i>	4	2	1	1	—
Coșbuc, George. <i>Poezii.</i>	4	1	1	2	—
Homer. <i>Odiseea.</i>	4	—	—	4	—
Ghica, Ion. <i>Din vremea zaverei.</i>	4	2	—	2	—
Sadoveanu, Mihail. <i>Baltagul.</i>	4	1	1	2	—
Sadoveanu, Mihail. <i>Frații Jderi.</i>	4	2	—	1	1
Costin, Miron. <i>Lelopisețul Țării Moldovei.</i>	3	1	—	2	—
Dumas, Al. <i>Cei trei mușchetari.</i>	3	2	—	—	1
Grimm. <i>Povestiri.</i>	3	3	—	—	—
Popovici, Titus. <i>Selea.</i>	3	2	—	1	—
Preda, Marin. <i>Moromeștii.</i>	3	—	—	3	—
Rebreanu, Liviu. <i>Ion.</i>	3	1	—	1	1
Rebreanu, Liviu. <i>Pădurea spinzurașilor.</i>	3	1	1	1	—
Rebreanu, Liviu. <i>Răscoala.</i>	3	1	1	1	—
Sadoveanu, Mihail. <i>Neamul șoimăreștilor.</i>	3	2	—	1	—
Stendhal. <i>Roșu și negru.</i>	3	—	3	—	—

++) Diverse ediții.

trează, într-adevăr, o parte din cele mai reprezentative opere ale literaturii române și universale, cărțile cele mai solicitate de către cititori. *Deserviciul pe care o atare situație îl aduce cititorilor corecți este suficient de mare pentru a nu-l tolera.*

Lista cărților împrumutate în primul trimestru al anului 1966 și nerestituite pînă în luna decembrie a aceluiași an — din care am reprodus câteva titluri, existente în mai multe exemplare la biblioteca comunală (vezi tabelul nr. 4) — cuprinde 667 de volume. Printre celelalte titluri, într-un singur exemplar, întâlnim: Th. Dreiser — *O tragedie americană*; F. M. Dostoievski — *Crimă și pedeapsă*; L. N. Tolstoi — *Învierea*; H. Sienkiewicz — *Cavalerii teutoni*; J. Hašek — *Peripeziile bravului soldat Švejk*; Em. Brontë — *La răscruce de vînturi*.

Satisfacerea cerințelor de lectură este o condiție *sine qua non* a activității unei biblioteci. Datele furnizate de statistică au relevat cât de stringent se pune problema respectării termenului de împrumut. Indicii de activitate ai Bibliotecii comunale Racovița sînt o consecință directă a prelungirii excesive a duratei împrumuturilor. Depinde, oare, soluționarea acestei probleme în exclusivitate de bibliotecar? La o privire sumară, am fi tentați să răspundem afirmativ. Studiile publicate de noi anterior privind actele normative care îi permit bibliotecarului să recapete cărțile ne determină să avem oarecari rezerve față de un răspuns categoric afirmativ. Desigur că, în limita mijloacelor pe care această legislație le pune la dispoziția bibliotecarului, o parte din răspundere îi incumbă.

Din investigațiile noastre, rezultă că aplicarea H.C.M. nr. 583 din 1960 se realizează — cu deosebire în mediul rural, dar nu numai aici — destul de anevoios. Amenzile între 10 și 100 de lei, prevăzute de această Hotărâre, sînt aplicate cititorilor numai pentru cărțile nerecuperabile, pierdute sau așa-zis pierdute, nu, însă, și celor restituite după expirarea termenului de împrumut. Ne punem, firesc întrebarea: de ce bibliotecarul consideră culpabil numai cititorul care pierde cartea și nu și pe cel care nu o restituie timp îndelungat? (Și timpul acesta este după cum demonstrează statistica, destul de îndelungat!) Oare nu și unul și celălalt scot din circulație o carte?

Aplicarea de amenzi și cititorilor care rețin cărțile peste termenele de împrumut este prevăzută expres de H.C.M. nr. 583 din 1960, la art. 2, al. e. „Nerestituirea după a doua avizare, prevăzută de art. 23 din aceste instrucțiuni, a cărților, publicațiilor sau materialelor împrumutate”, este, deci sancționabilă.

Ne-am pronunțat și pentru introducerea unui sistem de amendă progresivă, în raport cu numărul zilelor de întârziere. Un astfel de procedeu, alături de o mai intensă muncă educativă cu toți cititorii pentru respectarea acestui bun obștesc care este cartea, pentru înțelegerea funcției bibliotecii ca instituție de folosire colectivă a cărții, ar fi de natură să exercite o influență mai directă a bibliotecii în recuperarea cărților nerestituite în termen.

Horia NESTORESCU

Un serviciu de bibliografie și documentare în plină dezvoltare

Activitatea Serviciului de documentare și bibliografie de la Biblioteca centrală universitară Cluj a mai fost tratată în presa noastră de specialitate și în diferite publicații de cultură generală¹⁾. Așadar, nu ne vom opri la considerații de ordin istoric.

¹⁾ Domșa, Ioan. *Organizarea și activitatea unei secții de informații bibliografice*. Călușua bibliotecarului, 10, nr. 4, apr 1957, p. 11—12; *Din activitatea bibliografică a Bibliotecii centrale universitare din Cluj*. Studii și cercetări de bibliologie, 1, 1955, p. 404—406.

Vom căuta, deci, să prezentăm doar oțeva trăsături specifice ale activității noastre, pornind de la cerințele pe care învățămîntul și cercetarea științifică le pun în fața marilor biblioteci universitare și de la bogata tradiție bibliografică clujană, ale cărei baze au fost puse de iluștri reprezentanți ai culturii noastre, ca Emil Răcoviță, Ion Breazu, Sextil Pușcariu, Dimitrie Popovici, Ion Mușlea, Olimpiu Boitoș, Ioachim Crăciun, Teodor Onișor și alții.

Funcționînd în cadrul unei biblioteci universitare cu un pronunțat caracter enciclopedic, serviciul nostru își orientează activitatea în funcție de acest caracter și caută să sprijine satisfacerea scopurilor și obiectivelor învățămîntului superior și a nevoilor de informare și documentare ale tuturor beneficiarilor care îi se adresează.

Din acest punct de vedere, munca noastră vizează îndeplinirea următoarelor sarcini principale: *alcătuirea și ținerea la curent a mijloacelor de informare; informarea bibliografică propriuzisă; cercetarea bibliografică*. Ținem să precizăm că această delimitare are un caracter pur arbitrar și vine să faciliteze expunerea materialului de față. În realitate, aceste sarcini ale activității serviciului se împletesc organic, fără nici un fel de delimitări forțate, și converg spre satisfacerea maximă a cerințelor solicitantului de informații, fie student, fie cercetător sau cadru didactic.

Structura și orientarea serviciului

Serviciul de documentare și bibliografie de la Biblioteca centrală universitară din Cluj dispune, în prezent, de un colectiv încheșat de bibliografi, în care predomină personalul cu pregătire în domeniul științelor umaniste (din 15 bibliografi, 9 au absolvit facultatea de filologie, 3 facultatea de istorie, 2 facultatea de științe naturale, iar 1 are pregătire superioară în domeniul economic). Fără a nega necesitatea completării unui serviciu ca al nostru cu personal pregătit în domeniul științelor exacte și al științelor naturii, ci, dimpotrivă, subliniind-o constatăm totuși că actuala structură corespunde, în mare măsură, solicitărilor de informații adresate serviciului.

Orientarea activității noastre de informare și de cercetare bibliografică mai mult spre domeniul științelor sociale și umaniste este justificată, în bună parte, de doi factori esențiali: solicitările de

informații se referă, în majoritate, la aceste domenii; în științele sociale și umaniste, există în prea mică măsură surse de informare de tipul *Abstracts*, *Zentrblatt*, *Referativni jurnal*, care să acopere îndeajuns necesarul de informații.

De altfel, însăși oportunitatea desfășurării activității documentare, pentru științele naturii și științele exacte, la bibliotecile centrale universitare — în felul în care a fost ea concepută și practicată până azi — este discutabilă. Din moment ce bibliotecile filiale de specialitate (bibliotecile de facultate) sînt și tind tot mai mult să devină mari biblioteci, dotate cu un bogat material informativ primar și secundar, considerăm că documentarea didactică și științifică în domeniul științelor exacte și al științelor naturii trebuie să se desfășoare, în primul rînd, în aceste biblioteci. Bibliotecile centrale își mențin sarcinile de informare-documentare pentru ramurile limitate ale științelor, pentru domeniul științelor social-umaniste, pentru problemele de ordin general ale tuturor științelor și desfășoară o intensă muncă de cercetare bibliografică. Tendința generală de dezvoltare a bibliotecii noastre confirmă, în bună măsură, justetea unei asemenea orientări. Activitatea practică de informare din unele biblioteci ale rețelei noastre, cum este Biblioteca Facultății de biologie-geografie sau, Biblioteca Facultății de matematică, justifică cele afirmate mai sus.

Cu toate că bibliotecile filiale profilate în domeniul științelor social-umanistice tind și ele spre realizarea unei activități informativ-documentare cît mai temeinice, menținerea și dezvoltarea acestei orientări în bibliotecile centrale sînt cerute, pe de o parte, de bogăția fondurilor acestor biblioteci și, pe de altă parte, de faptul că specialiștii din domeniul științelor naturii și al științelor exacte solicită bogate informații privind științele social-umanistice, în timp ce specialiștii din domeniul științelor social-umanistice se interesează, cu precădere, de problemele generale privind științele exacte și științele naturii.

Dar, atîta timp cît procesul de specializare și de întărire a bibliotecilor de facultăți este în curs de desfășurare, menținerea funcției informativ-documentare a serviciului de bibliografie și documentare din biblioteca centrală se impune cu necesitate și pe mai departe.

Serviciul nostru afectează o bună parte din timpul de lucru întreținerii și completării mijloacelor de informare aflate la dispoziția beneficiarilor. Întrucît, în presa noastră de specialitate, au fost prezentate unele din aceste mijloace de informare, ne vom opri mai pe larg la acelea care necesită lămuriri speciale. Principalele instrumente puse de noi la dispoziția solicitanților de informații sînt:

1. *Catalogul sistematic (CZU) al cărților din fondurile Bibliotecii centrale universitare Cluj*, care oglindește cărțile intrate în bibliotecă începînd din anul 1935. În prezent, se lucrează intens la completarea sa retrospectivă cu principalele lucrări intrate în fondurile bibliotecii înainte de 1935. Acest catalog cuprinde și fișele cărților străine intrate în bibliotecile filiale, devenind, în acest fel, un catalog sistematic central pentru întreaga rețea a Bibliotecii centrale universitare Cluj.

2. *Fișierul analitic al articolelor din periodice românești și străine*, aranjat în ordinea clasificării zecimale, care cuprinde și un mare număr de articole din diferite culegeri. În cursul celor aproape două decenii de existență, acest fișier a suferit, în funcție de cerințele procesului de învățămînt desfășurat în Universitate, diferite modificări, mai ales în privința domeniilor investigate și a titlurilor de reviste prelucrate analitic. Periodic, fișierul este supus unor operații de descongestionare, eliminîndu-se materialul depășit și ușurîndu-se, în acest fel, selectarea informațiilor de către principalii beneficiari — studenții.

În prezent, acest fișier cuprinde: principalele periodice românești din domeniul științelor sociale și umanistice (în sens larg, incluzînd și istoria și critica literară), prelucrate în cadrul serviciului; copiile fișelor analitice ale articolelor din principalele periodice românești de specialitate cercetate la bibliotecile de facultate; fișele din buletinele de informare științifică elaborate de centrul de documentare științifică al Academiei Republicii Socialiste România, care se referă la periodicele străine aflate în fondurile Bibliotecii centrale universitare Cluj.

3. *Fișierul analitic (CZU) al operelor clasice ale marxism-leninismului* — este alcătuit din fișele principalelor opere ale lui K. Marx, F. Engels și V. I. Lenin (lucrările fiind prelucrate analitic, unele chiar pînă la citate). Acest fișier ur-

mează să fie îmbogățit pe baza celor mai recente ediții de opere complete.

4. *Colecția de articole decupate din ziare și reviste cu format de ziar*²⁾.

5. *Fișierul documentar al orașului și regiunii Cluj*³⁾.

6. *Colecția cataloagelor de editură și anticariat*, formată din cataloagele de editură și anticariat primite de biblioteca noastră din toată lumea, organizate sistematic pe domenii și după principalele edituri și anticariate din străinătate. Colecția aceasta constituie o importantă sursă de informare asupra noilor lucrări apărute în străinătate, este intens folosită și bine apreciată de către cercetătorii și cadrele didactice universitare. Ea formează, în același timp, un mijloc eficient de lucru în stabilirea comenziilor de publicații pentru bibliotecă. Colecția este supusă în permanență unor operații de descongestionare, pe măsură ce publicațiile înscrise în cataloage apar în bibliografiile naționale.

7. *Fișierul cumulativ de semnalare a articolelor de istorie și critică literară, cultură și artă apărute în periodicele românești* — reflectă principalele articole din toate revistele literar-culturale, inclusiv din cele cu format de ziar, grupate și organizate în ordinea alfabetică a cuvintelor care reprezintă noțiunile și subiectele (cuvinte de șoc). Este un fișier mult solicitat și foarte apreciat de cititori, deoarece permite o informare rapidă, chiar a doua zi după apariția publicațiilor. El servește, în același timp, ca bază pentru *Bibliografia istoriei și criticii literare românești apărută în periodicele anului 1966*, pe care biblioteca noastră intenționează s-o publice în curând.

Pentru a facilita informarea curentă, în cadrul serviciului au fost întocmite și o serie de mijloace auxiliare de informare, ca: *Indicele cronologic și pe materii al documentelor de partid*⁴⁾; *Indexul cumulativ al bibliografiei periodicelor publicată în revista Dacoromania pe anii 1920—1943*, realizat prin contopirea bibliografiilor apărute anual în cuprinsul revistei; *Fotocuprinsul revistei „Familia”, I (1865) — XLII (1906) etc. Fo-*

tocuprinsul revistei „Familia” adună la un loc, sub formă de fotocopii, toate materialele apărute în diferite volume ale revistei. Întrucât nicăieri în țară nu a existat pînă acum o colecție completă a revistei, fotocuprinsul poate furniza o informare imediată asupra materialelor apărute în paginile acesteia de-a lungul întregii sale existențe. El a fost realizat de serviciul nostru cu ocazia centenarului revistei și e considerat ca un prim pas spre alcătuirea unui indice bibliografic complet, care va apărea în cursul acestui an. Paralel cu realizarea acestei lucrări, biblioteca noastră și-a completat prin fotocopii și colecția revistei.

Fondul uzual al serviciului cuprinde un bogat material de referință: enciclopedii, dicționare speciale, bibliografii, reviste de referate etc. El reprezintă o sursă bibliografică importantă, mult folosită în informarea cititorilor și în munca de cercetare a bibliografilor noștri. Deoarece ne lipsesc o seamă de enciclopedii noi de specialitate, completarea fondului de referință rămîne o preocupare permanentă a noastră.

Legat organic de celelalte servicii ale bibliotecii, serviciul nostru utilizează, în activitatea sa, și diferitele mijloace de informare alcătuite în cadrul acestora, cum sînt: *catalogul sistematic al periodicelor, catalogul geografic-cronologic al periodicelor, cataloagele speciale ale fondurilor de carte veche românească și maghiară, catalogul colecțiilor speciale de artă* (albume, stampe, ilustrate) și altele.

Activitatea de informare

Scopul final al întocmirii și ținerii la zi a tuturor mijloacelor de informare prezentate mai sus este informarea cititorilor. În acest sens, activitatea serviciului se desfășoară pe mai multe planuri:

— *informarea imediată*, efectuată în cadrul biroului de informații al serviciului. În acest birou, este amenajată și o sală de studiu cu 12 locuri, în care poate fi consultată colecția de articole decupate din ziare și reviste. Aici fac de serviciu, prin rotație, toți bibliografii serviciului, care utilizează în activitatea lor toate mijloacele de informare amintite mai sus, verificîndu-se în practică efioacitatea și, uneori, deficiențele. Bibliografii păstrează astfel o legătură directă, permanentă cu cititorii și au posibilitatea să cunoască cerințele acestora. Observațiile bibliografilor noștri privind

2) Iurea, Adela. *Colecția de articole decupate*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 10, oct 1966, p. 606—608.

3) Bugnariu, Teofil. *Despre bibliografia orașului Cluj și problema bibliografiilor pentru studiu regiunii*. Călușa bibliotecarului, 10, nr. 8, aug 1957, p. 24—26.

4) Nussbaum, Vasile. *Un indice bibliografic al documentelor de partid*. Călușa bibliotecarului, 15, nr. 5, mai 1962, p. 42—44.

activitatea de informare imediată (informații speciale, greu lăți întâmpinate, neajunsuri în privința mijloacelor de informare, soluții practice găsite etc.) sînt discutate și analizate de întreg colectivul serviciului nostru, în ședințele săptămînale de analiză a muncii;

— *informarea amplă, de profunzime*, acordată solicitanților de către bibliograful specialist, care utilizează toate posibilitățile de investigare din bibliotecă. Există și unele informații care necesită timp de cercetare. Solicitanții unor asemenea informații sînt, în special, studenții din ultimii ani de studii, care își pregătesc fie lucrările de an, fie lucrările de diplomă, precum și doctoranzii. Informarea de acest gen se împletește cu îndrumarea studenților în activitatea de selectare a materialului necesar cercetării științifice. Aceasta o considerăm drept o metodă de îndrumare flexibilă⁵⁾ a viitorului cercetător, deoarece biblioteca este locul unde studentul de azi, cercetătorul de mâine, trebuie să-și însușească metodologia documentării proprii. Iar în această privință, sprijinul bibliografului specialist este deosebit de important;

— *informarea bibliografică în scris*, acordată la cerere diferitelor persoane (mai ales cadre didactice și cercetători) sau instituții din țară și din străinătate. Bibliograful serviciului nostru efectuează cercetări de profunzime, furnizînd solicitanților informații atît din materialele prelucrate curent în vederea completării mijloacelor noastre de informare, cît și din investigarea unor publicații aflate în alte biblioteci. Amintim aici doar cîteva liste bibliografice, al căror volum se întinde de la cîteva zeci de titluri la sute de notițe bibliografice: *Preful de cost în industrie*, 278 de titluri (solicitată de Catedra de economie politică); *Bibliografia istorică privitoare la situația României în cadrul evenimentelor internaționale din perioada anilor 1938—1942*, 320 de titluri (solicitată de Ministerul Învățămîntului); *Formarea națiunii române*, 490 de titluri și altele.

O altă latură importantă a activității noastre o reprezintă informarea operativă a cadrelor didactice și a cercetătorilor asupra noilor publicații străine intrate în fondurile rețelei Bibliotecii centrale universitare Cluj. Începînd din anul 1961, serviciul nostru a publicat

buletinul lunar *Informații și semnalări bibliografice*, în care sînt menționate atît noile cărți străine intrate în fondurile bibliotecii centrale și ale filialelor, cît și titlurile de periodice nou achiziționate. Experiența ne-a dovedit că, în acest fel, informația este lentă, cercetătorii fiind deseori la o lună sau chiar mai mult după intrarea lor în bibliotecă. Ca urmare, am trecut la editarea săptămînală a acestor buletine (care apar acum în două serii: științe sociale și științe exacte), sprijinînd, în acest fel, informarea imediată asupra noilor publicații intrate în bibliotecă.

Integrată în grupul marilor biblioteci științifice ale țării noastre, Biblioteca centrală universitară Cluj își angrenează firesc activitatea bibliografică și de documentare în activitatea sistemului național de documentare. Relațiile noastre cu rețeaua de biblioteci din învățămîntul superior, cît și cu celelalte instituții de documentare au un dublu sens. Primim un bogat material informativ, pe care îl utilizăm în activitatea noastră zilnică, și, în același timp, participăm la elaborarea unor mari lucrări de informare și documentare pe plan național (cataloga-ge colective etc.).

Cercetarea bibliografică

Paralel cu activitățile amintite mai sus, serviciul de documentare și bibliografie desfășoară o intensă muncă de cercetare bibliografică. Recenta creștere a numărului bibliografiilor din serviciul nostru ne va permite, sperăm, intensificarea acestei activități.

Preocupările pentru cercetarea bibliografică nu au lipsit chiar din prima etapă de activitate a acestui serviciu. Tradiția clujană în acest domeniu ne obligă. Dacă toluși începuturile noastre au fost foarte modeste, acest lucru se explică prin necesitatea orientării principalelor eforturi spre organizarea serviciului, spre alcătuirea mijloacelor de informare. Cu toate acestea, chiar și în perioada de început au fost alcătuite o seamă de bibliografii importante, utilizate apoi cu succes în redactarea unor cursuri și manuale și oare au servit, mai tîrziu, ca punct de plecare pentru cercetări bibliografice de amploare. Amintim, în acest sens, bibliografiile ca: *Din istoria mișcării muncitorești a orașului Cluj. 1848—1948*; *Destășurarea luptelor celeriştilor din Transilvania în anul 1933*; *Opera și viața lui Iosif Vulcan* etc., care arată preocuparea noastră

⁵⁾ Caravia, Paul. *Documentarea didactică și științifică în învățămîntul superior*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 1, Ian 1965, p. 30—33.

pentru valorificarea moștenirii revoluționare și culturale transilvănene. Seria catalogelor colective editate de Biblioteca centrală universitară din Cluj după 1944⁶⁾ a început cu *Repertoriul periodicelor din țările de democrație populară apărute în anii 1946—1956* și intrate în bibliotecile științifice din Cluj, urmat, în 1961, de *Catalogul colectiv al revistelor științifice străine intrate în bibliotecile din Cluj, 1945—1958* (continuare a *Catalogului revistelor științifice și medicale din Cluj*, alcătuit în 1925, sub îndrumarea lui Emil Racoviță, de către bibliograful A. Valentin). Partea a doua a catalogului din 1961, pentru anii 1959—1962, este în curs de apariție. În continuarea acestor două lucrări, pregătim editarea *Catalogului colectiv al periodicelor științifice străine intrate în rețeaua Bibliotecii centrale universitare Cluj, 1963—1964*.

În vederea realizării unui mijloc de informare asupra perioadei anilor 1956—1963 din activitatea și creația științifică a cadrelor universitare clujene, serviciul nostru a editat, în anul 1964, lucrarea *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Index alphabeticus, 1956—1963*, în colaborare cu bibliografia de la bibliotecile de facultăți.

Considerând contribuția la valorificarea bogatei noastre moșteniri culturale drept sarcină de prim ordin, Biblioteca centrală universitară Cluj a editat lucrarea *Transilvania. Indice bibliografic selectiv. Vol. 1. 1895—1917, vol. 2. 1918—1946*, completând astfel lucrarea lui N. Togan, apărută cu mulți ani în urmă. În prezent, este în curs de elaborare *Indicele bibliografic al revistei „Familia”, care va apărea în două părți, prima reprezentând indexul colaboratorilor, iar cea de-a doua indicele bogatei informații culturale cuprinse în revistă*.

În aceeași ordine de idei, menționăm și alte lucrări realizate de bibliografia noastră, ca, de pildă, *Opera literară a lui Ion Agârbiceanu* (Teofil Bugnariu și D. St. Petrușiu), *România literară-Iasi, 1855*, indice bibliografic (Magdalena Maghiaru) sau studiul *Sextil Pușcariu-bibliograf* (Mircea Vaida).

În momentul de față, este în curs de studiu posibilitatea editării de către biblioteca noastră a unor lucrări biblio-

grafice elaborate, în mare parte, cu concursul bibliografulor noștri, de către cadre didactice sau de către studenți (ce lucrări de diplomă).

În întâmpinarea aniversării unei jumătăți de secol de la întemeierea Universității românești în Transilvania, serviciul nostru a înscris printre principalele obiective ale activității sale realizarea *Bibliografiei activității științifice desfășurate la Universitatea clujană în anii 1919—1969*.

★

Parte integrantă a Universității din Cluj, Biblioteca centrală universitară își orientează întreaga activitate spre sprijinirea cât mai eficace a procesului de învățământ și a muncii de cercetare științifică desfășurate în Universitate. Este evident deci că și în orientarea activității Serviciului de documentare și bibliografie planul de învățământ și planul de cercetare științifică al Universității se realizează prin:

— contactul direct al bibliografulor noștri cu catedrele, în vederea orientării muncii bibliografice (de exemplu, pentru selectarea periodicelor care urmează a fi prelucrate analitic sau pentru realizarea, la bibliotecile de facultate, a unor fișiere speciale de deziderate în vederea stabilirii comenzilor de publicații din străinătate);

— colaborarea strânsă cu bibliografia din bibliotecile de facultate, în vederea realizării și îmbogățirii mijloacelor de informare proprii;

— îndrumarea metodică a activității bibliografice din bibliotecile facultăților de către bibliografia serviciului central, fiecare fiindu-i încredințată câte o bibliotecă de facultate.

Considerăm că astăzi, când partidul și statul își îndreaptă toate eforturile spre mobilizarea întregului popor pentru ridicarea economică și culturală a țării, acordând o deosebită importanță învățământului și cercetării tehnico-științifice, definirea obiectivelor și sarcinilor specifice care revin bibliotecilor universitare și, implicit, serviciilor de documentare și bibliografie din cadrul acestora a devenit deosebit de oportună.

Iată de ce scopul nostru a fost de a prezenta sumar, pe baza datelor și a faptelor, activitatea practică a Serviciului de documentare și bibliografie al Bibliotecii centrale universitare Cluj, pentru ca, prin confruntarea muncii noastre cu cea a altor servicii similare, să se contureze clar jalbanelle sferei noastre de activitate.

Matei DORIN

⁶⁾ Din activitatea bibliografică a Bibliotecii centrale universitare din Cluj. *Studii și cercetări de bibliologie*, 1, 1955, p. 404—406; Domșa Ioan, *Materiale bibliografice întocmite de Biblioteca centrală universitară Cluj în anul 1957—58*. *Călușa bibliotecarului*, 11, nr. 6, iun 1958, p. 26—29.

Starea cataloagelor din bibliotecile regionale (III)

Examinând, în continuare, organizarea catalogului sistematic din bibliotecile regionale, vom încerca să reliefăm câteva din cauzele care au contribuit la imprimarea unui caracter dezordonat în orînduirea fișelor în catalogul pe materii :

— inexistența unor instrucțiuni teoretice mai detaliate cu privire la succesiunea indicilor principali și auxiliari în cataloage, instrucțiuni foarte puțin precise și prea anemic reprezentate în tabelele de clasificare zecimală ediția românească ;

— lipsa unei continuități în munca de intercalare a fișelor în catalogul sistematic. Adeseori, această operație a fost privită ca minoră și lăsată în seama unor cadre care nu lucrau în secția de prelucrare a publicațiilor sau care în mod întâmplător sau sporadic au efectuat această muncă. Fluctuația de cadre a imprimat modulul de intercalare concepții diferite de la om la om, în funcție de pregătirea profesională și de viziunea fiecăruia ;

— faptul că, în ansamblu, catalogul pe materii nu a fost considerat ca un sistem căruiu trebuie să i se stabilească limite de extindere și să i se prevadă posibilități de dezvoltare ; el a fost mai peste tot privit ca o succesiune de grupe și subgrupe date, în cadrul cărora s-au intercalat mereu alte fișe și nu ca un organism viu, în continuă transformare și creștere ;

— incorectitudinea indicilor de clasificare zecimală redactați pe plan local, în consecvențele în stabilirea limitelor de extindere a indicilor principali și în întrebuințarea indicilor auxiliari, care au format, pe lângă rubricile conturate de fișele tipărite, rubrici neproductive ;

— confuzia făcută în unele biblioteci între regulile aranjării sistematic-alfabetice a cărților în rafturi și regulile de orînduire a fișelor în cadrul catalogului sistematic. Indicele de clasificare zecimală a fost confundat cu cota de raft, așa încît succesiunea rubricilor în catalog, ca și conținutul acestora în fișe au început să copieze succesiunea cărților în rafturi ;

— introducerea în cataloage, prin fișa unică tipărită editată de Biblioteca centrală de stat, a unor indici din tabelele internaționale de clasificare zecimală, fără însă a se da și indicațiile necesare asupra semnificației lor, fapt care a dus la intercalarea în rubrici diferite a unor lucrări asemănătoare în conținut sau la crearea unor rubrici aparent fără semnificație.

Cele mai confuze rubrici cauzate de inconsecvența în extinderea indicilor principali și aplicarea indicilor auxiliari le-am întîlnit la clasele principale : 3, 1, 8, 9, care au, în majoritatea cataloagelor existente, un caracter neștiințific și nesistematic.

În multe biblioteci regionale, am găsit organizat un indice alfabetic al noțiunilor cuprinse în tabelele de clasificare zecimală, instrument indispensabil în orientarea cititorilor asupra conținutului catalogului sistematic și în munca internă de clasificare unitară a publicațiilor. Acest indice însă, o dată organizat, nu a fost ținut la zi și îmbogățit cu noile noțiuni introduse ulterior. Eficacitatea acestui îndreptar prețios în valorificarea catalogului sistematic depinde, în bună parte, de revizuirea și ținerea lui la zi ; orice schimbare de indici din cadrul catalogului sistematic, orice rubrică nouă introdusă în cuprinsul acestuia trebuie să fie oglindite și în indicele alfabetic pendente, într-o corelație strînsă și adecvată.

4. Cataloge de serviciu

a. CATALOGUL TOPOGRAFIC.

Acest catalog cuprinde fișele cu descrierea tuturor publicațiilor prelu-
crate într-o bibliotecă, în ordinea așezării lor în depozit, a locului pe care-l ocupă
în raft, în ordinea strictă a cotelor deci. Catalogul topografic face parte din cataloa-
gele generale de serviciu și este un instrument indispensabil în munca de verificare a
fondurilor unei biblioteci. Trebuie să existe atâtea cataloage topografice cîte fonduri
generale, speciale și auxiliare are biblioteca. Spre deosebire de registrul inventar în
care se face o înregistrare individuală, catalogul topografic specifică, la aceeași cotă,
toate exemplarele dintr-un titlu sau toate volumele din care se compune o operă,
arătînd, în același timp, și locul unde se găsesc acestea în depozite. Deci, pentru
fiecare cotă corespunzătoare unui singur titlu există, în catalog, o singură fișă. Oglîn-
dînd exact situația din depozite, catalogul topografic înlesnește verificarea depozitului,
fără ca pentru aceasta să fie necesar a fi închisă biblioteca. Același catalog topografic
ne permite ca, în cazul în care din depozit lipsește vreo carte de la o cotă anumită,
să aflăm ce carte anume lipsește, datele esențiale ale publicației fiind înscrise pe
fișa topografică. Trecerea numerelor de inventar pe fișele catalogului topografic este
absoluț obligatorie, pentru ca, în cazul cînd din aceeași lucrare există mai multe
exemplare sau volume, fișa topografică să ne poată furniza date despre ce anu-
me exemplar lipsește. De asemenea, trecerea numărului de inventar pe fișa topogra-
fică permite ca, în orice moment, catalogul topografic să se transforme într-un catalog
inventar care facilitează verificarea cu registrul-inventar.

Fișa de catalog topografic trebuie să cuprindă: autorul, titlul, ediția, volumul
(cînd este cazul), locul de apariție, anul de apariție, colecția; în colțul din stînga,
se pune cota; pe recto fișei, în colțul din stînga jos, se înscrîu și numerele de in-
ventar în ordine crescîndă.

Cotare cărților este o operație strîns legată de organizarea catalogului topo-
grafic. Principiul de cotare a cărților într-o bibliotecă depinde de caracterul, profilul,
proporțiile și posibilitățile de dezvoltare ale bibliotecii.

În general, în bibliotecile regionale se aplică două sisteme diferite de cotare:
— așezarea sistematic-alfabetică, după sistemul de clasificare zecimală, cu indici
prescurtați, iar în cadrul acestora în ordinea alfabetică a numelui de autor sau a ti-
tlului cărții la anonime. Acest criteriu de așezare prezintă avantaje mari în organi-
zarea fondurilor pentru accesul liber al cititorilor la raft și în orînduirea fondurilor
bibliotecilor mici și mijlocii. Dezvoltarea rapidă a colecțiilor din bibliotecile regionale,
ca și perspectiva îmbogățirii lor continue în viitor fac ca așezarea fondurilor din de-
pozitului general după criteriul sistematic-alfabetic să devină dificilă, îngreunînd munca
de servire rapidă a cititorilor sălii de lectură și ocupînd mult spațiu. Credem că
viitorul va impune, ca o necesitate stringentă dictată de condițiile de spațiu existent,
trecerea la așezarea după format în cadrul depozitului general;

— așezarea după format, care stabilește fiecărui titlu o cotă formată dintr-un
număr în cifre romane (indicînd dimensiunile cărții) și dintr-un număr în cifre arabe
(indicînd numărul de ordine în cadrul formatului). Acest sistem de cotare este mult
mai clar, mai precis și mai economic și poate fi aplicat în cadrul bibliotecilor cu
fonduri mari, enciclopedice, în continuă creștere și cu depozite fără acces liber al
cititorilor la rafturi. Luînd în considerație ritmul de dezvoltare a fondurilor bibliotecii
regionale, credem că adoptarea acestui sistem de așezare a cărților în cadrul depozit-
ului general prezintă mult mai multe avantaje.

Am insistat asupra principiilor teoretice de organizare a catalogului topografic
deoarece, în condițiile organizării fondurilor numai după principiul sistematic-alfabe-

lic, necesitatea lui ca factor intermediar între inventar și depozit în acțiunea de verificare a fondurilor nu este pe deplin clară; în condițiile organizării depozitului general după format, necesitatea acestui tip de catalog se impune însă fără tăgadă.

b. CATALOGUL ALFABETIC DE SERVICIU

Catalogul are caracter de obligativitate în cadrul sistemului de cataloage al unei biblioteci regionale. El oglindește fondurile întregii biblioteci, indiferent de secția în care a fost repartizată publicația și se organizează după aceleași principii ca și catalogul alfabetic pentru public. Fișa catalogului alfabetic de serviciu cuprinde o descriere sumară (autor, titlu, subtitlu, ediție, volum, loc de apariție, an de apariție, colecție, cota și toți indicii de clasificare zecimală adoptați; pe verso fișei se specifică numărul de inventar al fiecăruia exemplar. Cuprinzând întregul fond al bibliotecii, el este un instrument de muncă extrem de util bibliotecarilor catalogari și de aceea trebuie să fie amplasat în încăperea în care se află secția de catalogare sau în apropierea ei.

Organizarea catalogului alfabetic de serviciu a devenit o necesitate pregnantă în munca de completare judicioasă a fondurilor unei biblioteci regionale, pentru că este singurul catalog care poate să ofere o viziune totală și fidelă a întregului fond al bibliotecii; el este singurul catalog care poate înlesni precizarea titlurilor de dublete, reliefaarea golurilor existente în colecții, achiziționarea într-un număr de exemplare rațional și constant a volumelor în continuare. El este un instrument de lucru indispensabil în actuala etapă pentru unificarea elementelor de descriere și a indicilor de clasificare zecimală, suplind în mare măsură lipsa unui catalog sistematic de serviciu sau a instrumentelor de muncă în descriere. Deoarece acest catalog reflectă întregul fond de cărți din bibliotecă, el este, de asemenea, o sursă completă de informare la dispoziția lucrătorilor din serviciile de informare bibliografică.

Organizarea cataloagelor alfabetice de serviciu a început în toate bibliotecile regionale mult mai târziu decât alcătuirea celorlalte cataloage de bază. Acest decalaj în conceperea lui se reflectă în incompletitudinea lui: acolo unde există ca atare, el nu reflectă întreg fondul de publicații existent în diferitele cataloage alfabetice pentru public; alte biblioteci regionale nu au depășit încă faza acumulării fișelor în vederea unei viitoare conturări a catalogului de serviciu. Recomandăm tuturor bibliotecilor regionale ca o necesitate imediată a anului 1967 inițierea acțiunii de completare sau chiar organizare a catalogului alfabetic de serviciu. Credem că pentru atingerea acestui obiectiv trebuie să se prevadă mai multe faze:

— acolo unde există un început de catalog alfabetic de serviciu, să se confrunte fișele existente cu cel mai complet catalog alfabetic pentru cititori — catalogul sălii de lectură — și să se facă descrieri pentru publicațiile care nu se reflectă în catalogul de serviciu;

— catalogul alfabetic de serviciu să fie completat cu descrierile cărților din celelalte fonduri: muzical, de copii, carte veche etc.;

— în faza în care intruște fișele tuturor celorlalte cataloage pentru public, catalogul de serviciu să fie confruntat cu registrul inventar, completându-se cu fondurile înregistrate, dar necatalogate; la aceste fonduri trebuie să se facă fișe și pentru cataloagele destinate cititorilor. În felul acesta, acțiunea de constituire a cataloagelor alfabetice de serviciu se va îmbina cu acțiunea de completare a cataloagelor pentru public, cu descrierile cărților necatalogate până în prezent.

Din cele consemnate mai sus se poate trage concluzia că, în stadiul actual, cu mici excepții (Biblioteca orașenească „M. Sadoveanu” București, bibliotecile regionale Cluj, Drobeta, Ploiești)*, sistemul de catalogare al bibliotecilor regionale nu

*) Prezentul articol se referă la realitățile constatate în bibliotecile regionale Argeș, Bacău, Banat, Brașov, Cluj, Crișana, Drobeta, Oltenia, Ploiești, Suceava și Biblioteca orașenească „M. Sadoveanu” din București.

corespunde profilului enciclopedic și științific pe care această categorie de biblioteci lînde să și-l formeze. Această lacună serioasă în conturarea principalelor instrumente de informare asupra fondurilor bibliotecii se reflectă în mod negativ asupra tuturor celorlalte sectoare de activitate ale bibliotecii: îndrumarea și servirea cititorilor, completarea colecțiilor, informarea bibliografică.

Constatăriile expuse de noi, referitoare doar la cataloagele existente în bibliotecile regionale, sînt valabile, în linii generale, pentru toate celelalte categorii de biblioteci publice. De aceea, credem că măsurile de remediere a situației existente, propuse de noi în rîndurile care vor urma, se pot aplica atît în bibliotecile de tip regional, cît și în bibliotecile raionale mari, cu fonduri bogate de publicații.

Este foarte indicat ca, în conformitate cu prevederile Regulamentului de organizare și funcționare a bibliotecilor regionale și raionale, să se precizeze, pe plan local, cu mai multă tărie, profilul secțiilor de descriere, clasificare și organizare a cataloagelor prin desemnarea strictă a atribuțiilor fiecărui lucrător în parte și specializarea pe operații distincte; și, ca o condiție primordială a specializării — stăvilirea fluctuației lucrătorilor între diferitele secții ale bibliotecii.

În actualul stadiu al muncii de organizare a cataloagelor și avînd în vedere că mulți catalogatori au avut posibilitatea să-și reîmprospăteze cunoștințele de specialitate la cursurile din vara anului 1966, ar fi foarte oportună inițierea unei acțiuni, eșalonate în timp, de revizuire a întregului sistem de cataloage.

Credem că întreprinderea pe scară cît mai întinsă, în cataloagele bibliotecilor publice, a fișelor unice tipărite de Biblioteca centrală de stat ar duce la înlăturarea multor îadvertențe și inconsecvențe în descriere și clasificare și ar facilita munca de organizare a cataloagelor pe plan local.

Este timpul, de asemenea, să se treacă pe plan local la conturarea principalelor instrumente de lucru necesare în munca de descriere, clasificare și organizare a cataloagelor: fișier de vedete, fișier de modele de descriere (al cărui prim nucleu îl formează setul de fișe multiplicat de Biblioteca centrală de stat pentru cursurile de specializare din vara anului 1966), fișier de clasificări model, bibliotecă cu materiale de referință, evidență a materialelor apărute în presa de specialitate cu privire la problemele de organizare a cataloagelor etc.

Am insistat în amănunt asupra muncii depuse pentru alcătuirea cataloagelor alfabetice și sistematice ale bibliotecilor regionale deoarece acestea sînt cataloage obligatorii în sistemul preconizat pentru acest tip de biblioteci, după modelul și orientarea cărora se conturează toate celelalte cataloage. Am subliniat, mai ales, aspectele negative ivite în procesul muncii de descriere, clasificare și organizare a cataloagelor, pentru că a venit timpul ca, și în aceste biblioteci, să se treacă la o viziune superioară asupra principalelor instrumente de informare.

Munca de descriere, clasificare și organizare a cataloagelor din toate bibliotecile regionale întîmpină două mari greutăți în drumul ei spre perfecționare: în primul rînd, lipsa de instrumente teoretice de muncă, în al doilea rînd, balastul greșelilor anterioare, care apasă greu asupra tuturor cataloagelor. În această privință, la o examinare mai atentă, se pot deosebi, atît în catalogare, cît și în clasificare, epoci diferite, concepții contrare, suprapuse ca niște straturi geologice într-o rocă sedimentară. Fluctuațiile de cadre și, ca urmare, și de concepții, au făcut ca fișele în catalog să se împartă nu după criterii alfabetice sau sistematice, ci după numele lucrătorilor din secții sau după anul în care au fost lucrate. Sînt greutăți obiective, de care trebuie să se țină seama în aprecierea muncii pentru crearea cataloagelor, muncă care a cerut eforturi neabătut de mari și care a dat pînă acum satisfacții minime.

Faza de organizare cu orice preț și oricum, fază frizînd empirismul, trebuie să fie depășită; sîntem în epoca în care noțiunea de *sistem de cataloage*, cu toate implicațiile sale, trebuie să fie simțită în viața bibliotecilor ca o realitate.

Antoaneta TOFAN, Marla SENCUC

Editura tineretului publică o însemnată parte a lucrărilor din literatura română și universală în numeroase colecții destinate tuturor vîrstelor, de la elevii primelor clase și pînă la cei care se îndreaptă spre facultăți. Din impresionantul număr de colecții ale Editurii tineretului, amintim: Traista cu povești, Cele mai frumoase poezii, Cutezătorii, Clubul temerarilor, Povești nemuritoare, Mări călători, mari descoperitori, Povestiri istorice, Repovestiri ale capodoperelor universale, Să știm, Oameni și locuri, Știința învinge etc. Pe lângă acestea poate fi citată colecția Oameni de seamă, care se bucură de o largă circulație și de o unanimă apreciere. În această colecție sînt publicate biografiile literare ale personalităților culturale de frunte ale poporului nostru și ale altor popoare, personalități care și-au înscris numele în diierite domenii de activitate (istorie, știință, literatură, arte etc.). În cursul anului 1967, în colecția Oameni de seamă vor vedea lumina tiparului lucrări semnate de: Dan Grigorescu Trei pictori de la 1848, Mihai Vasiliu, Matei Millo, Ovidiu Bădina și Octavian Neamțu, Dimătrie Gusti, Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Surorile Brontë etc.

O altă colecție a Editurii tineretului, inițiată în anul 1965, colecție care s-a statornicit în conștiința publicului cititor și a primit aprecierile presei, este Micromonografiu, în care au apărut lucrări valoroase: G. Călinescu (V. Alecsandri și I. H. Rădulescu), Al. Piru (Liviu Rebreanu și C. Negruzzi), D. Păcurariu (A. I. Odobescu), C. Ciopraga (M. Sadoveanu) etc. În anul 1967, vor fi editate și alte studii valoroase: Șerban Cioculescu (Caragiale), Ov. Papadima (Hașdeu), P. Cornea (Bolintineanu) etc.

Una dintre cele mai vechi colecții ale Editurii tineretului, de o largă răspîndire, este, fără îndoială, colecția Biblioteca școlarului, menită să vină în sprijinul procesului de învățămînt. Inițiată încă din anul 1952, colecția pune la îndemina elevilor alți textele de literatură beletristică studiate în orele de clasă, cit. și alte pagini reprezentative din literatura română și universală, care, deși nu figurează în programa analitică, contribuie la lărgirea orizontului cultural al elevilor.

Ultimele schimbări survenite în domeniul organizării învățămîntului din țara noastră, înființarea liceelor de cultură generală și a liceelor de specialitate, largă dezvoltare a învățămîntului profesional etc. ridică sarcini deosebite în

fața lorurilor culturale și de învățămînt din țara noastră, în direcția îmbunătățirii mijloacelor instructiv-educative puse la îndemina tineretului. Din dorința de a se satisface cel mai deplin cerințele programei analitice, Editura tineretului a adus îmbunătățiri cărților destinate școlărilor. Începînd cu anul 1967, colecțiile care se vor adresa școlărilor vor fi editate pe cicluri: a) lucrări destinate elevilor din clasele V-VIII și b) lucrări destinate elevilor din clasele IX-XII.

Cărțile pentru clasele V-VIII vor fi înglobate în colecția care va păstra vechiul titlu — Biblioteca școlărilor. În alcătuirea acestei colecții se va ține seama îndeaproape de programa școlară. Vor fi editate atât textele predale în orele de clasă, cit și altele, care vin în completarea acestora. Fiecare volum antologic este prevăzută să cuprindă aproximativ 140 de pagini și este însoțit de o prefață-medalion, de aproximativ 10 pagini și de o evocare a scriitorului abordat. În subsolul paginilor, sînt note explicative asupra evenimentelor la care se referă textul, note lexicale etc., iar la finele fiecărui volum, cîteva aprecieri ale unor critici sau istorici literari asupra textelor selectate, precum și un tablou cronologic al vieții și operei scriitorului respectiv. În încheiere, este un capitol care cuprinde teme, menite să sintetizeze și să fixeze cunoștințele aflate în volumul editat.

Pentru elevii claselor IX-XII, Editura tineretului va tipări, în cursul anului 1967, o nouă colecție — Lyceum. Aceasta va răspunde programei de învățămînt a tuturor disciplinelor predale în liceu și va fi, în același timp, un instrument activ pentru lărgirea orizontului intelectual al tineretului aflat fie în pra-

gul studiilor universitare, fie în momentul hotărîtor în care pășește în viață. Din aceste motive, colecția Lyceum este proiectată pe un mare număr de apariții — în viitorul apropiat ajungînd la 52 de numere anual — și va fi împărțită pe serii: Limbă și literatură, istorie-geografie, matematică-astronomie, fizică-chimie, științele naturii, arte, științele sociale etc.

În funcție de specificul fiecărei discipline, conținutul volumelor va fi antologic sau va cuprinde lucrări integrale. În special seriile de limbă și literatură și de arte vor avea un aparat critic mai complex (un studiu introductiv de la 20 la 60 pagini, un capitol de note finale, un amplu tablou cronologic al vieții și operei autorului, bibliografie etc.). Lucrările de știință și artă vor fi însoțite, în funcție de cerințele temei, de planșe, fotografii, schițe, hărți etc. Dimensiunea fiecărei cărți va fi de aproximativ 250-400 de pagini după necesitățile pe care le implică tratarea unei anumite teme.

Dintre interesantele volume care vor apare în anul 1967 în colecția Lyceum, amintim: N. Bălcescu Istoria românilor sub Mihai Vodă Viteazul, V. Alecsandri Teatrul, I. L. Caragiale Teatrul, Titu Maiorescu Texte alese, N. Iorga Pagini alese, Virgiliu Eneida, Florica Cimpan Probleme celebre din istoria matematicilor, Toma Vesca Teoria relativității, E. I. Nesis Călătorie în adîncurile atomului, Th. Bușniță și I. Alexandrescu Bogățiile mării. Vor fi editate, de asemenea, și antologii: Texte de limbă și literatură română veche, Începuturile și dezvoltarea presei românești, Dramaturgia română contemporană.

Virgiliu ENE

Coordonarea activității bibliotecilor mobile

Aparate de radio, televiziore, prese de radio... Produsele Uzinei „Electronica” sînt binecunoscute și apreciate în patria noastră și peste hotare. Date fiind specificul producției și aparatul modern cu care este înzestrată Uzina, majoritatea salariaților au un ridicat grad de pregătire tehnică și de cultură generală, puțini muncitori nu au absolvit liceul sau o școală tehnică. Aproximativ 600 de tineri sînt înscriși, în momentul de față, la cursurile serale sau fără frecvență din învățămîntul superior. Numărul mare de salariați, raza teritorială întinsă a întreprinderii (unele secții funcționează în afara uzinei), necesitatea deservirii unor secții diferite care, uneori, lucrează în trei schimburi ridică unele probleme în legătură cu organizarea funcțională a bibliotecii sindicatului.

În urma unei hotărîri a Comitetului sindicatului din Uzina, a fost înființată, în fiecare secție, cite o bibliotecă mobilă. Rolul principal al acestor biblioteci este să înlesnească apropierea cărții de locul de muncă al cititorului, să realizeze o mai operativă circulație a celor aproape 12 000 de volume ale bibliotecii sindicatului. În prezent, în uzina noastră funcționează 15 biblioteci mobile. Responsabilul fiecărei biblioteci are în primire un fond de publicații corespunzător numărului de lucrători din secția respectivă, revenind, în medie, cite un volum la un salariat. La prima vedere, s-ar părea că este puțin, dar trebuie să ținem seama de faptul că nu toți lucrătorii din secția respectivă apelează la biblioteca mobilă, unii împrumută cărți direct de la biblioteca sindicatului.

Bibliotecii sindicatului îi revine sarcina de a reinnoi în permanență fondul de publicații al bibliotecilor mobile și de a coordona activitatea cu cititorii pe întreaga Uzina. Un ajutor prețios în această muncă primim din partea colectivului obștesc al bibliotecii, format din 10 cititori de la secții di-

ferite. Cu aceștia mă consult la elaborarea planurilor de muncă, la alegerea cărților de la colectură — ei fiind mesageri ai preferințelor și gusturilor cititorilor — și la repartizarea seturilor de cărți pentru bibliotecile mobile. În condițiile existente în biblioteca din Uzina noastră, cu un spațiu restrîns, în care colecțiile stau îngheșuite, cu o singură bibliotecară, căreia îi revine sarcina de a deservi un număr mare de salariați în timpul programului de lucru, bibliotecile mobile s-au dovedit a fi o formă eficientă de organizare a circulației cărții. Majoritatea cititorilor din întreprindere (aproximativ 70%) sînt deserviți de către aceste biblioteci.

Există părerea, exprimată, de altfel, și în paginile *Revistei bibliotecilor*, că prin bibliotecile mobile se ajunge la o dispersare a fondului de publicații al bibliotecii sindicatului și la o limitare a posibilităților de satisfacere a cerințelor de carte ale cititorilor.¹⁾ Într-adevăr, cele 15 biblioteci mobile rețin, în medie 3 000—4 000 de volume, care sînt impropățate însă lunar sau la două luni, în funcție de cerințele cititorilor. Volumele repartizate bibliotecilor mobile nu rămîn în rafturi, ci sînt puse în circulație. Aceasta este, de fapt, problema esențială: cititorul să găsească în bibliotecă, publicația de care are nevoie, iar colecțiile să circule. Chiar și în condițiile cînd o treime sau o pătrime din fondul de publicații se dispersează în bibliotecile mobile, la biblioteca sindicatului există în permanență un fond de 8 000—9 000 de volume, din care cititorii au posibilitatea să-și aleagă cărțile care îi întoresează.

Pe noi ne preocupă îmbunătățirea activității bibliotecilor mobile, rezolvarea unor probleme și înlăturarea unor deficiențe care se ivesc în muncă. Mă refer, în primul rînd, la paralelismele care apar la înscrierea cititorilor, unul și același cititor fiind înregistrat și la biblioteca mobilă și la biblioteca sindicatului. În cazul Secției nr. 320, de exemplu, ale cărei ateliere funcționează în localuri diferite și unde există

1) Nestor, H. I. *Interesele de lectură și dispersarea colecțiilor*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 12, dec 1966, p. 715—717.

3 biblioteci mobile, unii cititori sînt înscriși de trei ori. Pentru a evita înregistrarea repetată și deformarea numărului real de cititori în rapoartele statistice, s-au întocmit repertorii la fiecare bibliotecă mobilă. Datele acestora sînt confruntate ulterior cu repertoriul de la biblioteca sindicatului și, după depistarea înscrierilor paralele și eliminarea lor din statistica generală, aflăm numărul exact al cititorilor.

Responsabilitățile bibliotecilor mobile lucrează în cadrul unui schimb, dar pentru a-și servi pe cititorii din celelalte schimburi ei trebuie să rămîină în Uzina peste programul de lucru. Am ajuns la concluzia că aceasta nu e o rezolvare și că salariații din celelalte schimburi sînt defavorizați; pe de o parte, pentru că biblioteca mobilă nu funcționează în orele lor de lucru (mă refer, în special, la cei din schimbul III), pe de altă parte pentru că de la biblioteca sindicatului nu au posibilitatea să împrumute cărți decât acei cititori care se află în schimb în orele de funcționare a acesteia (8-16).

La sfîrșitul anului trecut, Comitetul de partid din întreprindere a analizat, într-o ședință plenară, munca culturală din uzină. În urma măsurilor stabilite de plenară, Comitetul sindicatului a trecut la organizarea unor colective ale bibliotecilor mobile, formate din 4-5 lucrători din schimburi și ateliere diferite. Membrii colectivului sînt ajutoare directe ale responsabilului bibliotecii mobile, și, în orele cînd acesta nu este în întreprindere, servesc cititorii din diferite schimburi. Ei ajută și la organizarea unor acțiuni de popularizare a cărții la nivelul grupelor sindicale.

M-am referit doar la cîteva aspecte privind coordonarea activității bibliotecilor mobile. Socot însă că este o problemă care ar trebui să fie discutată și de alți bibliotecari din bibliotecile sindicatelor, pentru realizarea unui schimb de experiență cît mai util.

Anna RĂDULESCU

Biblioteca sindicatului de la Uzina „Electronica”

COLECȚII DE ARTICOLE DECUPATE ȘI ALBUME LA O BIBLIOTECĂ COMUNALĂ

De peste 8 ani, de cînd este bibliotecar în comuna Tiream, raionul Carei, Francisc Szabo se ocupă cu aceeași dragoste de toți cititorii, căutînd să le formeze deprinderea de a citi și interesul pentru lectură. Pasiunea lui pentru profesia căreia i s-a dedicat este vizibilă în întreaga organizare a colecțiilor, în ornamentația interiorului localului, în albumele lucrate cu migală și cu gust artistic, în grafica publicitară din bibliotecă.

Într-o vitrină amenajată pentru mici cititori, sînt expuse ilustrații din lumea basmelor, reproduse după cărțile pentru copii, unele lucrate în relief. Cînd am vizitat biblioteca, în vitrina pentru cei mici se aflau imagini și figuri din *Capra cu trei iezi*, *Punguța cu doi bani* de Ion Creangă și din poveștile lui

Slavici. În fiecare zi, grupuri de copii se adună în fața acestei vitrine atrăgătoare, întrecîndu-se să ghicească autorii basmelor, să recunoască eroii din cărți.

Mulți dintre cei 321 de tineri cititori pe care i-a înregistrat anul trecut biblioteca au participat, cu ani în urmă, la aceste mici concursuri-ghicitoare; și multora dintre tineri, în prezent cititori statornici, bibliotecarul le-a dat pentru prima oară în mînă o carte cu povești chiar după un asemenea concurs...

Pe un raft anume amenajat, se află cîteva colecții de articole decupate și albume realizate prin mijloace proprii de către bibliotecar și cadrele didactice din comună. Ele au fost mult solicitate și au avut un rol important în popularizarea și rînduirea cărților în rîndurile locuitorilor din comună. Multe dintre cele 1130 de volume înregistrate anul trecut în fișele celor 1129 de cititori duc în mod nemijlocit la aceste surse de informare.

Colecția de articole decupate intitulată: *Cum putem construi singuri diferite aparate?* este mult cerută de tineri. Ea conține peste 60 de modele și schițe de aparate care pot fi realizate cu mij-

loace destul de simple. Fiecare model este însoțit și de o bibliografie de cărți tehnice care se referă la construirea aparatului respectiv. O mare parte din cărțile tehnice împrumutate anul trecut de către tinerii din comuna Tiream au fost cerute ca urmare a unor preocupări inspirate de lectura articolelor selectate de către bibliotecar. În comuna Tiream, există tineri care se pot mândri că au reușit să construiască singuri diferite aparate de radio.

Colecția de articole decupate *Ce ne spune știința*, una din cele mai căutate de către locuitorii din comună, conține diferite studii, articole și informații legate de structura materiei, de cucerirea Cosmosului, de diferite fenomene din natură. În această colecție completată mereu cu materiale noi, cititorii găsesc ultimele noutăți și curiozități științifice.

Cu ajutorul profesoarelor și învățătoarelor din comună, a fost întocmită o colecție de articole care cuprinde modele de îmbrăcăminte și de lucru de mână realizată pentru femei. Albumul *Făceți cunoștință cu arta plastică* conține reproduceri din creația lui Gnițorescu, Băncilă, Luchian, Tattarescu, Aman, Medrea, precum și reproduceri din lucrările artiștilor plastici din regiune: Lidia Agricolă, Vida Gheza, Paul Erdős ș.a. Reproducerile sînt însoțite de biografii ale artiștilor respectivi, precum și de studii privind creația lor. Albumul, foarte solicitat de cititori, este, deseori, împrumutat și de școală pentru a fi folosit în educația estetică a elevilor. La Tiream, se observă o creștere simțitoare a interesului oamenilor pentru arta plastică. Din păcate, între cele 7 000 de volume de care dispune biblioteca, se găsesc puține cărți și albume din acest domeniu.

Colecția de articole decupate *Cartea elevilor* cuprinde scurte biografii și studii despre marii noștri scriitori: Alecsandri, Eminescu, Creangă, Caragiale, Rebreanu ș.a. Ea se adresează, în mod deosebit, elevilor, dar este cerută și de alte categorii de cititori, dovădindu-se a fi un mijloc eficient de popularizare a literaturii noastre clasice.

Un loc anume din bibliotecă, cu rafturi tematice frumos aranjate și cu o sugestivă agitație vizuală, este dedicat popularizării cărților agrozootehnice. Înălnești aici un catalog tematic pe dife-

rite probleme agricole, ca: solul și îngrășămintele naturale și artificiale, cultura grîului, a porumbului și a florii soarelui, protecția plantelor ș.a., iar la fiecare temă sînt indicate capitolele și chiar paginile din cărțile care tratează problema respectivă. La întocmirea acestui catalog, au lucrat, vreme îndelungată, inginerul agronom Victor Zaharia, biblioteca și profesoarele Emilia Chiș, Anghela Brem și Ileana Hager. Catalogul tematic este un instrument deosebit de valoros și util pentru tărâni cooperatori, pentru brigadierii, șefii de echipe și pentru cursanții de la învățămîntul agrozootehnic de masă. Zootehniștii au la dispoziție o colecție cu articole și studii ținută la zi, care înfățișează cele mai variate probleme ale creșterii animalelor. Colecția a fost întocmită și este mereu completată sub direcția îndrumare a medicului veterinar Iuliu Hager.

În creșterea, an de an, a numărului de cititori și a cărților citite, pe lângă alți factori, un rol de seamă l-a avut lărga gamă de mijloace folosite de bibliotecă în activitatea sa de popularizare și de răspîndire a cărții în rîndurile tinerilor categoriilor de cititori din comună.

R. IARAI

Expoziție:

ISTORIA LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE

Pentru a veni în sprijinul procesului de învățămînt, Biblioteca centrală universitară din Cluj a organizat, în acest an școlar, o expoziție care ilustrează prelegerile privind istoria limbii și literaturii române. Expozițiile, selectate din fondurile de manuscrise, tipărituri, stampe etc., oferă grupelor de vizitatori, studenții ai diferitelor facultăți sau elevi ai liceelor din localitate, imaginea evoluției cronologice și pe centre culturale a limbii, a scrisului și a culturii noastre, începînd de la mijlocul secolului al XV-lea și pînă în jurul anului 1830.

Vizitatorul se oprește cu emoție în fața documentelor originale purtând sigilul lui Ștefan cel Mare, emise în 1462 și 1497, a Pomelnicului de la Bisericiani sau a Liturghierului manuscris cu frontispicii auri, scrise în Moldova în secolele al XV-lea și al XVI-lea.

Seria tipărilor din țara noastră se deschide cu Tetraevangheliarul lui Ceresi, apărut la Brașov, în 1561, cu Psaltirea Românească din 1570 și Evanghelia cu Învățătură din 1580. Pentru respectarea principiului cronologic, cartea tipărită alternează cu manuscrise în limba română: Codicele Marțian, datînd de la sfîrșitul secolului al XVI-lea, Cronica lui Const. Căpitanul din secolul al XVII-lea etc.

Colecția de stampe este reprezentată prin portretul lui Mihai Viteazul, realizat de Aegidius Sadeler, în 1601 (gravură originală), alături de care sînt expuse două documente emise de domnitor la Alba-Iulia.

Secolul al XVII-lea continuă cu producțiile tipografice de la Govora, printre ale cărei merituose realizări menționăm apariția, în 1640, a Pravilei mici, tipărită în timpul domniei lui Matei Basarab.

În vitrinele expoziției, se găsesc tipărituri teșene din timpul domniei lui Vasile Lupu: Cartea de învățătură a Mitropolitului Varlaam (1643), Pravilele împărătești ale lui Vasile Lupu (1646) etc.

Vechiul Bălgrad, azi Alba-Iulia, important centru cultural al românilor ardeleni este reprezentat prin Noul Testament al Mitropolitului Simeon Ștefan (1648), colecția de predici românești Siciul de aur, tipărită la Sebeș, în 1683, Psaltirea din 1951, Piine Pruncilor, exemplar rarissim etc. Sibiu apare cu Ciaslovățul din 1696, în care sînt consemnați printre ucenici: Opria, Toma și Mihai Banci.

Din valoroasele opere ale Mitropolitului Dosoftei, au fost expuse Psaltirea pre versuri tocmită din 1673, prima versificare tipărită în limba română, iar exemplarul expus din Viața și pretrecerea sfinților (4 volume, tipărite la Iași, între 1682 și 1686) poartă autograful autorului.

Biblia lui Șerban, tipărită la București, în 1688, exemplar bine păstrat, constituie un moment important în evoluția limbii noastre literare. Antim Ivi-reanul, a cărui activitate s-a înscris în fruntea luminării poporului nostru, este sugestiv exemplificat în vitrinele expoziției.

Dimitrie Cantemir, eruditul domn al Moldovei, a cărui operă este bogat ilustrată în colecțiile Bibliotecii, deschide seria tipărilor secolului al XVIII-lea, care continuă cu literatura didactică sau filozolică a înaintașilor sau a reprezentanților Școlii Ardelene. Elementa linguae Daco-Romanae, sive Valahicae, apărută la Viena, în 1784, urmată de ediția a doua de la Buda, în 1805, Abecedarul lui Șincai de la Blaj (1783) sau manualele școlare destinate școlilor elementare sau normale în limbile română, germană, tipărite cu caractere chirilice, latine sau gotice, Sături practice date de Ioan Molnar în Economia Stupilor, editată la Viena, în 1785, De obște gheografie a lui Amilochie Hotiniul — după Bullier, primul manual de geografie tradus în limba română, în 1795, Paul Iorgovici cu Observații de limbă românească, apărută la Buda, în 1799, Gramatica lui Văcărescu din 1787 și a lui Radu Tempea din 1797 sînt doar cîteva puncte de reper în descrierea conținutului vitrinelor.

Lucrările filozofice ale lui Micu Clain, Catehismul cel Mare sau Povățuire către Economia de cîmp ale lui Șincai, ca și Istoria pentru Începutul Românilor din Dacia sau Istoria bisericii Românilor ale lui Petru Maior etc. ilustrează strădanile corilelor Școlii Ardelene.

Expoziția se încheie cu traduceri în limba română din literatura universală, semnate de Ion Molnar Piariul, Naum Petrovici, Alexandru Beldiman, Gheorghe Asachi și cu primele periodice în limba română.

Cadrele didactice, studenții și elevii care au vizitat expoziția au manifestat un interes deosebit pentru această imagine vie a dezvoltării limbii și culturii românești.

C. N.

Bibliologie

Bibliografia (gr. biblion-carte, logos-vorbire, studiu) este știința care se ocupă cu studiul cărții. Cîmpul de cercetare al *bibliologiei* este vast și complex, cuprinzînd, ansamblul problemelor teoretice și practice ale cercetării cărții și bibliotecii, precum și raporturile *bibliologiei* cu alte științe.

Bibliologia a început să fie considerată disciplină științifică independentă din secolul al XVIII-lea, dar preocupări bibliologice au existat încă din antichitate. Este ounoscută, astfel, lucrarea lui M. Terentius Varro intitulată *De bibliothecis*. Către mijlocul secolului al XIV-lea, Richeard de Bury, în al său *Philobiblion*, dădea sfaturi colecționarilor în legătură cu felul în care să aleagă și să organizeze manuscrisele.

Un precursor al *bibliologiei* moderne poate fi considerat Gabriel Naudé, care în *Advis pour dresser une bibliothèque* (Paris, 1627), vorbește despre *Folul bibliotecii* și despre necesitatea selecționării și organizării colecțiilor acesteia. Studii teoretice ordonate, nedezvoltate încă, asupra *bibliologiei* ca disciplină științifică se întreprind din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Printre acestea sînt, de pildă, *Grundriss der Bibliographie* de Michel Denis (Viena, 1773) sau *Discours sur la science de bibliographie* de J. F. Née de la Rochelle (Paris, 1782).

Un interes mai susținut și mai cuprinzător pentru cunoașterea problemelor cărții și bibliotecii s-a impus după anul 1789, ca urmare a schimbărilor sociale și culturale determinate în întreaga Europă de revoluția burgheză franceză și de războaiele napoleoniene. Dezvoltarea învățămîntului și culturii, sporirea producției editoriale, intensificarea și extinderea tematică a cercetării științifice ca latură însemnată a progresului social au adus cartea și biblioteca în centrul preocupărilor intelectuale. În noile studii, apărute încă din primii ani ai secolului al XIX-lea — *Manuel Bibliographique* (1801) și *Dictionnaire raisonné de bibliologie* (1802—1804) de Gabriel Peignot, *Cours élémentaire de bibliographie* (1806) de F.

C. Achard, *Versuch eines vollständigen Lehrbuches der Bibliothek-Wissenschaft* (1808—1829) de Martin Schrettinger, *Introduction to the study of bibliography* (1814) de Hartwell Horne etc., importanța principală se acordă bibliotecii și găsirii unor soluții practice pentru rezolvarea problemelor complexe de clasificare, catalogare etc. În această perioadă, s-a făcut simțită necesitatea de a se fixa locul bibliotecii în ansamblul instituțiilor cultural-științifice și de a se preciza obiectul *bibliologiei*, delimitînd-o față de celelalte ramuri ale științei, în primul rînd față de disciplinele literare și istorice. De asemenea, a devenit necesară studierea raporturilor *bibliologiei* cu aceste discipline.

Încă din faza în care *bibliologia* abia se contura, se întrevăd două tendințe în dezvoltarea sa. O primă tendință este aceea a unor specialiști francezi și italieni ca F.C. Achard, G. Peignot, Giuseppe Maria Mira, Giuseppe Fumagalli, care acordă atenție, în primul rînd, cercetărilor cu privire la carte și bibliotecă. În unele dintre lucrările acestor specialiști, mai ales în cele de început, sînt incluse și cercetări cu privire la discipline ca diplomația, paleografia etc., a căror cunoaștere ajută la studiul manuscriselor și cărții. Treptat, *bibliologia* se conturează precis ca știință teoretică și practică a ansamblului de probleme referitoare la carte și la bibliotecă, la dezvoltarea și importanța acestora. O a doua tendință de orientare a cercetărilor bibliologice este caracteristică specialiștilor germani și anglo-saxoni ca Martin Schrettinger, Julius Peizholdt, Armin Graesel, Edward Edwards, Th. Greenwood, J. D. Brown, care se ocupă, în special, de problemele cu privire la organizarea și funcționarea bibliotecilor.

Cele două tendințe au găsit însă puncte de apropiere mai ales în cadrul învățămîntului *bibliologic* care se realizează, parțial, încă din 1821, la *École des chartes*, unde se studiau probleme cu privire la manuscrise și la cartea rară. În a doua jumătate a secolului al XIX-lea se introduc cursuri practice de *bibliologie* — cu accent deosebit

asupra biblioteconomiei — în mai multe universități din Europa și America, iar spre sfârșitul secolului se organizează, în unele universități americane, primele școli (facultăți) de bibliologie.

La conturarea obiectului bibliologiei și la dezvoltarea studiului acestei discipline au adus o contribuție însemnată periodicele de specialitate, al căror început se face prin publicarea revistei *Serapeum* (Leipzig, 1840—1870).

În perioada de început, știința cărții și a bibliotecii este numită bibliografie, desigur datorită faptului că dintre disciplinele acestei științe, bibliografia era, în acea perioadă, cea mai avansată. Termenul de bibliologie, întrebunțat mai întâi de prof. Louis Coste, în anul 1800, a fost pus în circulație de G. Peignot, prin lucrarea *Dictionnaire raisonné de bibliologie* (1802—1804). Termenul de bibliografie circulă încă un timp cu sens similar celui de bibliologie, ultimul impunându-se treptat. În limba germană, știința cărții și bibliotecii este numită *Bibliothekswissenschaft*, iar în engleză *Library Science*, fapt care dovedește că, în fața conturării acestei științe, în centrul atenției a stat studiul bibliotecii.

În România, preocupări bibliologice de un ecou mai larg datează din secolul al XIX-lea. Din secolul al XVIII-lea, au rămas unele hrisoave de la Grigore Ghica al III-lea (1766), Alexandru Ipsilanti (1776), în care se fixează cîteva principii de organizare și funcționare a bibliotecilor academiciilor din țările românești. În secolul al XIX-lea, în afara unui număr de regulamente privind funcționarea bibliotecilor, a fost elaborată și prima lucrare de bibliologie rămasă în manuscris și aflată la Biblioteca centrală universitară din Iași. Această lucrare aparține lui B. P. Hașdeu și se ocupă de ansamblul problemelor cu privire la bibliotecă (rolul bibliotecii, completarea, organizarea și conservarea colecțiilor, localul de bibliotecă etc.). Lucrarea lui Hașdeu, care utilizează o întinsă bibliografie, conține și un sistem propriu de clasificare. De altfel, Hașdeu este acela care a întrebunțat pentru prima oară termenul de bibliologie în limba română, folosit însă, cu sensul de bibliografie, pentru denumirea rubricii respective apărute în revista sa *Din Moldova* (1862).

Ulterior, au mai existat preocupări cu privire la studiul bibliologiei, care, deși nu s-au concretizat în lucrări teoretice, au îmbogățit conceptul și metodică bibliografiei, în primul rînd, prin lucrările de specialitate realizate de către Ion Bianu, Nerva Hodos, Al. Sadi-Ionescu și alții.

Între cele două războaie mondiale, bibliologia a devenit și în România disciplină de învățămînt universitar, mai întâi la Școala superioară de arhivistică din București (1926) și apoi la Universitățile din București și Cluj (1932). Cursurile se ocupau de totalitatea cunoștințelor bibliologice. Lucrările apărute la noi în țară în domeniul bibliologiei împărțeau concepția franco-italiană asupra acestei discipline.

Analiza studiilor cu caracter teoretic sau practic, elaborate de bibliologii din secolul al XIX-lea și din prima jumătate a secolului nostru, impune constatarea că aceștia s-au apropiat de conturarea obiectului bibliologiei. În lucrările lor, în fruntea cărora se situează, prin valoarea sa, *Handbuch der Bibliothekswissenschaft*, vol. I—3, apărut sub redacția lui Fritz Milkau (Leipzig, 1931—1942), este abordată aproape întreaga complexitate a problemelor legate de carte și de bibliotecă. Dar, bazîndu-se pe principii filozofice pozitiviste, acești specialiști se limitează la înfățișarea, înregistrarea faptelor confirmate de practica bibliotecii și de datele istorice, fără a înțelege interdependența dintre diversele ramuri ale bibliologiei și dintre bibliologie și celelalte discipline umaniste. Ramurile științei bibliologice sînt tratate izolat, fapt care li determină, pe unii dintre acești specialiști, ca Georg Leyh, de pildă, redactorul ediției a doua a lucrării *Handbuch der Bibliothekswissenschaft* (1952—1961), să afirme că bibliologia ar fi doar un conglomerat neînchegat de diverse discipline, pe care le împreună numai învețișul cărții și că, deci, bibliologia nu ar avea un obiect, „o esență spirituală unitară” caracteristică fiecărei științe.

În perioada contemporană, cînd cartea, ca mijloc de comunicare și difuzare a ideilor, are un rol considerabil în continuă creștere, și cînd producția de carte și căile prin care cartea se manifestă în procesul de dezvoltare a societății devin

tot mai complexe și multiple, cercetarea cărții și a bibliotecii și, în special, a funcțiilor lor sociale s-a impus mai mult decât oricând. Noile lucrări apărute au lărgit sfera de cercetare și, totodată, au contribuit la precizarea obiectului *bibliologiei*. Contribuții importante în acest sens au adus și lucrările bibliologilor din țările socialiste.

Pornind de la principiile leniniste despre carte, considerată o uriașă forță instructiv-educativă, și despre bibliotecă, privită ca instituție culturală și științifică, ambele menite să răspundă cerințelor cititorilor, bibliologii din țările socialiste acordă o importanță deosebită cărții și bibliotecii ca factori ai progresului social. Folosind ca metodă de cercetare concepția materialist-dialectică, bibliologia marxistă pune în valoare legătura indestructibilă dintre dezvoltarea societății și dezvoltarea cărții și bibliotecii, precum și funcția socială a acestora. Se conturează astfel obiectul de cercetare al *bibliologiei*, care constă în unitatea dialectică alcătuită din factorii *cititor-carte-bibliotecă*.

Factorii *cititor-carte* se află într-o permanentă interacțiune, astfel încât se poate spune că, în mod obișnuit, cartea izvorăște din gândurile și acțiunile omului, după cum, uneori, gândurile și acțiunile omului pornesc de la carte. În interacțiunea dintre cititor-carte, locul prim îl deține cititorul, căci ideile, faptele și cerințele sale determină dezvoltarea cărții. De aceea, cercetarea cititorului, a cerințelor sale, stă în centrul preocupărilor *bibliologiei* noastre. În perioada contemporană cercetarea interacțiunii dintre carte și diferite grupuri sociale se impune acut ca latură a posibilităților de cunoaștere și de elaborare a principiilor folosirii în comun a cărții, a precizării modalităților de influențare, prin intermediul cărții, a dezvoltării culturale și materiale a societății.

Prin influențarea pe care o exercită asupra cititorului, cartea este un factor activ al progresului social. Studiarea funcției sociale a cărții în condițiile istorice concrete ale fiecărei perioade de dezvoltare a societății constituie o altă latură a cercetării bibliologice.

Influența exercitată de carte asupra cititorului se manifestă și prin mijlocirea bibliotecii, instituție de folosire în

comun a publicațiilor, ca și prin intermediul bibliografiei, disciplină de cunoaștere și propagare a cărții. De aici, decurge și importanța pe care acestea o au în ansamblul problemelor studiate de *bibliologie*.

Cartea, produs social complex, este rezultatul atât al vieții spirituale, cât și al celei materiale a societății. Evoluția formei materializate a cărții, precum și a mijloacelor de producere a ei, alcătuiește o altă latură a cercetării *bibliologice*.

Bibliologia poate fi deci definită ca știința (sau științele) care studiază ansamblul cunoștințelor teoretice și practice despre carte ca produs al vieții spirituale și materiale a societății, funcția socială a cărții și a bibliotecii în condiții istorice date și elaborează principiile folosirii în comun a cărții și transmiterii informațiilor, în scopul sprijinirii progresului social. *Bibliologia* are o sferă largă de preocupări; ea este o știință complexă și înglobează mai multe discipline care se ocupă cu cercetarea diverselor laturi ale obiectului său.

Disciplinele *bibliologiei* sînt:

Bibliologia generală sau teoretică (teoria bibliologică), ramură care studiază problemele teoretice comune disciplinelor bibliologice, funcția specială a cărții și a bibliotecii în ansamblu, raporturile *bibliologiei* cu celelalte științe sociale ca psihologia, pedagogia, sociologia etc. Totodată, *bibliologia* teoretică elaborează metodele de lucru comune disciplinelor *bibliologiei*, studiază modalitățile de influențare a dezvoltării societății prin mijlocirea cunoștințelor cuprinse în cărți;

Biblioteconomia — ramură a *bibliologiei* care studiază problemele legate de cunoașterea cititorului și a cerințelor sale, funcția socială a bibliotecii în diversele perioade istorice, organizarea și conducerea rețelelor de biblioteci, completarea, organizarea, conservarea și dezvoltarea fondurilor de publicații, structura și conducerea bibliotecilor, construcțiile și mobilierul de bibliotecă;

Bibliografia — disciplină a *bibliologiei* care expune metodele de cunoaștere, apreciere, selectare și propagare a cărților, sistematizează cunoștințele despre cărți și înfățișează metodele de întoc-

mire a cercetărilor și listelor bibliografice; o ramură specială a bibliografiei este documentarea, ramură care face accesibile, prin metode și forme noi, ultimele realizări ale științei și tehnicii mondiale;

Știința cărții, care studiază funcția socială a cărții, istoria cărții și a tiparului (înclusiv arta grafică a cărții), precum și problemele editoriale, comerciale și de difuzare a cărții; o ramură deosebită a științei cărții este bibliofilia, care studiază cartea sub raportul rarității sau al valorii artistice.

Fiecare dintre aceste discipline are probleme proprii de cercetat; ele se află însă în interdependență, determinată de interacțiunea dintre factorii cititor-carie, comuni tuturor.

Bibliologia are metode proprii de cercetare, izvorite din teoretizarea și generalizarea practicii fenomenelor proprii acestei discipline (din practica bibliotecii și a bibliografiei, de pildă). Pentru studierea unor fenomene particulare, *bibliologia* aplică domeniului său de cerce-

tare metode specifice altor științe particulare. Astfel, pentru cunoașterea cititorului și stabilirea principiilor de satisfacere a cerințelor acestuia, *bibliologia* folosește metode specifice psihologiei și pedagogiei. Studiile sociologice în domeniul *bibliologiei* au la bază metodele de cercetare ale sociologiei marxiste.

Baza filozofică a *bibliologiei* noastre este marxism-leninismul. Cercetările *bibliologice* din țara noastră valorifică tradițiile progresiste ale *bibliologiei* naționale și internaționale și contribuie la dezvoltarea acestei discipline pe baza aplicării conștiente a materialismului dialectic și istoric. Adoptarea materialismului dialectic ca metodă generală de cercetare dă posibilitate *bibliologiei* să cunoască, în adevărata lor lumină, legile specifice științei cărții și bibliotecii și, totodată, să le aplice creator în vederea sprijinirii progresului social.

Mircea TOMESCU

Crăciun, Ioachim. *O știință nouă: bibliologia în învățământul universitar din România*. Lecție de deschidere ținută la Facultatea de litere și filozofie a Universității din Cluj, în ziua de 12 noiembrie 1932. Cluj. Cartea românească, 1933. 26 p. (Biblioteca bibliologica, 1).

Ortina, Jaroslav. *Zur Klassifikation der Bibliothekswissenschaft*. In: Zentralblatt für Bibliothekswesen, 75, Heft 5, 1961, p. 193-307.

Georgescu-Tîstu, N. *Orientări bibliologice*. Buc., Librăria universitară - I. Cărăbuș, 1938. I. Introducere în bibliologie, p. 9-21.

Graesel, Armin. *Manuel de bibliothéconomie*. Edition française revue par l'auteur et considérablement augmentée. Traduction de Jules Laude. Paris, H. Welter, 1897, p. 1-33.

Handbuch der Bibliothekswissenschaft. Begründet von Fritz Milkau. 2. verm. u. verb. Aufl. hrsg. v. Georg Leyh. 1-3. Wiesbaden, Harrassowitz, 1952-1961.

Kunze, Horst. *Grundzüge der Bibliothekslehre*. 3. völlig veränderte Auflage der Bibliotheksverwaltungslehre. Leipzig, Veb Bibliographische Institut, 1966, p. 230-240.

Oillet, Paul. *Traité de documentation*. Le livre sur le livre. Théorie et pratique. Bruxelles, Edition Mundaneum, Palais mondial. 1934, p. 9-42.

Sikorski, N. M. *Kniga i nauka o knjige*. In: *Kniga*, 11, 1965, p. 5-16.

Sorbelli, A. *Bibliologia*. In: *Enciclopedia italiana di scienze, lettere ed arte*, vol. 6. Milano-Roma, 1930, p. 940-941.

Zweite Konferenz der bibliothekswissenschaftlichen Hochschulen und Institut in den sozialistischen Ländern. Berlin, 20-26 mai 1962. *Gegenstand und Methoden der Bibliothekswissenschaft unter besonderer Berücksichtigung der Bibliothekswissenschaft als Hochschuldisziplin*. Leipzig, Veb Verlag für Bibliothekswesen, 1963, p. 237-342.

Tomescu, Mircea. *Bibliologie, bibliografie, biblioteconomie*. Precizări lexicologice. Căluța bibliotecarului, 13, nr. 12, dec 1960, p. 37-39.

Apariția lucrării *Vocabular de bibliologie* trebuie să fie apreciată ca un moment important în evoluția bibliologiei românești. Primă culegere românească amplă a termenilor de specialitate, *Vocabularul* invită, prin chiar introducerea semnată de redactorul responsabil, profesorul N. Georgescu-Tistu, la o dispută constructivă, la capătul căreia să se contureze soluții pentru o nouă ediție.

Ne alăturăm părerilor exprimate de V. Moldoveanu¹⁾, C. Mătușoiu²⁾, Al. Nicolescu³⁾, care arată că, dincolo de deficiențele semnalate, *Vocabularul* este o lucrare meritorie, rol al unor evidente strădanii.

După opinia noastră, un vocabular de bibliologie are de ales între două formule:

— să cuprindă numai termeni de strictă specialitate, eliminând cuvintele care fac parte din lexicul limbii comune;

— să cuprindă totalitatea termenilor domeniului, chiar și pe cei care au doar tangență cu bibliologia.

Prima formulă prezintă dificultăți mari în alegerea termenilor și nu prezintă interes prin rezultatele ei finale. Bibliologia, disciplină complexă care sistematizează cunoștințele teoretice și practice despre scris și carte, are un mare număr de termeni, intrați în lexicul limbii comune. E dificil de stabilit care dintre aceștia păstrează încă un caracter de specialitate și, ca urmare, ar trebui să fie incluși în *Vocabular*. Un vocabular de bibliologie redus la termenii specifici, limitat la sensul strict bibliologic al acestora, fără urmărirea formelor derivate și a expresiilor, nu se realizează decît

ca instrument tehnic, ceea ce este desigur puțin.

Oplăm pentru cea de-a doua formulă, aceea a unui vocabular cuprinzător, în care să fie incluși toți termenii folosiți, de la studiile bibliologice, pînă la practica activității din orice bibliotecă, editură sau organism de informare. Includerea tuturor termenilor de care izează teoria și practica domeniului elimină labilitatea criteriului de selecție. De altfel, instrumente internaționale de același profil ca, de pildă, *Vocabularium bibliotecarii*, încearcă să procedeze în acest fel, recoltind termenii cei mai utilizați, indiferent dacă au pătruns și în lexicul limbii comune. Instrumente lexicografice ale altor domenii includ, de asemenea, unele cuvinte intrate în lexicul limbii comune (de exemplu: *ac*, *chimir*, *cosaș*, *răzor* etc., în: *Lexiconul tehnic român*. Buc., Editura tehnică, 1949—1955).

Vocabularul de bibliologie de care ne ocupăm n-a adoptat, după cît se pare, nici una din cele două formule amintite.

Pentru analiza lucrării, trebuie să fie acceptate direcțiile de discuție propuse de V. Moldoveanu în articolul menționat: alegerea termenilor, definirea lor, relații cu alte instrumente care cuprind termeni ai domeniului și, as mai propune, acordul cu instrumentele generale de fixare a limbii.

În introducere, se anunță că *Vocabularul* cuprinde 1674 de termeni, recoltați din practica muncii bibliologice și din consultarea unei reprezentative bibliografii de specialitate. Nu a existat însă un criteriu riguros în selectarea termenilor. Sînt prezenți, de pildă, în *Vocabular*, termeni bibliologici care nu mai circula azi și în dreptul cărora s-a făcut mențiunea: *invechit*, în timp ce alți termeni, încă utilizați în literatura de specialitate, au fost omiși. De exemplu, se includ: *divictar* (slujbaş în cancelaria domnească), dar nu și *cancelarie*; *didahie*, dar nu și *parabolă*; *evangheliar*, dar nu și *oc-toiș*, *molitvelnic*; *hartofilax* (bibliotecar de mănăstire), dar nu și *biblioteca mănăstirească*. Pe de altă parte, au fost reținuți și unii termeni noi din practica

1) Moldoveanu, V. *Vocabular de bibliologie*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 12, dec 1966, p. 759.

2) Mătușoiu, C. *Vocabular de bibliologie*. Revista bibliotecilor, 20, nr. 1, ian 1967, p. 36.

3) Nicolescu, Al. *Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, Vocabular de bibliologie*. Limba română, 14, nr. 3, 1966, p. 318.

muncii de documentare dar în număr mic, fără să se precizeze, în introducere, care a fost criteriul de selecție.

În general, indiferent de sensurile cuvintelor în alte domenii de activitate, toți termenii au fost introduși și explicați în *Vocabular* așa cum au fost preluate de bibliologie. Autorii n-au fost însă consecvenți. În unele cazuri, au procedat invers. Pentru a se ajunge la *statistica de bibliotecă*, de pildă, se pornește de la cuvântul *statistică*, inserându-se definiția lui generală, inutilă în lucrarea de care ne ocupăm.

Atunci oind, printr-un termen, se pătrunde într-o amunită arie noțională, autorii admit unii termeni, resping alții fără a avea, pentru aceasta, criterii bine conturate. De exemplu, pentru *dicționar* se dau determinativele: bilingv, biografic, de buzunar, de citate, enciclopedic, geografic, ortografic, tehnic, dar nu și: dicționar de rime, de maxime, onomastic, de sinonime, de pseudonime etc. De asemenea, se dau: *căluțul* dar nu și *îndreptar*; *notes*, dar nu și *cartel*; *decada cărții*, dar nu și *luna cărții*.

O deficiență a *Vocabularului* ni se pare a fi cea cauzată de lipsa unui foarte mare număr de termeni de strictă specialitate, utilizați frecvent în teoria și practica bibliotecară. Printre aceștia, amintim: bibliografie retrospectivă, bibliotecă comună (muncitorească, orășenească), carte ferecată, catalog cumulativ, catalog analitic, centru de documentare, cercetare bibliografică, completarea fondurilor, date bibliografice, donație de cărți, donatori de cărți, euristică bibliografică, fond de dublete, fond de schimb, fond documentar, ghid bibliografic, înmagazinare, op, proiect (ca unitate grafică), plastografie, reeditare, revista revistelor, pisanie, publicații seriale, scriere demotică, scriere piotografică, xerografie.

Pe de altă parte, în *Vocabular* sînt inserați termeni utilizați mult prea puțin și cu totul îndirect în bibliologie, încît puteau lipsi, fără a scădea valoarea lucrării. Printre acești termeni, sînt: *cercetător științific*, *colaborator*, *a culturaliza*, *sipel* etc.

O problemă centrală pentru *Vocabular* o constituie definirea termenilor bibliologici. O bună parte dintre aceștia aparțin în exclusivitate activității bibliologice, nu sînt înroșiți în instrumentele generale de fixare a limbii și, deci, definiția cea mai proprie, cea mai completă a acestora trebuie să fie făcută în *vocabularul de specialitate* (consultarea cu lingviștii rămîne obligatorie). Alți termeni sînt incluși în *Dicționarul limbii române moderne*, au o definiție unanim acceptată. Alcătuitoarii *Vocabularului* au manifestat însă tendința de a da definiții sui-generis. Pe lângă faptul că se creează nedumeriri și, uneori, chiar confuzii, prin încercarea de a modifica definițiile din *Dicționarul limbii române moderne*, se ajunge în *Vocabularul bibliologic* la formulări chinute, supărătoare. Pentru *poezie*, *Vocabularul* propune definiția: *„Compunere literară, de cele mai multe ori în versuri, în care sentimentele și ideile sînt exprimate prin imagini plastice și ritm”*. Este inexactă formularea *imagini plastice*. S-a pornit, evident, de la definiția aflată în *Dicționarul limbii române literare contemporane*, dar acolo se spune: *„artă de a exprima o idee sau un sentiment în mod plastic, cu ajutorul imaginilor, ceea ce e cu totul altceva*. Apoi, precizarea: *„de cele mai multe ori în versuri”* e inutilă. Poezia e întotdeauna în versuri.

În general exactă, definiția pentru cuvântul *dramă*, inclusă în *Vocabular*, coboară sub nivelul științific, prin intervenția autorilor: *„Piesă de teatru în care sînt amestecate tragicul și comicul, ca în viață, dar cu predominarea unui fond grav”*.

Uneori, chiar termenii de bibliologie sînt definiți incomplet sau confuz. Este cazul, de pildă, al definiției care se dă bibliotecii: *„instituție de cultură, care colecționează publicații și manuscrise, le depozitează în ordine, alcătuiește cataloage pentru a se afla lesne cărțile căutate și le pune la dispoziția publicului, contribuind astfel la sporirea cunoștințelor lui”*. Excluzînd acțiunea de informa-

re din conținutul activității bibliotecii, definiția este tributară unei concepții, azi perimate. Pentru bibliotehnică, Dicționarul limbii române moderne adoptă definiția: „tehnica producerii materiale a unei cărți.” Termenul lipsește din *Vocabular*. Există însă derivatul bibliotehnician, cu explicația pe care o credem neuzitată: „tehnician în organizarea bibliotecilor”.

Multe definiții abdică de la o exprimare, pe cit de lapidară, pe atât de exactă, ceea ce dă un aspect neîngrijit textului. La cuvântul *achiziție*, de pildă, pentru primul sens al termenului este dată explicația „*procurare de cărți, de publicații periodice etc. . .*”, iar pentru al doilea sens: „*cărți, publicații, periodice etc., procurate prin achiziție*”. Dacă orice achiziție este de fapt, o procurare, atunci, desigur, este impropriu a spune cărți. . . procurate prin achiziție. (S-ar fi putut folosi, de pildă, expresia cărți achiziționate). Pentru *biblioteca publică* este dată o explicație lipsită de o tinută corespunzătoare: „*orice fel de bibliotecă, care dau cel mai larg acces marelui public, scutindu-l de formalități și condiții restrictive la dorința lui de a se cultiva. Lectura ce se oferă ar trebui să fie instructivă, variată și atractivă*”. Pentru cuvinte ca *buche, carte*, au fost inserate și câteva expresii (*a ști buchea cărții, om cu carte, carte de muncă etc.*). Autorii s-au dovedit și de astă dată inconsecvenți. Multe alte cuvinte, din cele incluse în *Vocabular*, au generat expresii, dar acestea n-au mai fost amintite.

În încheiere, se poate spune că un material, în general bogat, a fost insuficient sprijinit de metoda de lucru adoptată de colectivul redacțional.

Este de așteptat ca viitoarea ediție a *Vocabularului de bibliologie* să fie întocmită printr-o consultare mai largă cu practicienii muncii bibliologice din bibliotecile de toate categoriile și din alte organisme de informare.

Ion STOICA

Tăblițe de lut cu scriere pictografică și ideografică descoperite în Transilvania

Cercetări recente atestă că România ascunde, în adâncurile pământului ei, cele mai vechi urme de civilizație scrisă ale Europei, dacă nu chiar ale lumii. La această concluzie au ajuns arheologii români și străini care au studiat tăblițele de lut ars cu urme de scriere pictografică și ideografică descoperite pe malurile Mureșului, la sud de Cluj.

Arheologul român N. Vlassa găsește, în toamna anului 1961, la locul numit *Tărtăria* (comuna Cioara, raionul Orăștie, regiunea Hunedoara), vestigiile arheologice de ceramică și lut ars, caracterizate de specialiști drept rămășițe preistorice de tip *Turdaș-Vinča*¹⁾ aparținând, aproximativ, anilor 2900—2700 înaintea erei noastre. Rezultatele cercetărilor au fost expuse, pe rând, de Dorin Popescu în *Les fouilles archéologiques dans la République Populaire Roumaine en 1961*²⁾ și de N. Vlassa în *Chronology of the neolithic in Transylvania, in the light of the Tărtăria settlement's stratigraphy*³⁾.

Articolul lui N. Vlassa a atras în mod deosebit atenția specialiștilor străini, cu atât mai mult cu cât era însoțit de fotografii și de desenele de reconstituire ale celor trei tăblițe de lut ars, cu urme de scriere pictografică și ideografică.

Două dintre tăblițe au găuri, ceea ce înseamnă că erau folosite ca amulete: cei ce le purtau erau încredințați că ele au puterea de a-i proteja împotriva unor duhuri și forțe vrăjmașe. Una din tăblițe are încrustate semne de scriere pictografică: un animal atacat de la spate de un alt animal sau de un om; mai sus, la mijlocul scenei, o creangă de pom sau pomul însuși. Acestea ar putea să însemne apoteozarea unei victorii de vânătoare, scene des întâlnite

1) Localitate în Iugoslavia, lângă Belgrad.

2) *Dacia. Revue d'archéologie et d'histoire ancienne.* (Buc.), 6, 1962, p. 517.

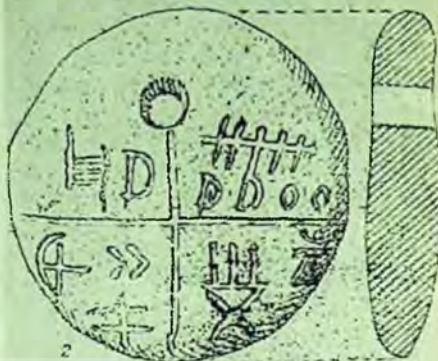
3) *Ibidem*, 7, 1963, p. 485—494.

1

2

3

Reproduceri fotografice și desenate ale tăblițelor de lut ars de la Tărtăria (Dacia. Revue d'archéologie et d'histoire ancienne, Buc., 7, 1963).

în scrierea pictografică. Pe celelalte două tăblițe, aflăm semne de scriere convențională, ideografică. Nu mai sînt desene de figuri și obiecte, ci, vădit, semne grafice inspirate de idei. Semnele corespund acestor idei. Ele sînt mult asemănătoare cu vechile semne de scriere ideografică întîlnite pe tăblițele de lut ars, rămase de la sumerieni⁴).

Specialiștii străini, dintre care amintim pe Adam Falkenstein și Vladimir Milojić, care au studiat aceste tăblițe, au publicat, recent, în revista berlineză de arheologie *Germania*, rezultatele cerce-

⁴) Vechii locuitori (mileniile 3—2 î.e.n.) de pe teritoriul Irakului de azi.

tărilor lor⁵). Autorii acestor articole — oa și specialiștii români — văd în cele trei tăblițe cu semne pictografice și ideografice, rămășițe de tip Turdaș-Vinča. A. Falkenstein precizează că aceste semne aparțin unei scrieri „protoliterate” databilă în jurul anilor 2800—2700 î.e.n.

⁵) Falkenstein, Adam. *Zu den Tontafeln aus Tărtăria*. Germania. Anzeiger der römisch-germanischen Kommission des deutschen archäologischen Instituts zu Frankfurt am Main. (Berlin), 43, 2 Halbband, 1965, p. 269—273. (Autorul descompune inscripția în literele ei esențiale, comparîndu-le cu semne sumeriene asemănătoare); Vladimir Milojić (Heidelberg). *Die Tontafeln von Tărtăria (Siebenbürgen) und die absolute chronologie des mitteleuropäischen Neolithikums*. Germania, 43, 2 Halbband, 1965, p. 261—268.

De curînd, ziarul londonez *The Times*⁶⁾ a inserat, în paginile sale, sub semnătura lui John H. Harvey, o corespondență al cărui subtitlu senzational, *Europe as possible cradle of writing*, atestă tăblițelor de la Tărtăria o vechime de 4 000 de ani. Autorul se bazează pe rezultatele cercetărilor privind datarea vestigiilor culturii Vinča prin metoda radiocarbonului⁷⁾ a lui Willard Libby, laureat al premiului Nobel pentru fizică. După opinia lui Harvey, tăblițele care aparțin acestei culturi sînt mai vechi cu peste 1000 de ani decît cele sumeriene de la Uruk, databile din mileniul al treilea î.e.n. Așadar, opinia lui A. Evans, oare socotea că cea mai veche scriere pictografică din spațiul european, este inscripția din Creta (1900—1700 î.e.n.), rămîne cu totul depășită în fața descoperirii de la Tărtăria.

Datarea lui Harvey — cu ajutorul mijloacelor tehnice moderne — ridică și o altă problemă însemnată: se mai poate susține oare că Asia (Orientul apropiat și mijlociu) este leagănul civilizației umane, cînd în spațiul european s-au descoperit vestigii mai vechi?⁸⁾

Desigur că mai sînt foarte multe aspecte nelămurite cu privire la prezența acestor tăblițe de lut ars pe teritoriul patriei noastre. Unii arheologi români (D. Berciu, de pildă) sînt mai sceptici în ceea ce privește vechimea lor, situîndu-le aproximativ în anii 3000—2000 î.e.n. și explicîndu-le prin eventualele relații comerciale sau așezări de coloniști sumerieni la noi.

Am găsit de cuviință să informăm cititorii noștri asupra unei descoperiri dintr-un sector așa de important al bibliologiei, cum este istoria scrisului. Faptul este deosebit de semnificativ pentru patria noastră, care, dacă se confirmă interpretarea acestei descoperiri, devine delîntoarea celor mai vechi urme de civilizație umană scrisă.

prof. dr. docent Dan SIMONESCU

⁶⁾ Din 2 și 5 decembrie 1966.

⁷⁾ O descriere a metodei în cartea lui Șerban Andronescu, *Cadmos. Scurtă istorie a scrisului*, Buc., Editura științifică, 1966, p. 102, nota 1.

⁸⁾ Simion Săveanu, parafrăzînd titlul articolului din *The Times*, adoptă, pentru relatarea sa din revista *Magazin*, subtitlul interogativ: *Europa „leagănul civilizației”?* (*Magazin*, 10, nr. 481, 24 dec 1966, p. 2).

S-a stîns din viață, la Cluj, biblioteca-
rul prof. dr. Emil Precup.

Născut în anul 1886, în comuna Rebrîșoara, a studiat la Năsăud, Cluj și Leipzig. Obținînd diploma de doctorat cu o teză despre viața și activitatea marului povestitor român Ion Creangă, Emil Precup s-a întors ca profesor la Năsăud. Mai tîrziu, este numit director la Liceul „Petru Maior” din Gherla, unde desfășoară o îndelungată activitate de dascăl și de pasionat cercetător științific.

În perioada cit a funcționat ca profesor și director la Gherla, Emil Precup a publicat, în mod regulat, *Anuarul* și revista *Scinteia*, ambele ca organe de publicitate ale liceului pe care îl conducea. Aici a apărut un bogat material privind, în special, istoricul învățămîntului românesc din Transilvania, precum și multe studii pedagogice, al căror conținut anticipa, încă de atunci, principiile democratice care aveau să fie aplicate în noua școală românească de astăzi.

După pensionare, și-a continuat activitatea în colectivul Bibliotecii Filialei Academiei Republicii Socialiste România din Năsăud. Aici i-a fost încredințată sarcina de a organiza colecțiile de publicații, care cuprindeau peste 60 000 de volume cărți și reviste vechi și noi privitoare la trecutul și cultura noastră.

De-a lungul celor șase decenii închinete activității științifice, Emil Precup a publicat numeroase lucrări în revistele vremii: *Arhiva Someșeană* (Năsăud), *Școala Someșeană* (Gherla), *Gazeta Bistriții* (Bistrița), *Transilvania* (Sibiu), *Gazeta Ilustrată* (Cluj) etc. Dintre studiile literare mai importante, amintim: *Viața și scrierile lui Ion Creangă*, *Lirica lui Schiller*, *Păstoritul în Munții Rodnei*.

Prof. dr. Emil Precup a adus contribuții la istoricul despărțimîntului Astra, la istoricul teatrului în Transilvania, al tipografurilor din orașele Năsăud și Gherla, a adunat bogate culegeri de folclor din Țara Năsăudului.

CRONICĂ — CRONICĂ — CRONICĂ

LA SFÎRȘITUL anului 1966, Biblioteca centrală universitară Cluj a editat volumul al doilea din indicele bibliografic selectiv al revistei Transilvania. Lucrarea întocmită în cadrul Serviciului de documentare și bibliografie de către Dumitru St. Petruțiu, Teofil Bugnariu și Viorica Pop, este consacrată perioadei 1918—1946 și continuă volumul elaborat în 1964, care cuprinde perioada 1895—1917. Materialul foarte bogat (2.683 de notițe bibliografice) care alcătuiește indicele propriu-zis (p. 1—174) este sistematizat și grupat în două părți, fiecare din acestea fiind divizată în 28 și respectiv, în 16 capitole. În interiorul capitolelor, descrierile bibliografice se succed în ordinea alfabetică a numelor autorilor sau a titlurilor articolelor înregistrate. Volumul se încheie cu un Index general de nume la bibliografie (p. 175—221), care trimite la numărul de ordine al articolelor înscrise în indicele tematic propriu-zis.

BULETINUL INFORMATIV nr. 4 din 1966 al Bibliotecii regionale Argeș publică un grupaj de materiale consacrate activității metodice: *Bilanț — sarcini de viitor*, semnat de C. Dinulescu, șeful Serviciului metodic, *Organizarea seminarelor cu bibliotecarii în raionul Slatina* (Eugenia Marinescu), *Sfatul cărții agricole — cheia succesului în producție* (Maria Curea), *Cursul de însușire cu bibliotecarii desfășurat la Dragoslavele* (raionul Pitești). Remarcăm, de asemenea, articolul *Recuperarea cărților nerestituite, o problemă de nerezolvat?* (Ilie Baranga). După o expunere asupra situației recuperărilor în regiunea Argeș, autorul indică o bibliografie a articolelor apărute în *Revista bibliotecilor* pe această temă, iar în încheiere recomandă bibliotecilor raionale și comunale să folosească fișierul pe termene pentru urmărirea restanțierilor.

SERVICIUL METODIC AL BIBLIOTECII REGIONALE SUCEAVA și Biblioteca raională Gura-Humorului au organizat, recent, la Stulpicani, un schimb de experiență pe tema *Biblioteca în slujba formării concepției științifice despre lume și viață*. Participanții au ascultat un material de sinteză despre formele și metodele folosite în propaganda cărții științifice și o informare despre experiența Bibliotecii comunale din Stulpicani în popularizarea cărților din acest domeniu. Programul schimbului de experiență a

cuprins și două acțiuni de masă: concursul „Cine știe, câștigă” pe tema *Realizări ale științei și tehnicii românești și consfățuirea cu cititorii pe marginea cărții Știința — prietena noastră*. După încheierea schimbului de experiență, bibliotecarii au vizitat Flotălia Târnița de la Complexul minier Ostra.

I. Horváth

ORGANIZAȚIA U.T.C. de la Uzina de reparații din Arad, în colaborare cu biblioteca sindicatului, a organizat, recent, un concurs gen „Cine știe, câștigă” pe tema *Bilanțul marilor înfăptuiri* la care au fost invitați tineri din toate întreprinderile orașului. Pentru reușita acțiunii, biblioteca sindicatului a întocmit bibliografia concursului și a asigurat difuzarea ei în rândul cititorilor.

Viorica Teodorescu

BIBLIOGRAFIA REGIUNII GALAȚI s-a îmbogățit cu 215 titluri de publicații periodice apărute pe teritoriul regiunii în secolele al XIX-lea și al XX-lea, publicații care nu se află în fondul Bibliotecii regionale „V. A. Urechia”. Dintre acestea, menționăm: *Gazeta Tecuciului* (1885—1888), *Curierul de Galați* (1876—1880), *Dacia literară (Galați)* (1868—1869), *Semaphore de Braila* (1895—1899), *Independența Putnei (Focșani, 1896)*. Paralel cu depistarea și fișarea acestor publicații, Biblioteca regională „V. A. Urechia” a început microlitarea lor.

Virgil Guruianu

LA sfârșitul anului trecut, în regiunea Argeș a fost organizat un nou curs profesional, la care au participat 111 bibliotecari comunali. Lecțiile, susținute de metodiști ai Bibliotecii Centrale de Stat, au fost urmate de aplicații practice (organizarea cataloagelor alfabetic și sistematic din fișe tipărite sau din fișe întocmite de către cursanți, elaborarea de texte pentru organizarea manifestărilor cu cartea, conceperea unor scheme de expoziții pe o temă dată). Cursanții au avut la dispoziție o bibliotecă-laborator (circa 1.000 de volume) cu ajutorul căreia și-au putut însuși practic toate operațiile de bibliotecă în succesiunea lor. În programul cursului, a figurat, de asemenea, pregătirea unei acțiuni model de popularizare a cărții și o vizită la Biblioteca comunală Racovița.

Constantin Dirnescu

ÎN LUNA februarie, a fost deschisă, la București, în sala mică a Palatului Republicii Socialiste România, expoziția cărții tehnico-științifice franceze, organizată de Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă din România, în colaborare cu Comitetul permanent al expozițiilor cărții franceze, Uniunea națională a editurilor franceze și firma Sodexport din Franța. Printre cele peste 2 000 de volume prezentate vizitatorilor figurau lucrări din diferite domenii ale științei și tehnicii (matematică, fizică, astronomie, astrofizică, chimie, metalurgie, electrotehnică, construcții, mine, geologie, industrie, agronomie, economie, organizare și planificare etc.), secolate din producția a 35 de edituri, printre care Massou, Eyrolles, Dunod, Presses Universitaires de France, Gauthier-Villars.

La deschiderea expoziției, au luat cuvântul: ing. Aurel Oprean, directorul Editurii tehnice, François Retaillian, președinte al Sodexport, membru în Comitetul permanent al expozițiilor cărții franceze și director al editurii Eyrolles, și Jean Louis Pons, ambasadorul Republicii Franceze în România.

LUNA CĂRȚII LA SATE a prilejuit în întreaga țară numeroase manifestări cu cartea, întâlniri cu scriitorii, cu reprezentanții editurilor. În comuna Dăbuleni (raionul Corabia), a avut loc o reușită întâlnire a cititorilor cu scriitorii Șerban Nedelcu, Ion Grecea, Ilarie Hinoveanu, Mihai Caranfil și Ion Prunoiu. Schimbul de opinii dintre creatori și cititori a fost urmat de un frumos program artistic susținut de echipele de cor și dansuri ale căminului cultural din localitate.

Scriitorii craioveni Ilie Purcaru, Eugen Constant, Sira Dănciulescu, Ilarie Hinoveanu s-au întâlnit cu cooperatorii din comunele Goicea Mare, Basarabi, Coșoveni, Strehaiia, Baia de Aramă, Izbiceni, Perlașani și Novaci.

Constantin Grecu

TOT în cadrul manifestărilor prilejuite de „Luna cărții la sate”, locuitorii din comunele Zlătărei și Horezu (regiunea Argeș) s-au întâlnit cu redactorii ai Editurii pentru literatură. Constatările cu cititorii au reliefat creșterea exigenței acestora față de calitatea producției editoriale.

LA BIBLIOTECA COMUNALĂ GĂVOJ-DIA (raionul Lugoj), a avut loc o întâlnire între bibliotecarii comunali din raion și secretarii comitetelor U.T.C. din Găvojdia și localitățile învecinate. Cu acest prilej, au fost dezbătute căile și metodele prin care bibliotecile, pe de o parte, și organizațiile U.T.C., pe de altă parte, antrenează tinerii la lectură, îi stimulează să devină propagandiști ai cărții.

ÎN CADRUL manifestărilor prilejuite de sărbătorirea celei de-a 85-a aniversări a lui Picasso, Biblioteca Națională a Franței a organizat, la Galeria Mazarin din Paris, o expoziție de gravuri ale celebrului artist. Au fost prezentate aproximativ 200 de piese, lucrate între anii 1905 și 1965, în majoritate gravuri preluate de artist, ca exemplare de depozit legal, cabinetului de stampe al bibliotecii, precum și cărți ilustrate cu gravuri originale semnate de Picasso. Au fost expuse și fotografii, în care pictorul este surprins în procesul de creație.

DIN statistica pe anul 1966, spicim câteva date asupra dezvoltării Bibliotecii Naționale „Chiril și Metodiu” din Sofia: fondul de cărți numără 780 000 de titluri, iar colecțiile de periodice 8 500 de titluri. Numărul cititorilor înscrși se ridică la peste 25 000. La dispoziția cititorilor, se află 10 săli de lectură, repartizate pe specialități. În cursul anului trecut, numărul volumelor eliberate a atins cifra de 550 000.

PRINTRE expozițiile internaționale de carte ale anului 1966 care s-au bucurat de succes, se numără și Expoziția cărții slovace pentru copii, organizată de editura Mladé letá din Bratislava, în localul Bibliotecii Germane de Stat din Berlin.

BIBLIOTECA tataro-bașchiră din Celiabinsk (Uniunea Sovietică) a sărbătorit, anul trecut, a 60-a aniversare a existenței sale. În anii regimului sovietic, biblioteca a cunoscut o dezvoltare armonioasă, creșterea neîntreruptă a colecțiilor fiind însoțită permanent de satsificarea, în condiții cât mai bune, a cerințelor de lectură ale cititorilor. Fondul actual al bibliotecii depășește 50 000 de volume, iar numărul cititorilor se ridică, anual, în medie, la 5 000.

CRONICĂ — CRONICĂ — CRONICĂ

Teatrul național „Vasile Alecsandri” Iași, 1945-1966. [Bibliografie]. Iași, Biblioteca regională Iași, 1966. 74 p. (Contribuții la bibliografia regiunii Iași).

Serviciul metodic și Serviciul de informare bibliografică din cadrul Bibliotecii regionale Iași, în colaborare cu Serviciul bibliografic al Bibliotecii centrale universitare „M. Eminescu”, au elaborat lucrarea omagială de față cu prilejul aniversării a 150 de ani de teatru în limba română. La 27 decembrie 1816, spectacolul dat la Iași, din inițiativa și străduința marelui cărturar Gheorghe Asachi, cu piesa *Mirtii și Hloe*, în traducere și prelucrare românească, marca întemeierea teatrului românesc.

Cele 850 de înregistrări bibliografice pe care le cuprinde volumul semnalează articole din publicații periodice referitoare la activitatea teatrului ieșean în perioada ianuarie 1945 — august 1966. Primul capitol, *Probleme generale*, are o structură aparte. Titlurile celor mai recente documente de partid în care este analizată activitatea cultural-artistică din țara noastră și în care se indică sarcinile acesteia sînt însoțite de adnotări și de citate. Capitolele următoare, în număr de zece, poartă titluri apropiate de cele ale diviziunilor din clasificarea zecimală și grupează, în ordine cronologică, articole și studii privind *Istoria Teatrului național „Vasile Alecsandri”-Iași*, *Muzeul teatrului* (capitolul al II-lea), *Spectacolul și arta regizorală* (capitolul al IV-lea), *Arta actorului* (capitolul al V-lea), *Arhitectura teatrului. Renovări. Reutilări* (capitolul al X-lea) și altele. Capitolul intitulat: *Popularizarea spectacolului. Programe de sală*, înregistrează afișele și programele din cei 21 de ani de activitate a teatrului din Iași. Articolele dedicate personalităților artistice care au evoluat pe scena acestui teatru sînt bibliografiate în capitolul al XI-lea, intitulat *Personalități*.

Redactarea acestui volum (al treilea din seria de *Contribuții la bibliografia regiunii Iași*) merită o mențiune specială. Lucrarea se deschide cu un *Cuvînt înainte*, semnat de directorul Bibliotecii regionale Iași, Constantin Gilea, după care urmează *Lămuriri pentru folosirea bibliografiei și Lista periodicelor bibliografiate și a presculturilor folosite*. La sfîrșit este prezentat un *Indice de nume*. Spre deosebire de volumele anterioare, volumul de față este tipărit. Instrument util de informare bibliografică, lucrarea *Teatrul național „Vasile Alecsandri” Iași* este destinată unui cerc larg de cititori, interesați în cunoașterea diverselor aspecte din dezvoltarea acestei instituții cu o bogată activitate și cu o îndelungată tradiție cultural-artistică. Așteptăm ca această bibliografie cu caracter retrospectiv să fie continuată pentru o perioadă cît mai întinsă, apropiată de începuturile activității Teatrului național din Iași.

Elena Popovici

Repertoriul colectiv al revistelor străine intrate în bibliotecile din Iași în anul 1965. Iași, 1966. III + 246 + X + 12 + 5 p. (Centrul de documentare, Academia Republicii Socialiste România, Filiala Iași. Biblioteca centrală universitară „M. Eminescu”)

Al doilea volum consacrat înregistrării periodicelor străine intrate în 32 de biblioteci mari din Iași, în anul 1965, cuprinde, în partea bibliografică propriu-zisă (p. 1—246), 2 813 titluri de publicații, așezate în ordine alfabetică. Pentru fiecare titlu înregistrat, sînt notate: localitatea de apariție, anul calendaristic, tomurile sau numerele aflate în bibliotecă, unitatea în care se găsește revista descrisă. Anexele repertoriului sînt: *Lista bibliotecilor cuprinse în Repertoriul periodicelor străine intrate în orașul Iași în anul 1965*, în care au fost trecute denumirile abreviate ale acestor biblioteci (p. I—III); *Indicele pe materii*, care trimite la numărul de ordine al fiecărui periodic înscris (p. I—IX); *lista de Titluri noi de reviste străine intrate în anul 1964 în Biblioteca centrală universitară Iași*, cu 131 de titluri (p. 1—11); *lista Volume și numere intrate în Biblioteca centrală universitară Iași în anul 1964*. (Considerăm că nu ar fi fost de prisos citeva indicații oare să precizeze ce reprezintă înregistrările cuprinse în această listă).

Pașinarea necorespunzătoare și nerecomandabilă a volumului generează unele greutăți în utilizarea acestei lucrări bibliografice. Chiar dacă anexele au fost întocmite

separat de repertoriul propriu-zis, redactarea volumului trebuia să realizeze paginarea continuă, evitând ca anumite pagini să figureze de câte două și chiar trei ori în aceeași lucrare (cazul paginilor I—III, 1—5 și 6—12).

Cu scăderile semnalate mai sus, repertoriul întocmit la Iași se adaugă instrumentelor bibliografice utile, destinate sprijinirii activității de documentare și de cercetare științifică.

G. V.

Professional and Non-Professional Duties in Libraries. A Descriptive List compiled by a Sub-Committee of the Membership Committee of the Library Association. [*Indatoriri profesionale și neprofesionale în bibliotecă.* O listă descriptivă întocmită de un subcomitet al Comitetului de conducere al Asociației bibliotecarilor din Marea Britanie]. London, The Library Association, 1963, 77 p.

Cheltuielile importante legate de înzestrarea bibliotecilor justifică atenția sporită față de modul de folosire a resurselor materiale și umane de care dispun aceste instituții. Remarcabil este faptul că problemele eficienței economice și sociale a muncii bibliotecilor apar tot mai des în literatura de specialitate și calculele de eficiență economică, care și-au găsit de mult o largă aplicare în procesul de producție a bunurilor materiale, sînt introduse tot mai mult în munca bibliotecilor. Sînt analizate, sub acest unghi de vedere, bazele organizatorice ale muncii în bibliotecă, sînt supuse unor analize minuțioase activitățile bibliotecărești. Revoluționarea muncii bibliotecărești în sectoarele clasice — completarea, valorificarea, conservarea tipăriturilor etc. — prin mecanizarea și automatizarea diferitelor activități, are la bază, în ultimă instanță, calculul economic riguros.

Între cărțile publicate mai recent pe această temă, semnalăm lucrarea cu titlul de mai sus. Trebuie subliniat că importanța și valoarea ei sînt cu mult mai mari decît ale unei simple liste privind îndatoririle profesionale și neprofesionale în bibliotecă, așa cum o intitulează cu modestie autorii. Pentru a delimita îndatoririle profesionale de cele neprofesionale, autorii dau definiția (descrierea) și părțile componente ale fiecărei îndatoriri, delimitează atribuțiile specifice, subliniază importanța și locul activității respective în ansamblul muncii de bibliotecă. O asemenea descriere, realizată de un grup de specialiști cu autoritate în materie, nu putea să nu aibă semnificații multiple.

Lucrarea prezintă importanță, cum remarcă înșiși autorii în *Introducere*, pentru organizarea sistemului de învățămînt și alcătuirea programului de învățămînt, potrivit necesităților actuale ale bibliotecilor din Marea Britanie. Importanța ei rezidă, adăugăm noi, în faptul că generalizează practica bibliotecilor engleze și comunică experiența acumulată de specialiștii acestor biblioteci. Pe baza experienței, devine posibilă, îndeosebi în bibliotecile mari, analiza proporției dintre sarcinile profesionale și neprofesionale îndeplinite de diferiți salariați și stabilirea unei mai bune repartizări a lucrătorilor, potrivit calificării lor profesionale.

În fiecare din cele 12 capitole, sînt concentrate îndatoririle profesionale și neprofesionale legate de un gen anumit de activitate specifică bibliotecii. Astfel, se succed următoarele capitole: *Administrația generală, Organizarea personalului, Relațiile cu publicul, Selectarea lucrărilor pentru achiziționarea și scoaterea din fond a unor publicații, Achiziția și aranjarea materialului, Clasificarea și catalogarea, inclusiv inventarierea și indexarea, Pregătirea mecanică a materialului, Munca de informare, Ajutorul acordat cititorilor, Înregistrarea împrumuturilor și munca de popularizare, Conservarea materialului, Îngrijirea ratturilor, a mobilierului pentru îsișiere și a utilajului.*

Prezentarea, chiar și sumară, a tuturor capitolelor nu ar fi posibilă aici, din lipsă de spațiu, și nici nu este absolut necesară în cadrul unei scurte recenzii. Vom alege numai cîteva exemple care, credem noi, vor ilustra valoarea cărții și interesul stîrnit de conținutul ei.

În capitolul intitulat: *Achiziția și aranjarea materialului*, sînt menționate și desorise în cadrul îndatoririlor profesionale: controlul bugetului de achiziții, pregătirea și adunarea materialului pentru comisia de selectare a cărților, relațiile cu

Marx, K. și Engels, F. **Opere**. Vol. 27. Buc., Editura politică, 1966. 752 p.

Volumul cuprinde corespondența dintre cei doi întemeietori ai comunismului științific, precum și corespondența purtată de ei cu diferite persoane în anii 1842—1851.

Scrisorile reflectă câteva etape importante din istoria marxismului: trecerea lui Marx și Engels de la democratismul revoluționar la comunism, crearea comunismului științific, activitatea desfășurată de ei în timpul revoluției din 1848—1849, sintetizarea teoretică a experienței revoluționare, lupta lor pentru crearea unui partid proletar.

Boiangiu, Constantin, Epureanu, Mircea și Rob, Mihai. **Protecția muncii în Republica Socialistă România și sarcinile sindicatelor**. Buc., Editura politică, 1966. 128 p.

Oglindind grija partidului și a statului nostru pentru îmbunătățirea continuă a condițiilor de muncă ale celor ce muncesc, lucrarea prezintă rolul și atribuțiile sindicatelor privind protecția muncii, principalele aspecte ale acestui domeniu de activitate, aportul propagandei la cunoașterea și aplicarea normelor de protecție a muncii.

Știință

Spicuri din planul de apariții pe anul 1967 al Editurii științifice.

Din varietatea tematică a planului de apariții al Editurii științifice pe anul 1967, se pot desprinde câteva aspecte esențiale. În primul rând, la cele șapte colecții și serii existente, se vor adăuga 4 colecții noi: *Popoare, culturi, civilizații*, *Mica enciclopedie*, *Savanți de pretutindeni și Mica bibliotecă etică*. Diversificarea colecțiilor este un fenomen editorial universal, constituind un sprijin eficient pentru cititorii și bibliotecarii în selectarea literaturii preferate.

Colecția *Popoare, culturi, civilizații* va înmănușia lucrări de istorie a culturii și a civilizației diferitelor popoare din toate epocile istorice. Până acum, a apărut monografia *Etruscii* de R. Bloch și vor apărea *Hittitii* de Marg. Riemschneider și *Dacia* (ediția a IV-a) de Vasile Păryan. Această colecție vine în împlinirea marilor cerințe ale publicului pentru lucrări de cultură generală.

În *Mica enciclopedie*, vor intra lucrări de informare științifică de volum mic, pe teme de mare actualitate, într-o tratare accesibilă și nespecialiștilor, cu o informație adusă la zi. Colecția va avea 4 serii: matematică, fizică, chimie, biologie. După *Mecanica pentru toți* și *Coroziunea*, editate recent, vor apărea: *De la structura atomului la reacțiile chimice*, de prof. Al. Ballaban; *Fosforul — un element surprinzător*, de D. Radu și A. Wohl; *Magnetismul*, de M. Rosenberg; *Dialoguri despre matematică*, de prof. A. Renyi, și altele.

După cum reiese și din denumirea ei, colecția *Savanți de pretutindeni* va da posibilitatea publicului larg să cunoască, în linii esențiale, viața și opera marilor personalități care au ilustrat știința românească și universală (George Constantinescu, Dragomir Hurmuzescu, Jean Perrin, Svante Arrhenius, Franklin, Oppenheimer).

În *Mica bibliotecă etică*, sînt programate lucrări de volum mic, pe teme dezbătute de opinia publică, printre care: *Datoria în etica socialistă*, de N. Grigoraș; *Noua etică și activitatea normală*, de P. Apostol; *Etica și sociologia*, de T. Herseni, și altele.

Mult mai intensă se anunță activitatea editurii în domeniul valorificării moștenirii științifice românești. Vor apărea câteva volume de *Scieri alese* din operele unor personalități de seamă ale științei noastre din trecut: A. D. Xenopol, Dimitrie Onciul, P. P. Negulescu, Simion Mehedinți, C. Brătescu, o monografie *Simion Bărnuțiu și două monografii filozofice (Grigore Ureche și Miron Costin)*.

În afara colecțiilor, în acest an, vor fi tipărite lucrări în diverse domenii științifice, orientate spre teme de stringentă actualitate: *Organizarea întreprinderilor industriale*, de I. Haiduc; *Metode de studiere a cererii de consum a populației*, de O. Snaș și C. Florescu; *Metode și modele ale cercetării operaționale*, de A. Kaufman (traducere din limba franceză) etc.

Cîteva titluri pe teme de istorie, unele mai puțin tratate în ultimul timp, vor capta, în mod cert, interesul cititorilor. Printre acestea sînt: *Relații de călătorii și mînturii despre Romînia* (texte ale călătorilor străini din trecutul, care au vizitat Țările Romîne), *Supplex Libellus Valachorum*, de acad. D. Prodan, tratînd despre lupetele romînilor din Transilvania în secolul al 18-lea pentru drepturi naționale și politice, - monografia *Nicolae Titulescu*, de M. Oprea, un volum N. Titulescu — *Discursuri* etc.

În domeniul filozofiei, sociologiei și psihologiei, vor apare: *Metode de anchetă în cercetarea fenomenelor sociale*, de C. A. Moser (traducere din limba engleză); *Democrația și socialismul* de R. Mihailovici; *Introducere în filozofia Orientului antic*, de prof. I. Banu.

Vor apare, de asemenea, o serie de lucrări din domeniul dreptului, printre care o culegere de studii privind statul socialist român, evoluția legislației socialiste etc. În domeniul lingvisticii, sînt de menționat lucrări privind limba română contemporană, ca: *Tendințele actuale ale limbii romîne*, de acad. Al. Graur; *Structura morfologică a limbii romîne contemporane*; *Formarea cuvîntelor în limba română actuală*.

Numeroșii amatori ai cărților de călătorii și explorări vor putea citi: *Cinci luni în Oceanul Indian*, de acad. E. Pora; *Ulendo*, de Archie Carr; *Trampeador*, de A. Arletti; *Aviația submarină*, de G. Rebinoff. Colectia *Pe harta lumii* va oferi cititorilor săi monografiile: *Uruguay, Republica Sudan, Țările Americii Centrale, Filipinele, Republica Arabă Unită*.

Tehnică

Cartea tehnică în 1967

Aproape 200 de titluri, cu un volum de peste 4.300 coli editoriale, sînt cuprinse în planul de apariții al Editurii tehnice pentru anul în curs. Lucrările abordează probleme din principalele ramuri de activitate (metalurgie, construcții de mașină, energetică, electrotehnică, automată, radioelectronică, industrie chimică, chimia țiteiului, industria extractivă, construcții, materiale de construcții, arhitectură, instalații, industria lemnului, industria ușoară, industria alimentară, transporturi), precum și din domeniul științelor de bază ale tehnicii (matematică, fizică, chimie, mecanică).

Temele incluse în plan răspund cerințelor actuale ale producției, ale științei și tehnicii din țara noastră. Printre lucrările din domeniul metalurgiei figurează și *Elaborarea oțelurilor în cuptoare electrice*. Cartea este scrisă de un colectiv cu multă experiență în activitatea de cercetare și de proiectare. Autorii expun stadiul și perspectivele de dezvoltare ale producției de oțel în cuptoare electrice, insistînd, în special, asupra calităților superioare pe care le au aceste oțeluri. Prin felul în care sînt expuse problemele, lucrarea constituie un model de prezentare tehnologică a unor procedee aplicate în practica industrială.

Tot din ramura metalurgiei, se remarcă și traducerea din limba germană a lucrării *Fonta de înaltă calitate*, una dintre puținele cărți existente care tratează complet fontele de turnătorie.

Probleme interesante sînt abordate și în lucrarea *Noulăți în construcția motoarelor cu ardere internă*. Printre altele, ea cuprinde forme și elemente constructive noi, metode de protejare a suprafețelor de răcire ale cămășilor de cilindru, sisteme noi de elanșare între chiulasă și canter, instalații electronice de aprîndere, instalații de protecție și avertizare pentru motoarele Diesel etc.

O altă carte destinată cercetătorilor științifici și inginerilor constructori de mașini este *Manualul de șocuri și vibrații* (traducere din limba engleză), prevăzută să apară în trei volume (volumul al 2-lea va apare în 1968, iar al 3-lea în 1969).

Energetica — o altă ramură de bază a economiei naționale — este și ea bine reprezentată în planul de apariții. Una dintre lucrări, *Orientări actuale în hidroenergetică*, prezintă tendințele de dezvoltare ale hidroenergeticii, rolul, funcțiunile, construcția și exploatarea centralelor hidroelectrice de diferite tipuri, datele caracteristice ale principalelor amenajări hidroelectrice din țară și străinătate. Ediția a 2-a a cărții *Bazele tehnice și economice ale termocicării*, elaborată pe baza analizei

comparative a unui vast material documentar, precum și pe baza experienței proprii a autorului, tratează pe larg problemele termodinamice, energetice și economice ale termoficării, problemele privind necesarul de căldură, structura sistemelor de termoficare, perspectivele termoficării.

Electronica și automatica au devenit astăzi pilonii importanți ai progresului tehnic. Acest aspect se reflectă și în literatura de specialitate. Numai în domeniul automaticii sînt prevăzute să apară circa 20 de titluri (traduse sau originale) destinate proiectanților, cercetătorilor și inginerilor care activează în acest domeniu. Printre acestea se numără: *Elemente de automatizare în industria chimică, Protecția sistemelor de reglare automată, Circuite logice și automatizări secvențiale*. Extinderea utilizării calculatoarelor electronice în diferite sectoare ale economiei necesită o cit mai bună informare a celor care se ocupă de alegerea, exploatarea și proiectarea mijloacelor moderne de calcul. Editura tehnică va tipări trei lucrări de inițiere în domeniul calculatoarelor: *Inițiere în funcționarea și utilizarea calculatoarelor numerice, Inițiere în funcționarea și utilizarea calculatoarelor analogice, Inițiere în programarea calculatoarelor*.

Cadrelor tehnice din domeniul industriei chimice și chimiei petrolului le sînt destinate cărți ca: *Acidul sulfuric și derivații lui, Adevizi sintetici moderni, Hidrofinarea și hidrocracarea*.

Constructorii vor găsi în librării în acest an, printre altele, și titlurile: *Calculul suprafețelor curbe subțiri* (care prezintă într-o formă sintetizată formule, tabele, abace și exemple de calcul utilizate în mod curent în practica construcțiilor), *Metode moderne pentru raționalizarea activității de proiectare și execuție a construcțiilor, Tehnica izolării contra zgomotelor*.

Pentru lucrătorii cu pregătire superioară din alte sectoare ale economiei naționale (industria lemnului, industria ușoară, industria alimentară), vor apărea volumele: *Tehnologia fabricării cherestelei, Mecanizarea transporturilor în întreprinderile din industria ușoară, Manualul inginerului din industria alimentară*. De asemenea, în acest an, va apărea *Dicționarul tehnic englez-român* și se va reedita *Dicționarul tehnic poliglot*, care va cuprinde termeni tehnici din limbile: română, franceză, engleză, rusă, germană, spaniolă.

Și din domeniul matematicii se evidențiază câteva titluri interesante: *Introducere în teoria așteptării* (tratează, pentru prima dată la noi, principalele modele ale teoriei așteptării și aplicațiile lor în economie), *Introducere în fizica matematică, Introducere în programarea automată* (abordează probleme de mare actualitate ale tehnicii moderne).

Pentru muncitorii și tehnicienii din toate ramurile industriale, vor fi editate cărți ca: *Îndrumătorul sudorului, Cartea sonderului de la forajul cu sondeze, Manualul strungarului, Cartea lăcătușului, Cartea electricianului de exploatare din întreprinderile industriale, Cartea muncitorului din industria fibrelor chimice, Procedee moderne de finisare a mobilei*.

În ceea ce privește colecțiile, pe lângă cele cunoscute pînă acum (*Tehnica nouă, Colecția de atelieri, Colecția electricianului, Automatica, Radio și televiziune*), a apărut una nouă *Electronica industrială*. În cadrul ei, vor fi abordate probleme ce interesează, în mod special, pe muncitorii și tehnicienii din laboratoarele de măsurări, din unitățile cu profil electronic și din uzinele dotate cu utilaje echipate cu aparataj electronic.

Petre Mihai

Beltristică

Istrati, Panait. *Opere alese*. Vol. 1—2. Buc., Editura pentru literatură, 1966. Vol. 1. 336 p.; Vol. 2. 336 p.

Întrearea în literatură a autorului tulburătoarei *Chira Chiralina* este legată, într-un fel, de numele lui Romain Rolland, citind o scrisoare găsită „asupra unui disperat care își tăia se bregata”, a fost impresionat ca de o descoperire neașteptată: „Era confesiunea unui nou Gorki al țărilor balcanice”. Romain Rolland îi va atrage atenția asupra forței care sălășluiește în adîncul său, îndemnîndu-l să o concentreze și să o exprime într-o operă. Împlinirea datează din 1921, dar în 1923 apare *Chira Chiralina*, parte integrantă a ciclului *Povestirile lui Adrian Zograti*.

Opera lui Panaït Istrati, care ani de zile a fost cunoscută numai parțial și în versiuni, cel mai adesea necorespunzătoare, este pusă, prin apariția ediției bilingve de *Opere alese*, la dispoziția marelui public. Primele două volume însumează scrierile *Chira Chiralina* și *Moș Anghel*. Prima este alcătuită pe baza întâmplărilor din copilăria scriitorului, rolul de alter-ego jucându-l Adrian Zografi, cel care „va putea să spună că multe lucruri sînt prost făcute de oameni și creator”.

Adrian, ajuns la vîrsta cunoașterii nemijlocite a vieții, își alege ca erou pe Stavru Salepgiul; în povestirea vieții lui, plină de aventuri și atît de bogată în evenimente, se configurează un amplu tablou al Brăilei, cu oamenii și locurile ei: o cunoaștem pe Tîncuța, logodnica lui Stavru, o fată gingașă și plină de sensibilitate, înfruntînd vrăjmășia familiei ei, alături de cel pe care îl iubeste, pe Chira și mama ei, care neputînd evada din închisoarea lor, își justifică dreptul la viață prin trăirea neîngrădită a sentimentelor și pasiunilor, prin vitalitatea lor, toate însă amenințate de o tristă fatalitate. Peregrinările lui Dragomir (îl întîlnim în partea a doua unde Stavru evocă copilăria sa și a surorii sale, Chira) ne dezvăluie o lume pestrată, ou oameni și șireți și perversi ca Nusim-efendi; este lumea pe care Dragomir și Chira n-o înțeleg, care oferă capcane și taie primejdiile. Panaït Istrati manifestă simpatie pentru dezmoștenii soartei, ea și pentru viciile oamenilor. Singura rază de lumină în existența amară a lui Dragomir care-și pierduse mama și sora este atît de umanul Bărba Iani, figură plină de înțelepciune.

Înrudit cu *Chira Chiralina* prin tonul de narație populară, *Moș Anghel* are un caracter mai amplu, sensuri mai lăuntrice. Este format din două povestiri legate, ca într-o cronică, prin două personaje: Adrian, ascultător fidel al întâmplărilor unchiului său Anghel, și Ieremia, episodice în *Moș Anghel* și povestitor și erou în *Cosma*.

Un erou plin de contradicții, de frământări, Anghel va simți tot timpul vieții „mîna neagră a soartei nemiloase”: înșurat cu cea mai frumoasă fată din sat, aceasta îl va dezamăgi prin lenea ei. Apoi își va pierde, rînd pe rînd, copiii și averea. Avînd credința că trăiește urmărît de un destin implacabil, el devine, de fapt, victima unei fatalități de ordin social și biologic. Datorită psihologiei, eroii lui Istrati — Cosma, figură de haiduc, Anghel — se văd situați nu numai în afara societății, dar și a oricărei colectivități umane. Independent de voința lor, vor fi cufundați în infernul vieții moderne capitaliste, reamintindu-și „paradisul pierdut”. În același timp, ei experimentează contradicțiile morale din capitalism, păstrînd psihologia de oameni vechi, sînt simpli, deschiși, dar au și trăsături contradictorii: ascetism și poftă sălbatică după plăcerile vieții, acte de îndrăzneală superbă și compromisuri lașe cu mizeria, ca în cazul lui Anghel care se lasă mîncat de viermi.

Puțini eroi din literatura română se înalță la o asemenea măreție și trufie a gestului lor: sînt tipuri, de inadptabili, îndrăgostiți de adevăr. Perpersicius, cel mai cald comentator al lui Istrati, definește meritul incontestabil al scriitorului, reliefind filonul popular: „A fi înălțat pe eroii oîntecelor noastre bătrînești și din figura schematizată oarecum, ca niște fresce bizantine ale istoriei noastre sociale, a-i fi proiectat în planul epeicilor orientale și homerice — iată ce a izbutit Panaït Istrati, iată originalitatea lui în conspectul literaturii noastre naționale” (*Jurnal de lector*). Povestirile lui Istrati se integrează într-o tradiție a literaturii române, a prozei mîteneste inaugurate de Anton Pann, Nicolae Filimon, continuată de Caragiale și Galaction. Atît în *Moș Anghel*, cît, mai ales, în *Chira Chiralina*, circula un amalgam de naționalități care populează de obicei orașele porturilor, modul lor de viață, moravurile sînt desorise în culori vii.

Un loc aparte îl ocupă, de asemenea, locurile natale, evocate cu un fior liric (Sadoveanu îl caracteriza ca pe „un fecior al acestui pămînt”).

Literatura lui Panaït Istrati, simplă și adevărată, expresie a caracterului național românesc, ne conduce către afirmația lui Camil Petrescu: „Opera lui Panaït Istrati e sortită multor veacuri”.

Aurora Pirvu

Perpessicius. Opere. Vol. 1. Buc., Editura pentru literatură, 1966. 320 p.

Activitatea maestrului Perpessicius, întinzându-se pe o perioadă de jumătate de veac, impresionează prin extensiune și profunzime. Aparținând strălucitei generații de cărturari care a exercitat o adâncă iniuriere asupra dezvoltării literaturii românești moderne, Perpessicius și-a înscris numele în domenii variate pe un registru vast, punând temelii solide muncii de cercetare și de valorificare științifică a patrimoniului nostru cultural. Dacă ar fi să cuprindem într-o formulă sintetică trăsăturile dominante și sfera de preocupări ale acestei proeminente personalități, am cita următoarele cuvinte scrise de Pompiliu Constantinescu, cu prilejul apariției primului volum al monumentalei ediții *Eminescu*: „D. Perpessicius a aliat în munca sa de ani, de bucurii secrete și de deznădejdi înăbușite, alternând într-un ritm compensator pe cercetătorul sirguincios și disciplinat de texte, pe eruditul istoric literar, pe criticul entuziast și lucid și pe poetul care nu l-a lăsat să ațipească printre aridități migăloase”. Savantul este totodată un inspirat al muzelor, transpunând în creația sa poetică vibrațiile unui suflet pasionat. Atras de curentul simbolist, tânărul student propoște în cenaclul revistei *Viața nouă*, condus de profesorul său de filologie, Ovid Densusianu și, încurajat de acesta, trimite la Iași o poezie intitulată *Miriapodul* și iscălită cu pseudonimul Pandara. Adevăratul debut însă este fixat de poet abia în 1915 când sub alt pseudonim, Perpessicius, se adresează revistei *Cronica* a lui Tudor Arghezi și Gala Galaction, unde i se publică poema *Ad Provinciales, meum in Gretchen amore, spernentes*.

Cele două culegeri, *Scut și targă* (1926) și *Itinerar sentimental* (1932), dezvoltate iubitorului de poezie cristalizarea artistică a două mari teme care izvorăsc din experiență proprie: războiul și dragostea. „Biografică prin excelență, cum e, de altminteri, de la natură poezia lirică, ea a reținut din existența mea și din ambianța internațională acele detalii și acele ecouri predestinate aceluiași arc de interferență” (*Cuvint înainte la Opere*, volumul 1, Editura pentru literatură, 1966). Freamătul romantic se grefează pe o structură de tip clasic și din îmbinarea acestor două planuri se făurește o sinteză clasică cu un timbru original. Deși exprimă reflectările psihice ale faptelor trăite, poetul cenzurează efluviile sentimentale, având capacitatea de a întoarce durerea în ironie și suferința într-o concluzie filozofică de nuanță horatiană, dobîndind o anumită detașare de esență clasică, una din cele mai pregnante componente ale liricii sale. „Poezia noastră s-a altăit în și a crescut din stricta realitate, pe care n-a dramatizat-o și peste care i-a plăcut să picure un strop din acea nepăsare horatiană, împăcată cu destinul și înflorită de zîmbet sau de o reminiscență mitologică”.

În *Scut și targă*, poetul notează într-un fel de jurnal la zi avaturile războiului pe care le-a cunoscut ca participant activ pe meleagurile dobrogene. Apele Dunării, asemenea cu ale Styxului, poartă șlepurile întesate cu soldați „Spre tărîmul de-a pururi al tristei Proserpine” (*Pe Styx*). Amintirile femeii iubite alternează cu spaima și moartea semenilor întrerupe traiectoria gândurilor. Corturile par „crini săditi de lună cu guna pe morminte”. O dată cu eroii „căzuți în tină” se stîng și florile cosite de mitraliere. „Singură în tot ouprinsul, flora stelelor polare, / Înflorind spontan din ghiolul de argint ca dintr-o seră, Scutură multiple jerbe și coroane înverire / Peste flori și peste oameni secerati de mitralieră (*Flora stelelor polare*).

Scutul este părăsit pentru o targă și eroul rănit, transportat din spital în spital, încearcă să alunge obsesia morții. Atmosfera de iad a frontului pălește pentru a deveni mai actuală o altă imagine, a unui „lîntîrim pe care l-a năpădit uitarea”. Doar în anumite zile ale lunii tristele saloane devin „vesele muzee” cu prilejul vizitelor princiare, care încep cu o lecție de anatomie și sfîrșesc cu recitaluri de vioară (*Mater Dolorosa*).

În cea de-a doua culegere, *Itinerar sentimental*, accentul cade pe latura eroică. Poetul cultivă notația — confesiune, descripția făcînd bună casă cu înregistrarea seismogramelor sentimentale. Adesea versurile ancorează în domestic, sugerînd liniile melodice ale unei conștiințe împăcate cu sine însăși. Este o poezie intimistă, delicată și reținută în care tristețile și bucuriile sînt exprimate în surdina ca, de exemplu în *Catrene circumstanțiale*: „Ai dormit cu capul pe inima-mi, ce plină / De-alta fericire ritmează în odaie, / Că-ar vrea să te deștepte în aria-i divină: / Dar, vai! tu dormi într-una, ca pruncul după baie” sau în *Interior în lipsa ta*:

„În vatră focu-și pierde căldura de pomană;/ Absența ta-î prezentă și doare ca o o rană/ Deschisă-adinc; pe care nici somnul n-o pansează...”

Orașului natal, Brăila, din care Perpessicius „a evadat” acum o junătate de veac, îi sînt dedicate ultimele poeme dintr-un proiectat ciclu de *Provinciale*. Revederea locurilor copilăriei și adolescenței permite maestrului să reînvie trecutul, apelînd la amintirile eliberate de memoria afeolivă și la asociațiile divrești, pe care cultura sa clasicistă le favorizează, unite într-o evocare de un farmec unic.

Elena Savu

Țepeneag, Dumitru. *Exerciții*. Buc., Editura pentru literatură, 1966. 128 p.

În schițele adunate în volumul de debut al tînărului Dumitru Țepeneag amănuntul semnificativ alternează cu descripția peisagistică. Un notabil spirit de observație prezidează actul creației, îndreptat nu atît asupra aspectelor exterioare ale manifestărilor umane, cît asupra zonelor profunde al sufletului. Remarcăm, de la început, strădania lui Țepeneag de a adopta o modalitate potrivită conținutului, fiind transparentă înclinația spre proza de sugestie. O stare poetică majoră, învădînd conștiința eroului, se perpetuează nu numai în ceasurile de veghe, dar și în vis. Ilustrativă este schița *Arie pentru trompetă*. Obosit, obsedat de boala soției, trompetistul se îndreaptă spre casă. Vremea este ploioasă, drumul cu băltoace și în urechi îi țiuie o melodie tristă. Neavînd curajul să privească pe bolnavă, adoarme în fotoliu. Aceeași stare domină și în vis: împotriva voinței lui trebuie să ointe la trompetă dansuri moderne pentru ca tinerii înfrînși pe un pod să se zbuguiască. Apariția păsării vinete, ocolită de toate viețile pămîntului, chiar și de „umbrele hidoase cu gheare și botură” îl înspăimîntă. O dată cu zorile, se trezește și este fericit să constate că soția lui doarme liniștită.

Oamênii devin mici în momentul în care existența lor nu mai are însemnătate pentru cei apropiați și redobîndesc dimensiunile normale cînd nu se mai întepune nimeni pentru a deforma optica celor în cauză. Oîteodată, revenirea are loc prea tîrziu, resursele sufletești ale celui rănit fiind cheltuite (*Confidențe*). Simbolic este și titlul schiței *Aripi și roși*. Tînărul lăcătuș, îndrăgostit de o muncitoare din aceeași fabrică, nu îndrăznește să-și mărturisească sentimentele. Costică însă, cu teoriile lui că „toate fețele sînt la fel” și că „nu-ți trebuie decît pantaloni și un motor” ca să le îndupleci, smulge cu brutalitate ceea ce socotește că i se cuvine.

Universul infantil ne este dezvăluit într-o seamă de schițe pline de viață și lumină, în care datele realității se interferează cu elemente de basm. Bătrînul din parcul orașelului, cu ochii mari, „albaștri și reci”, meșterînd aripi de toate culorile, atrage pe copii în jurul lui (*Amintire*). Băiețelul joacă rolul lui Făt-Frumos hotărît să pedepsească balaurul. Abolirea monarhiei este relatată de cei mari ca un fragment de poveste. Adunîndu-se mulțimea, pămîntul a început să se clatine, castelul „a prins să tremure”, orologiile să bată „ca niște inimi speriate”, iar regele „spîn și fon” a căzut din turn (*Balaurul*). Copiii se joacă „de-a indienii”, string castane ca să le schimbe pe bricege și trag în păsărele cu pnaștia (*Porumbela*).

Schițele lui Dumitru Țepeneag, presărate cu imagini plastice, cu comparații sugestive, sînt adevărate instantanee în care elementele descriptive (tumulul străzilor, mișcarea din parc, jocurile copiilor) — așa cum spuneam la început — se integrează investigației întreprinse de scriitor. Se configurează o lume în care întîietatea nu are faptul în sine, ci proiecția lui în conștiință. Influențat în mod vizibil de opera kafkiană, Țepeneag tinde să se îndepărteze de formulele tradiționale, aspirînd să-și apropie o modalitate de expresie corespunzătoare viziunii sale artistice și căutărilor înnoitoare.

E. S.

4 APRILIE 1945 — *Eliberarea Ungariei de sub jugul fascist. Sărbătoarea națională a poporului ungar.*

11 APRILIE — Ziua internațională a foștilor deținuți, deportați și inter-nați politici antifasciști.

12 APRILIE — Se împlinesc 510 ani de la urcarea lui ȘTEFAN CEL MARE pe tronul Moldovei (1457).

12 APRILIE — 55 de ani de la nașterea (1912) lui CONSTANTIN BURCĂ, militant al mișcării muncitorești din țara noastră, erou al războiului antifascist din Spania (m. 1936).

14 APRILIE — 45 de ani de la moartea (1922) lui LEONTE FILIPESCU, militant de seamă în mișcarea muncitorească din România (n. 1895).

APRILIE 1964 — Între 15 și 22 aprilie, a avut loc Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. care a adoptat *Declarația cu privire la poziția Partidului Comunist Român în problemele mișcării comuniste și muncitorești internaționale.*

15 APRILIE — 50 de ani de la moartea (1917) medicului CĂLIN OTTOI, militant în mișcarea muncitorească din România (n. 1886).

18 APRILIE — 75 de ani de la nașterea lui Boleslaw Bierut, militant de seamă al mișcării muncitorești poloneze.

21 APRILIE — 85 de ani de la moartea (1882) lui VASILE CONTA, filozof materialist român, promotor al evoluționismului și ateismului (n. 1845).

22 APRILIE 1870 — S-a născut V. I. Lenin.

22 APRILIE — 70 de ani de la moartea (1897) lui ION GHICA, om politic, economist și scriitor român (n. 1816).

Vezi: Revista bibliotecilor, 19, nr. 6, iun 1966, p. 384.

24 APRILIE — Ziua internațională de luptă a tineretului împotriva colonialismului, pentru coexistența pașnică.

27 APRILIE — 5 ani de la sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale consacrată încheierii cooperativizării agriculturii (27—30 aprilie 1962).

27 APRILIE — 30 de ani de la moartea (1937) lui ANTONIO GRAMSCI, militant de seamă al mișcării muncitorești italiene și internaționale (n. 1891).

Vezi: Revista bibliotecilor, 18, nr. 12, dec. 1965, p. 764.

În luna aprilie, se împlinesc 320 de ani de la moartea (1647) lui GRIGORE URECHE, unul dintre primii croniciari români (n. 1590).

Ureche, Grigore. *Letopiseșul Țării Moldovei*. De când s-au desclecat țara și de cursul anilor și de viața domnilor care scrie de la Dragoș Vodă până la Aron Vodă. Editura tineretului, 1961. 132 p.

APRILIE 1949 — Se formează primele detașamente de pionieri din Republica Socialistă România.

În aprilie, se împlinesc 175 de ani de când ROUGET de L'ISLE compune „La Marseillaise”, care a devenit imnul oficial al Franței (1792).

1 MAI — ZIUA SOLIDARITĂȚII INTERNAȚIONALE A CELOR CE MUNCESC.

2 MAI — Ziua tineretului din Republica Socialistă România.

5 MAI 1818 — S-a născut KARL MARX.

7 MAI — 30 de ani de la moartea (1937) scriitorul român GEORGE TOPÎRCEANU (n. 1886).

Topîrceanu, George. *Balade vesele și triste și alte poezii*. Editura pentru literatură, 1956. 416 p. (Biblioteca pentru toți, 63).

Vezi: Revista bibliotecilor, 18, nr. 12, dec 1965, p. 767.

8 MAI 1921 — CREAREA PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN.

Ceaușescu, Nicolae. *Partidul Comunist Român — continuator al luptei revoluționare și democratice a poporului român, al tradițiilor mișcării muncitorești și socialiste din România*. Expunere la adunarea festivă organizată cu prilejul aniversării a 45 de ani de la crearea Partidului Comunist Român — 7 mai 1966. Editura politică, 1966, 88 p.

9 MAI — 90 de ani de la proclamarea independenței de stat a României (1877).

9 MAI 1945 — *Capitularea Germaniei hitleriste. ZIUA VICTORIEI*

9 MAI 1945 — *Eliberarea Cehoslovaciei de sub jugul hitlerist. Sărbătoarea națională a poporului cehoslovac.*

12 MAI — 80 de ani de la nașterea (1887) lui KÖBLÖS ELEK, militant de seamă în mișcarea muncitorească din țara noastră (m. 1937).

14 MAI — 10 ani de la moartea (1957) lui CAMIL PETRESCU, scriitor, publicist și eseist român (n. 1894).

Petrescu, Camil. *Bălcescu*. Editura tineretului, 1961. 276 p. (Biblioteca școlară, 22).

Petrescu, Camil. *Caragiale în vremea lui. E.S.P.L.A.*, 1957. 200 p.

Petrescu, Camil. *Nuvele*. E.S.P.L.A., 1956. 232 p.

Petrescu, Camil. *Opinii și atitudini*. Editura pentru literatură, 1962. 585 p.

Petrescu, Camil. *Papuclada*. Editura tineretului, 1966. 224 p.

Petrescu, Camil. *Patul lui Procust*. Editura pentru literatură, 1963. 418 p.

Petrescu, Camil. *Teatru*. (Bălcescu, Cărașgiale în vremea lui). Editura tineretului, 1968. 343 p.

Petrescu, Camil. *Teatru*. Vol. 1—2. Editura pentru literatură, 1964. Vol. 1. 456 p.; Vol. 2. 519 p.

Petrescu, Camil. *Teatru*. Vol. 1—4. E.S.P.L.A., 1957—1959. Vol. 1. 1957. 466 p.; vol. 2. 1957. 435 p.; vol. 3. 1958. 368 p.; vol. 4. 1959. 271 p.

Petrescu, Camil. *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*. Vol. 1—2. Editura pentru literatură, 1965. Vol. 1. 284 p.; vol. 2. 208 p.

Petrescu, Camil. *Un om între oameni*. Vol. 1—5. Editura pentru literatură, 1962. Vol. 1. 400 p.; vol. 2. 560 p.; vol. 3. 512 p.; vol. 4. 384 p.; vol. 5. 304 p. (Biblioteca pentru toți, 125—129).

Etvin, B. *Camil Petrescu, Studiu critic*. Editura pentru literatură, 1962. 264 p.

15 MAI 1848 — A avut loc la Blaj istorica adunare de pe Cimpia Liberății.

21 MAI — 75 de ani de la moartea (1892) lui GRIGORE COBĂLCESCU, geolog și paleontolog român (n. 1831).

22 MAI — 10 ani de la moartea (1957) lui GEORGE BACOVIA (pseudonimul lui G. Vasiliu), poet român (n. 1881).

Bacovia, George. (Gheorghe Vasiliu). *Plumb. Versuri*. Editura pentru literatură, 1966. 100 p.

Bacovia, George. *Versuri*. Editura tineretului, 1966. 263 p. (Biblioteca școlară, 131).

Vezi: Revista bibliotecilor, 19, nr. 9, sep 1966, p. 568.

22 MAI — 145 de ani de la nașterea (1822) scriitorului român GHEORGHE ȘION (n. 1822).

Șion, Gheorghe. *Patrie și libertate. Din poezia anilor 1840—1880*. Vol. 2. E.S.P.L.A., 1958. 316 p. (Biblioteca pentru toți).

25 MAI — 50 de ani de la moartea (1917) compozitorului român IACOB MUREȘIANU (n. 1857).

26 MAI — 90 de ani de la apariția ziarului *Socialistul*, unul dintre primele organe de presă ale mișcării muncitorești din țara noastră (1877).

27 MAI — 75 de ani de la moartea (1892) lui CONSTANTIN OLCESCU, militant în mișcarea muncitorească din România (n. 1855).

— 50 de ani de la asasinarea (1917) lui MAX VEXLER, luptător pentru cauza clasei muncitoare din țara noastră (n. 1870).

31 MAI — 150 de ani de la nașterea (1817) lui GEORG HERWEGH, poet revoluționar german (m. 1875).

1 IUNIE — Ziua internațională pentru apărarea copilului.

1928 — În luna iunie, a avut loc Congresul al IV-lea al P.C.R.

1 IUNIE — 25 de ani de la moartea (1942) scriitorului ceh B. VANČURA (n. 1891).

3 IUNIE — 45 de ani de la moartea (1922) scriitorului român DUILIU ZAMFIRESCU (n. 1858).

Zamfirescu, Duiliu. *Scriseri alese*. Vol. 1. (Spre mare). Editura pentru literatură, 1962. 350 p. (Biblioteca pentru toți, 111).

Zamfirescu, Duiliu. *Scriseri alese*. Vol. 2. (Viața la țară, Tănase Scatiu). Editura pentru literatură, 1962. 296 p. (Biblioteca pentru toți, 112).

Zamfirescu, Duiliu. *Poezii și nuvele*. Editura tineretului, 1961. 224 p. (Biblioteca școlară, 5).

Zamfirescu, Duiliu. *Viața la țară, Tănase Scatiu, în război*. Editura pentru literatură, 1965. 447 p.

5 IUNIE — 35 de ani de la apariția, din inițiativa P.C.R., a revistei *Bluze albastre* redactată de ALEXANDRU SAHIA (1932).

9 IUNIE 1848 — Adunarea de la Islaz a adoptat proclamația întocmită de NICOLAE BĂLCESCU. Acest fapt a marcat începutul revoluției în Țara Românească.

11 IUNIE 1948 — Marea Adunare Națională a votat legea naționalizării principalelor mijloace de producție.

12 IUNIE — 70 de ani de la nașterea (1897) lui MARIN TIMOTEI, militant în mișcarea muncitorească din România (m. 1937).

18 IUNIE — 85 de ani de la nașterea (1882) lui GHIORGHI DIMITROV, militant de seamă al mișcării muncitorești bulgare și internaționale (m. 1949).

20—25 IUNIE 1960 — Au avut loc lucrările celui de-al VIII-lea Congres al P.C.R.

26 IUNIE — 40 de ani de la moartea (1927) lui VASILE PĂRVAN, istoric și arheolog român (n. 1882).

28 IUNIE — 100 de ani de la nașterea (1867) lui LUIGI PIRANDELLO, dramaturg și prozator italian, laureat al Premiului Nobel (m. 1936).

Vezi: Revista bibliotecilor, 19, nr. 9, sep 1966, p. 568.

30 IUNIE 1848 — ANA IPĂTESCU conduce acțiunea populară de eliberare a guvernului revoluționar, arestat în urma unui complot al boierimii

PROFILUL COLECȚIILOR BIBLIOTECII

Colecțiile bibliotecii sau fondurile bibliotecii — cum sînt mai frecvent denumite publicațiile (cărți, reviste, ziare etc.) de care dispune aceasta — constituie unul din factorii hotărîtori care-i determină întreaga activitate, o premisă în realizarea obiectivelor pe care și le propune fiecare bibliotecă. Precizăm că nu orice fond de carte reprezintă o colecție. Caracterul de colecție al fondurilor bibliotecii îl conferă faptul că ele sînt constituite în timp, în mod sistematic, potrivit unui plan, și formează un tot întreg, implinit, nu în sensul numeric, ci al cuprinderii lucrărilor celor mai reprezentative, mai valoroase din toate domeniile cunoașterii umane.

Constituirea colecțiilor reprezintă un proces mai îndelungat, rod al completării curente, al achizițiilor de la an la an, ca și al eliminării treptate a acelor publicații care nu mai corespund din punct de vedere al conținutului, ori sînt deteriorate fizic, din cauza circulației lor intense. În bibliotecile la care ne referim — biblioteci de cultură generală mici și mijlocii — completarea se face, în primul rînd, pe baza producției editoriale curente selectîndu-se cele mai valoroase lucrări, în raport cu profilul colecțiilor acestor biblioteci. Această selecție are deci în vedere cerințele cititorilor, actualitatea publicațiilor, valoarea lor informativă sau artistică, așa cum vom arăta mai detaliat în continuare.

Calitatea colecțiilor, structura lor tematică, numărul total al volumelor, numărul exemplarelor dintr-un titlu, nivelul de tratare a problemelor, limba în care sînt scrise și chiar forma editorială a publicațiilor, particularizează și concretizează profilul fondurilor bibliotecii, nuantează completarea lor curentă și de perspectivă. În linii generale, ceea ce orientează creșterea colecțiilor este în primul rînd profilul bibliotecii, așa cum este el stabilit în regulamentul de organizare și funcționare al acesteia. Am arătat în altă parte* că profilul bibliotecii determină fizionomia colecțiilor sale, precum și limitele acestei determinări; tot acolo am schițat cadrul în care se formulează un profil al completării colecțiilor, profil distinct, diferențiat, pentru fiecare bibliotecă, luată ca unitate individuală. Să vedem care sînt coordonatele acestui profil în cazul diferitelor biblioteci, ce anume criterii vor trebui să ne conducă, în constituirea, în reînnoirea și îmbogățirea colecțiilor.

Tipul de bibliotecă (publică, școlară, sindicală) cu funcțiile sale permanente, obiectivele imediate și de perspectivă, determină cadrul general, în limitele căruia urmează să-și constituie colecțiile fiecare unitate dintr-o categorie sau alta. Aceste prime criterii, de bază, ale constituirii și ulterior, ale completării colecțiilor acționează în selecția acelor publicații care reprezintă fondul comun, specific pentru o anumită categorie de biblioteci, ceea ce duce la diferențierea profilului fondurilor pe tipuri de biblioteci determinînd „factorul comun” al colecțiilor tuturor unităților care aparțin unui anume tip. Profilul, structura colecțiilor din bibliotecile școlare — așa cum ar trebui să arate aceste colecții — demonstrează foarte elocvent cele de mai sus. Avînd funcția de auxiliar al procesului de instruire și educare a elevilor în școală, aceste biblioteci își constituie colecțiile plecînd de la cerințele programului de învățămînt și ale muncii de educare comunistă a tinerei generații. Ca atare, colecțiile din bibliotecile școlilor generale, de exemplu, pot fi identice, într-o mare proporție pe întreg teritoriul țării. Pentru anumite categorii de publicații din colecțiile lor, lucrurile nu se prezintă altfel, nici în cazul bibliotecilor publice sau sindicale. Așa, de pildă, plecînd de la obiectivele pe care și le propun, de a

*) Păpucică, M. *Considerații asupra profilării bibliotecilor*. Revista bibliotecilor 19, nr. 10, oct. 1966, p. 577—582.

populariza larg în rândul oamenilor muncii ideologia marxist-leninistă, documentele de partid și de stat, de a contribui la educarea comunistă a cititorilor și la creșterea nivelului lor cultural-științific, fondul de publicații social-politice, beletristice sau de popularizare a științei va fi în bună măsură, același la toate bibliotecile comunale, sătești sau în bibliotecile sindicale mai mici. Aceste considerente constituie, de altfel, raliunea cataloagelor tip, ghiduri prețioase printre altele, în orientarea completării colecțiilor.

În constituirea unor colecții cât mai armonioase și mai adecvate profilului bibliotecii, intervin însă și alte criterii, tot atât de importante, care, spre deosebire de cele amintite mai sus, individualizează, nuanțează, introduc note specifice, în configurația generală a fondului de publicații, diferențiind colecțiile de la unitate la unitate, chiar în cadrul aceleiași tip de bibliotecă. Aceste criterii pornesc de la studierea atentă și continuă a cerințelor cititorilor, a nevoilor de lectură și de studiu ale populației, ale colectivității pe care o deserveste biblioteca. Aceasta începe cu o cunoaștere mai adâncă a publicului cărui biblioteca i se adresează, cu consultarea datelor statistice ce se află la Sfatul popular, la comitetul sindicatului, în concluziile unor anchete sociologice etc. și care ne furnizează informații referitoare la numărul total al populației sau al salariaților și membrilor lor de familie — priviți ca cititori efectivi sau potențiali — la componența acestora după vîrstă, sex, pregătire culturală generală, calificare tehnică, profesii, ocupații în afara muncii profesionale etc. Dar această informare este încă generală; ea va fi întregită de investigația bibliotecarului înăuntrul colectivității, astfel încît să obțină pe lîngă cunoașterea proporțiilor între numărul copiilor, tinerilor și adulților, a numărului de femei și bărbați, a profesiunilor exercitate, și alte date referitoare la cadrul general cultural (antrenarea oamenilor în activitatea căminelor culturale sau cluburilor, frecventarea altor biblioteci, a cinematografului, timpul pe care-l dedică radioului, televiziunii, sportului etc.), să cunoască îndeaproape condițiile de viață locale, obiceiurile, tradițiile, ritmul de lucru, preocupările și aspirațiile, gusturile și preferințele oamenilor. Abia după ce acestea ne vor fi bine cunoscute prin contactul direct cu oamenii, vom putea încheia formularea profilului colecțiilor bibliotecii. Chiar o dată stabilit, nu trebuie să uităm că acest profil este dinamic, în mișcare, (într-un ritm mai viu sau mai lent), ca și colectivitatea pe care o slujește biblioteca. Pe aceste baze vom putea trece la analiza fondurilor de publicații existente în bibliotecă și apoi la prefigurarea completării curente a colecțiilor, stabilind care anume domenii și în ce grad ne vor preocupa; profilul enciclopedic pe care îl are orice bibliotecă de cultură generală nu înseamnă deci altceva decît că ea va cuprinde o varietate de cărți tratînd subiecte din domenii diferite în raport cu varietatea intereselor și gusturilor cititorilor, pe care biblioteca urmează să-i atragă și să-i păstreze. Se înțelege că diversitatea de interese și de gusturi ale cititorilor bibliotecii va fi luată în considerație în situația în care cerințele acestora reprezintă cazuri de oarecare generalitate și nu de unicitate. Cererile (referitoare mai frecvent la literatura profesională și la cursuri ori manuale necesare celor care urmează învățămîntul fără frecvență etc.) — absolut personale și întîmplătoare, urmează a fi satisfăcute prin împrumutul interbibliotecar. În același timp, diversitatea cerințelor cititorilor nu va putea influența structura tematică generală, echilibrul intern, proporția diferitelor categorii și domenii de cunoștințe, pe care le oglindește colecțiile bibliotecii. Referindu-ne la componența colecțiilor, în linii generale, proporția publicațiilor dintr-un domeniu sau altul — fără ca aceasta să fie considerată o schemă absolută, ci numai orientativă — este următoarea:

Literatura propriu-zisă, beletristică, are cea mai mare pondere, atât în biblioteca publică și sindicală (45%—50%) cît și în biblioteca școlii generale (60%—70%). Existența în proporții dominante, atât ca număr de volume, cît și ca număr de titluri a beletristicii în colecțiile bibliotecilor de cultură generală este firească și explicabilă prin interesul general pentru cartea literară, pentru creația clasicilor literaturii române și universale, ca și a scriitorilor contemporani români sau străini, în funcție de specificul (gradul) școlii.

În constituirea colecțiilor bibliotecii, un anumit echilibru trebuie urmărit chiar în cadrul beletristicii. Este bine să stabilim în limite orientative, cîte procente vom rezerva prozei, cîte poeziei, dramaturgiei și altor genuri și cîte literaturii pentru tineret etc. Bibliotecile publice trebuie să tindă la procurarea lucrărilor celor mai reprezentative din literatura națională și universală, clasică și contemporană. Bibliotecile

școlare își procură literatura beletristică în conformitate cu recomandările programei de învățământ.

Literatura pentru copii va reprezenta singură 15%—20%, din colecțiile bibliotecii publice fiindcă se adresează unei categorii de cititori care reprezintă o parte apreciabilă din populația comunei sau orașului și mai ales a populației atrasă de bibliotecă. Într-o bibliotecă sindicală din cadrul unei uzine această literatură va reprezenta mai puțin, aici părinții fiind cei care ar putea alege o carte și pentru copiii lor, fie întâmplător, fie pentru că în preajma uzinei sau a docuinței lor nu se află o bibliotecă publică. În acest din urmă caz — pe care bibliotecarul va fi trebuit să-l observe — în profilul completării, literatura destinată copiilor va putea ocupa un loc mai mare (în nici un caz peste limitele arătate mai înainte).

Publicațiile din domeniul științelor sociale (filozofie, politică, economie politică, istorie etc.) constituie 10%—12% din colecțiile bibliotecilor publice și sindicale; numărul volumelor din această categorie este ceva mai redus în cazul bibliotecilor școlare.

Selectia judicioasă a literaturii social-politice destinată bibliotecilor publice și sindicale, frecventate de o mare masă de oameni ai muncii, are o importanță covârșitoare pentru aportul acestor institutii de cultură la propagarea învățaturii marxist-leniniste, la popularizarea hotărârilor, indicațiilor și documentelor partidului, la educarea comunistă a maselor, la informarea lor asupra actualității politice și economice din țara noastră și de pretutindeni.

Partea cea mai importantă, nucleul publicațiilor din acest domeniu îl formează operele clasice ale marxism-leninismului, documentele Congresului al IX-lea și ale plenarelor C.C. al P.C.R. ulterioare congresului, lucrările despre istoria P.C.R. și a mișcării muncitorești și revoluționare din România, manualele de nivel mediu și de popularizare, de filozofie și economie politică, anumite lucrări de economie agrară (în cazul bibliotecilor comunale sau sindicale din G.A.S., S.M.T.) de economie industrială (mai ales în bibliotecile sindicatelor din uzine și fabrici), cursurile pentru învățământul politic din ultimul an și pentru anul în curs etc.

Legate direct de munca politică de masă, selecția (și achiziționarea) celor mai multe publicații social-politice din bibliotecile mici și mijlocii (documentele de partid și de stat, literatura destinată învățământului de partid, alte publicații al căror scop este informarea politică a maselor) trebuie să aibă în vedere, în primul rând actualitatea lor. Aceasta se referă atât la achiziționarea, imediat după apariție, a acestor lucrări, cât și la scoaterea din circulație a literaturii depășită de timp, de evoluția vieții politice.

Știința și tehnica sînt azi preocupări pentru fiecare. Iată de ce publicațiilor din această sferă, le va fi acordată atenția cuvenită în completarea colecțiilor. În cazul literaturii tehnice, profesionale diferențierea va fi mai subtilă de la o bibliotecă la alta. În bibliotecar dintr-o bibliotecă sindicală va urmări în mod special achiziționarea literaturii de popularizare și de nivel mediu destinată muncitorilor și tehnicienilor, în conformitate cu profilul întreprinderii, profil care se diferențiază între limite extrem de largi: de la întreprinderea de filatură, la uzina metalurgică sau de la fabrica de confecții la minele de cărbuni. În cazul bibliotecilor publice acest principiu va trebui înțeles astfel: cu cît o carte este mai de specialitate, cu atît ea va fi exclusă la alegere dacă în rîndul cititorilor sau în colectivitatea pe care o deserveste, nu există decît în mod excepțional, un interes pentru ea. În schimb, în orice bibliotecă, fie sindicală, fie publică își pot găsi cititorii cărți de popularizare a tehnicii în general, de istorie a tehnicii, dar și cărți care tratează despre tehnica menajeră, despre fotografiere, despre automobilism etc. Literatura tehnică va trebui să reprezinte 5%—10% din totalul publicațiilor.

În același mod se pune problema cărții agrozootehnice, pentru bibliotecă comunală sau satească, care atinge 10%—12% din totalul colecțiilor acestui tip de bibliotecă. Și dacă această proporție se menține, în linii generale, aceeași într-o bibliotecă comunală dintr-o localitate de șes, ori dintr-un sat de munte sau de deal, lucrările ca atare, tematica urmărită, vor fi diferite în funcție de profilul producției cooperatived agricole, al specificului culturilor de plante, creșterii vitelor etc. Și în acest caz exemplele de mai sus prezintă situații extreme: între aceste limite există diferențieri din ce în ce mai sensibile, determinate de specializarea producției în C.A.P. și G.A.S. de zonarea agriculturii în funcție de condițiile pedoclimatice etc. Așadar domeniile tehnicii și agrotehnicii vor fi în atenția bibliotecarului sub un îndoit aspect: lucrări de informare-popularizare și lucrări de specialitate, necesare perfecționării profesionale. Cele din prima categorie pot fi achiziționate

în toate bibliotecile în proporție de 2/5 din totalul acestor domenii, cu eventuale ușoare diferențieri locale, circa 3/5 revenind celorlalte, lucrărilor de specialitate și această diferențiat de la bibliotecă la bibliotecă, în funcție de profesia oamenilor pe care îi deserveste. Aceasta se referă, bineînțeles la bibliotecile publice și sindicale.

Literatura de popularizare a științei, interesând oameni de toate vârstele și profesiile, cu o pregătire școlară mai mică sau mai mare, trebuie să-și găsească locul în colecțiile bibliotecilor amintite (inclusiv în bibliotecile școlare) în proporții de 10%—15%. Aceste publicații duc nemijlocit la ridicarea nivelului de cunoștințe a maselor, la însușirea fundamentată a concepțiilor materialiste, despre lume și viață, la înlăturarea superstițiilor, credințelor mistice. Lucrările referitoare la diferite ramuri de cunoștințe trebuie să fie prezente într-o proporție corespunzătoare. O atenție mai mare se impune în achiziționarea lucrărilor de informare generală de genul enciclopediilor, dicționarelor pe domenii, lexicoanelor, manualelor, bibliografiilor, ghidurilor, atlaselor, lucrărilor de sinteză etc. Celorlalte domenii (muzică, arte plastice, sportului și jocurilor etc.) li se vor acorda aceeași atenție, chiar dacă ponderea lor în structura generală a colecțiilor este mai mică. Proporțiile în care vor fi achiziționate sînt de stabilit în funcție de cunoașterea gusturilor oamenilor, acțiunii exercitate de alte biblioteci — dacă există — de alte instituții culturale, de interesul și curiozitatea suscitată de mijloacele moderne, audio-vizuale, de informare.

Pe lângă structura tematică, în afara conținutului publicațiilor, un criteriu despre care se vorbește mai puțin în constituirea și completarea colecțiilor bibliotecilor este genul, tipul de carte urmărit. Ne referim aici la caracteristicile editoriale ale publicațiilor: mod de tratare (accesibilitate, stil, nivel), destinație (pentru specialist, muncitor, student, elev ș.a.m.d.). Din acest punct de vedere este necesară cunoașterea mai în amănunțime a caracteristicilor diferitelor tipuri de lucrări, colecții, ediții. Întrebarea, către care tip de ediție ne vom adresa, este mai importantă decît pare la prima vedere. Este fundamental ca bibliotecarul, cu un acut simț de bun gospodar, să asigure ponderea lucrărilor în ediții convenabile bibliotecii sale, ținînd seama de posibilitățile materiale ale acesteia. Iată de ce colecțiile pentru buzunarul oricui sînt convenabile și bibliotecii de cultură generală mică și mijlocie. Numai în felul acesta se va putea obține un număr de titluri și de exemplare (unde este cazul) suficient ca să satisfacă cerințele. Programul nostru editorial oferă colecții numeroase care au un preț foarte convenabil; de altfel în general cantea, la noi, este ieftină. Dar tocmai acest fapt nu trebuie să-l facă pe bibliotecar să uite că bugetul său trebuie folosit cu chibzuială. În domeniul beletristicii, Editura pentru literatură, oferă cîteva colecții foarte potrivite bibliotecilor mici și mijlocii: *Biblioteca pentru toți*, *Luca-fărul*, *Romane de ieri și de azi etc.*; Editura tineretului: *Lyceum*, *Cele mai frumoase poezii*, *Culezătorii*, *Oameni de seamă etc.*; Editura politică: *Biblioteca marxist-leninistă*, colecțiile pentru învățămîntul de partid de la orașe și sate, *Mica enciclopedie economică* ș.a.; Editura științifică: *Orizonturi*, *Cunoștințe folositoare*, *Enciclopedia de buzunar*, *Mica bibliotecă etică etc.*

Toate acestea nu înseamnă că din bibliotecile mici vor lipsi total edițiile mai scumpe din operele clasicii literaturii române sau universale (excepțind edițiile bibliofile de opere complete, cu aparat critic savant, editate în tiraje restrinse), lucrările fundamentale de informare (*Dicționarul enciclopedic român*, *Istoria României*, *Istoria literaturii române etc.*) care indiferent de prețul lor, vor fi neapărat achiziționate.

În fine, un ultim punct de avut în vedere în completarea colecțiilor este precizarea categoriilor de lucrări, după destinația lor în bibliotecă. După circulația lor, publicațiile, pe care le cuprinde fondul bibliotecii au ca destinație consultarea pe loc, în bibliotecă, sau consultarea (citirea) lor la domiciliu, prin împrumut. Din prima categorie fac parte periodicele (ziarele și revistele) care se consultă pentru informarea în actualitate, dicționarele și enciclopediile, bibliografiile, atlaselor, ghidurile și cărțile de adrese utile. Toate lucrările din această categorie vor fi procurate numai într-un singur exemplar. Ele cunosc o consultare rapidă și vor fi reinnoite în timp, o dată cu reeditarea lor, ori de cîte ori este necesar. O serie de alte lucrări, apropiate ca gen celor de mai sus, sînt suficiente în 1—2 exemplare. Este cazul albumelor de artă, de pildă, care vor fi mai întîi răsfoite și numai cu timpul, o dată trezit și dezvoltat gustul și deprinderea, vor fi împrumutate pentru o studiere mai atentă, a unor ghiduri turistice sau albume cu fotografii și schițe geografice sau geografico-turistice, tratate-manuale și altele. Cea mai mare parte a publicațiilor din colecțiile bibliotecilor mici și mijlocii, cunosc însă o circulație intensă, în sălile de lectură, dar mai ales prin împrumutarea lor la

domiciliu, și ca atare pot fi achiziționate în 2—5 exemplare, foarte rar peste 5 exemplare.

Numărul cititorilor bibliotecii și frecvența lor, numărul filialelor și al bibliotecilor mobile (în cazul bibliotecii comunale și sindicale), cerințele cititorilor vor trebui să determine numărul exemplarelor achiziționate între limitele arătate mai sus, pentru fiecare titlu de lucrare beletristică, social-politică, de popularizare a științei, de informare și calificare în profesiile cititorilor. Ținând seama că — mai ales în legătură cu cartea beletristică — se creează deseori o „modă” a unei lucrări, sau chiar a unui autor, și asistăm, dar numai pentru o perioadă scurtă de timp, la solicitarea insistentă a unor astfel de lucrări, acestea nu trebuie să ducă bibliotecarul la achiziționarea a zeci de exemplare dintr-un titlu, care vor sta nederanjate pe raft după 5-6 luni de zile. Se presupune deci ca bibliotecarul să fie prompt și just informat și orientat asupra valorii reale a lucrărilor.

Un caz special îl constituie cerințele elevilor, legate de programa de învățământ, care obligă biblioteca școlară să satisfacă simultan interesul mai multor elevi pentru aceeași lucrare, autor, temă etc. Și în această situație însă, achiziționarea a mai mult de 10-15 exemplare nu este rațională.

Așa cum am afirmat și la început, ținând seama de toate aceste criterii, constituirea treptată a fondului de publicații, completarea colecțiilor, trebuie să fie sistematică, constantă, fără goluri în timp sau disproporții între diferitele domenii, să se conducă după un anumit program, după un plan. Metodologia completării bibliotecilor mici și mijlocii, organizarea practică a achizițiilor, vor fi expuse în numărul viitor.

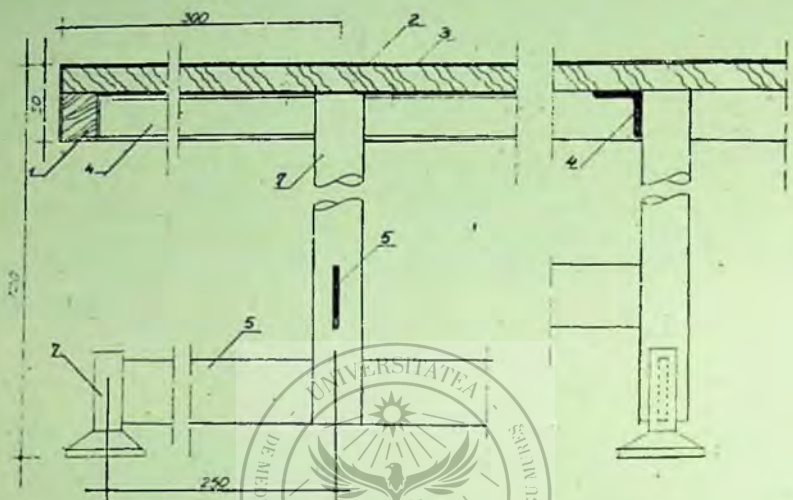
M. PĂPURICĂ

BIBLIOGRAFIE

- Clont, E., Clotoș, I. și Balint, Gh. *Lectura la sate în regiunea București*. Buc., C.S.C.A. — Consiliul așezămintelor culturale, 1965, 107 p.
- Popescu, Gheorghe. *Finanțarea completării colecțiilor din bibliotecile publice*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 10, oct 1966, p. 583—586.
- Farkaș, Barbara. *Organizarea achizițiilor de cărți la Biblioteca rațională Arad*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 11, nov 1966, p. 669—671.
- Teotoc, Nicolae. *Relațiile dintre bibliotecă și colecționar*. Călăuza bibliotecarului, 16, nr. 2, feb 1963, p. 83—85.
- Jura, Iulian. *Biblioteca școlară în sprijinul procesului instructiv-educativ*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 9, sep 1966, p. 519—522.
- Tofan, Antoaneta. *Cărți pentru copii care nu se găsesc în bibliotecile publice și școlare*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 11, nov 1966, p. 659—668.
- Păpurică, Mihai. *Considerații asupra proslădirii bibliotecilor*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 10, oct 1966, p. 577—582.
- Vlădescu, George. *Fondul de bază al bibliotecii comunale*. Revista bibliotecilor, 19, nr. 10, oct 1966, p. 586—590.

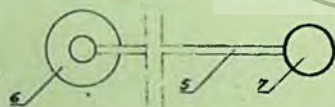
MOBILIER PENTRU EXPOZIȚIE DE CĂRȚI

În numărul trecut al revistei, am prezentat scheme de mobilier pentru organizarea unor expoziții permanente sau ocazionale de cărți. În continuare, prezentăm desenele de detalii constructive necesare execuției acestui mobilier.

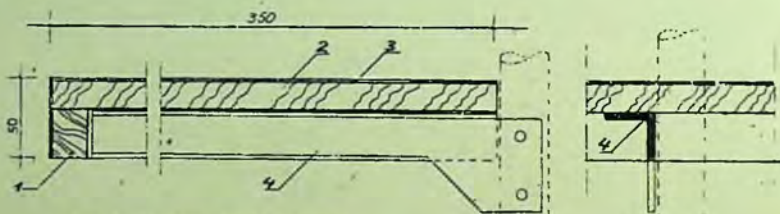
SECȚIUNI VERTICALE LA MASA

SECȚIUNE ORIZONTALĂ PRIN PICIORUL MECEI

LEGENDA

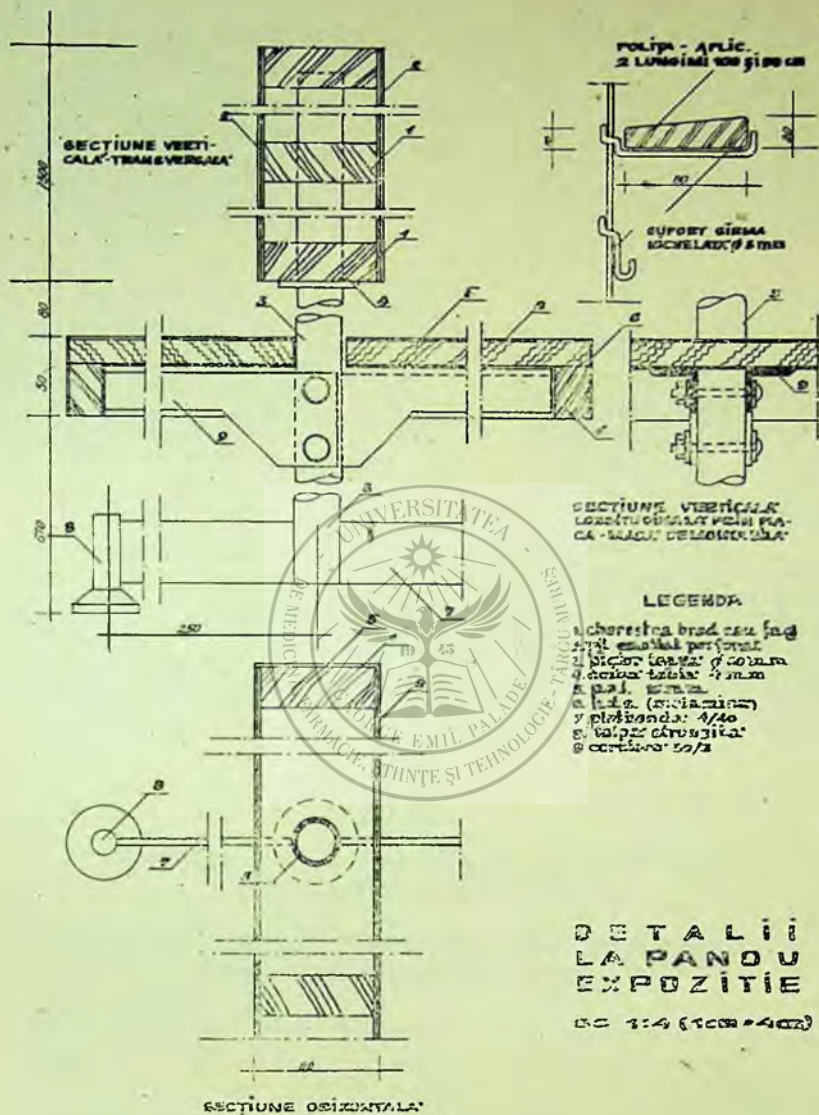
- 1. cherectea brăd sau fag
- 2. pal 10 m. m.
- 3. hd. c. (melanina)
- 4. corniera
- 5. plătbandă 4/40
- 6. talpă strunjită
- 7. țevă \varnothing 250 m. m.

SECȚIUNE VERTICALĂ PRIN PLACĂ - MASA DEMONTABILĂ

DETALIU LA MASA ȘI PLACA - MASA

SC 1:4 (10cm x 4cm)

Planșele de ansamblu, publicate în numărul trecut al revistei și cele de detaliu, din acest număr, formează un singur proiect de execuție a mobilierului pentru expoziții de cărți. Pe baza acestor planșe și a descrierilor date, orice atelier de specialitate poate executa panoul și masa de expoziție.

Secțiunile din planșele de detaliu sunt desenate la scara 1:4, adică dimensiunile din desen se măresc de 4 ori în natură. Materialele utilizate sunt arătate în planșe, iar finisajul lor a fost precizat în descrierea dată la planșele de ansamblu din numărul anterior al revistei.

arh. Vasile RĂDO

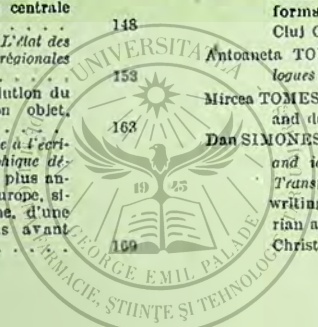
Неделку ОПРЯ: Проблемы методики в работе Галацкой областной библиотеки (вехи перспективного плана работы библиотек в одной из областей страны)	гов в областных библиотеках (III)	153
Матеи ДОРИН: Справочно-библиографический отдел на полном подъеме (Ориентация и различные виды информационной работы в Центральной библиотеки Клужского университета)	Мирча ТОМЕСКУ: Библиология (эволюция термина, уточнение предмета, определение)	139
Антоанета ТОФАН, Мария СЕНЦИУК: Состояние катало-	Дан СИМОНЕСКУ: Глиняные плитки с пиктографическими и идеографическими надписями, обнаруженные в Трансильвании (Древнейшие следы письменности в Европе, схожие с шумерским письмом и датируемые 4000—3000 до н.э.)	148
		169

EXTRAIT DU SOMMAIRE

Nedelcu OPREA: Préoccupations méthodologiques de la Bibliothèque régionale de Galați. (Les jalons du plan de perspective de l'activité des bibliothèques d'une région)	139
Matei DORIN: Un service de bibliographie et de documentation en plein développement. (L'orientation et les formes d'activité informative de la Bibliothèque centrale universitaire de Cluj)	148
Antoaneta TOFAN, Maria SENCUC: L'état des catalogues des bibliothèques régionales (III)	153
Mircea TOMESCU: La bibliologie (évolution du terme, détermination de son objet, définition)	163
Dan SIMONESCU: Les tablettes d'argile à l'écriture pictographique et idéographique découvertes en Transylvanie. (Les plus anciennes traces d'écriture en Europe, similaire à l'écriture sumérienne, d'une ancienneté de 4000—3000 ans avant notre ère)	169

SUMMARY

Nedelcu OPREA: Methodological aspects of the Galati Regional Library's activity. (Outlines of the long-term plan of different kinds of libraries within a region)	139
Matei DORIN: A bibliographical and documentary service in full development. (Aspects and forms of information activity at the Cluj Central University Library)	148
Antoaneta TOFAN, MARIA SENCUC: Catalogues in Regional Libraries (III)	153
Mircea TOMESCU: Bibliology. (Evolution, sphere and definition)	163
Dan SIMONESCU: Clay tablets with pictographic and ideographic writing discovered in Transylvania. (The oldest traces of writing in Europe, similar to the Sumerian and dating from 4000—3000 before Christ)	169

BIBLIOTECA CENTRALĂ DE STAT A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

BUCUREȘTI, STR. ION GHICA NR. 4, RAIONUL TUDOR VLADIMIRESCU editează :

Fișe tipărite pentru cataloagele alfabetice și sistematice.
Prețul unui abonament anual (1 aprilie 1967 — 1 aprilie 1968) este de :

— 400 lei (seria pentru uzul bibliotecilor științifice, bibliotecilor publice mari și bibliotecilor specializate) ;

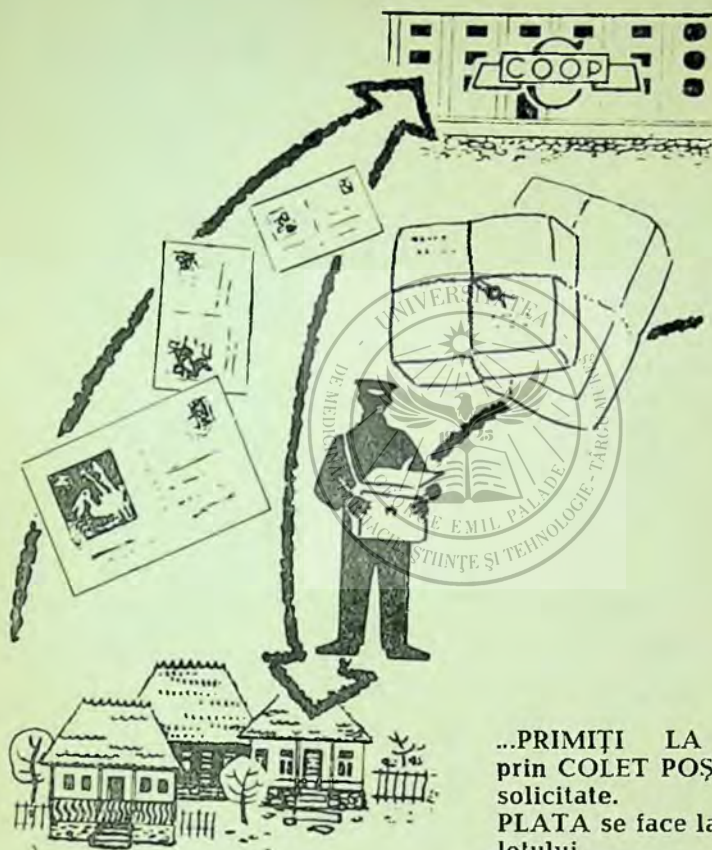
— 250 lei (seria pentru uzul bibliotecilor publice mici).

Abonamentele se fac pe adresa : BIBLIOTECA CENTRALĂ DE STAT A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA, București, strada Ion Ghica nr. 4, în cont virement 136 201 40 Banca Națională a Republicii Socialiste România, filiala D.O.B.

NOU ● NOU ● NOU ● NOU ●

ECONOMIȘTI TIMP ȘI BANI !

O simplă carte poștală adresată secției „COMERȚUL PRIN COLETĂRIE” a cooperativei de consum, str. serg. Nuțu Ion, nr. 8—12, raion „V. I. Lenin” — București și

...PRIMIȚI LA DOMICILIU prin COLET POȘTAL mărfurile solicitate.
PLATA se face la primirea coletului.

La cerere, vi se trimite, GRATUIT lista mărfurilor care se pot expedia la domiciliu.

COLEGIUL DE REDACȚIE: BAICULESCU George, GRUIA Ștefan (redactor șef), GRÜNBERG Aron, IOVANOV Eugen, LUPU Atanase, MIRONESCU Nicolae, POPESCU-BRĂDICENI Angela, RAUȘ Nicolae (redactor șef-adjunct), TOMESCU Mircea

G. M. F.

In numărul următor :

Problematica propagandei literaturii științifice.

Organizarea și funcționarea bibliotecilor de spitale.

Lenin și problemele bibliografiei.

O complicată stare de ierarchie, roman de Ion Arșesanu (Text pentru organizarea unei manifestații de masă).

Bibliografia privind istoria hirtiei din România și perspectiva cercetărilor în acest domeniu.

Biblioteca Liceului „B. P. Hașdeu” din Buzău

Completarea colecțiilor (Consultații)

41 000